محوی 2

پەیامێک بۆ ئافرەتانی ئەمرۆ

مجدي فتحي السيد ابراهيم

وەرگێڕانی
هێمن محەمەد عەلی

چاپی دووەم

• ناوی کتێب: پەیامێك بۆ ئافرەتانی ئەمڕۆ.
• نووسینی: مجدي فتحي السيد إبراهيم.
• وەرگێڕانی: هێمن محەممەد عەلی.
• دیزاین و بەرگ: ڕێباز.
• چاپی سێیەم
• تیراژ: ١٠٠٠ دانە.
• ژمارەی سپاردن: ٢٦١٩ی ساڵی ٢٠٠٩.

بۆ دەستکەوتنی ئەم بەرهەمە بە (کۆ)
پەیوەندی بەم ژمارە مۆبایلانەی کتێبخانەی «مەحوی2»ەوە بکە.
(٠٧٥٠٤١٢٩٧٠٣ ★ ٠٧٧٠٦٥١١٦١٥ ★ ٠٧٧٠٦٥٢١٦٦٢)

مجدي فتحي السيد إبراهيم

پەیامێک
بۆ ئافرەتانی ئەمڕۆ

وەرگێڕانی

هێمن محەممەد عەلی

١٤٣٢ چاپی سێیەم ٢٠١٥

بسم الله الرحمن الرحيم

پێشەکی..

★ خوشــکی موسڵمان: ئەگەر ئێستا فریشتەی گیان کێشان بۆ ڕوح کێشانت بێت بۆ لات، چی دەکەیت؟!

★ خوشکی موسڵمان: ئێستا بیهێنە پێش چاوت کە ڕووبەڕووی پەروەردگارت دەبیتــەوە، وا خەریکە ڕوحت لە جەســتەت جیــا دەبێتــەوەو ژیانی دونیا جێدەهێڵیت، ئایا چی دەکەیت و چیت پێدەکرێت؟!

★ خوشــکی موسڵمان: وا بزانە تۆ مردوویت و بە تەنها لە گۆڕێکی تەنگ و تاریکدا جێت دەهێڵن و بە خۆڵ و بەردیش داتدەپۆشن، ئایا خۆت ئامادەی ئەم سەفەرە کردووە؟!

★ خوشکی موســڵمان: دەرگاو ڕووناکی گۆڕەکەت بە قوڕو خۆڵ دادەخەن، کەس وکارو خۆشەویستانت بۆ هەتا هەتایی و بە یەکجاریماڵئاوایت لێدەکەن، کەمێکی تر پرســیارو وەڵامی گۆڕت دەســت پێ دەکات، کوا ئەو دونیایەی کە خۆتت بۆ خراپ دەکردو شەوو ڕۆژ بە دوایدا ڕات دەکرد؟!

★ خوشــکی موسڵمان: ئا ئێســتا نەکیرو مونکیر پرســیارت لێدەکەن، ئایا توانای وەڵامدانەوەیانت هەیە، یان زمانت لە قسەو گوفتار دەوەستێت؟!

★ خوشــکی موسڵمان: ئا ئەوە کرم و حەشــەراتی ناو گۆڕ هێرشیان هێناو خەریکــن کفنەکــەت دەدڕێنن، گۆشــتی لاشــەت دەخۆن.. ئەی کــوا حەزو ئارەزووەکانت؟!

★ خوشــکی موســڵمان: بیری ئەو کاتە بکەرەوە، کە بە تەنهاو بە ڕووت و قوتــی لە گۆڕەکەت دەردەچیت و زیندوو دەکرێیتــەوە، هەر وەك ئەو ڕۆژەی کە لــە دایکبووی، دەبرێیت بــۆ بینینی تەرازووی کردارەکانــت، ئایا دەبێت تەرازووی کردارەکانت سوك بێت یان قورس؟!

★ خوشکی موسڵمان: پەڕاوی کردارەکان بڵاوەیان پێکرا، هەندێك بە دەستە

چەپو هەندێك بە دەستی ڕاستیان پەڕاوەكانیان وەرگرت، ئەی ئەبێت تۆ بە كام دەستت پەڕاوی كردارەكانت وەربگریت؟!

* خوشكی موسڵمان: ئەو كاتەی كە بە سەر پردی (صراط)دا دەڕۆیت، ئەو پردەی كە بەسەر دۆزەخدا دەڕوات، خەڵكێكی زۆر دەكەونە خوارەوە بەرەو دۆزەخ، ئایا ئەبێت تۆ بتوانیت بە سەر ئەو پردەدا تێپەڕیتو بڕۆیت بەرەو بەهەشت، یان بكەویتە خوارەوە بەرەو دۆزەخ؟!

* خوشكی موسڵمان: گومانی تێدانیە لە بەردەستی خودای پەروەردگاردا ڕادەوەستێنرێیتو پاشان لە بارەی كردارەكانتەوە پرسیارت لێدەكرێت، پرسیار دەربارەی گەورەو بچوكی كردەوەكانت، پرسیار دەربارەی چاكو خراپی كردەوەكانت، ئایا وەڵامت بۆ ئەو پرسیارانە ئامادە كردووە؟!

ئەم كتێبەم بۆ تۆی بەڕێزو ئازیز نوسیووە، داواكارم هەموو خوشكانی موسڵمان سودی لێوەربگرن.

ابو مريم

مجدي فتحي السيد إبراهيم

خودا بۆچی دروستی کردوویت..؟

* خوشکی موسڵمان: خودای گەورە بە بێهودە دروستی نەکردوویتو وازت لێناهێنێت بە بێ هیچ ئامانجو مەبەستێك بە ئارەزووی خۆت لە سەر زەوی بژیت.. خودای پەروەردگار پەیامو ئامانجی بۆ دیاری کردوویتو زۆر بە جوانی بۆی ڕوون کردوویتەتەوەو پاداشتی بۆ ئەو ئافرەتانە دیاری کردووە کە ملکەچن بۆ ئەو پەیامە خوداییەو سزاشی دیاری کردووە بۆ ئەو ئافرەتانەی کە پشتی تێدەکەنو لێی بێئاگان..

خودای گەورە دەفەرموێت: ﴿فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَىٰ ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَىٰ ﴿١٢٤﴾ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَىٰ وَقَدْ كُنتُ بَصِيرًا ﴿١٢٥﴾ قَالَ كَذَٰلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا ۖ وَكَذَٰلِكَ الْيَوْمَ تُنسَىٰ ﴿١٢٦﴾﴾ طـه.

واتە: (جا ئەگەر هیدایەتو ڕێنموویی من بۆ ئێوە هات، ئەوەی شوێنی بەرنامەکەم بکەوێت، نەگومڕا دەبێت، نە ناخۆشیو نارەحەتیو ناسۆر دێتە ڕێی* ئەوەیش ڕوو وەربگێڕێت لە بەرنامەو یادی منو پشتی تێبکات، بێگومان بۆ ئەو جۆرە کەسانە ژیانێکی ترشو تاڵو ناخۆش پێش دێت، لە ڕۆژی قیامەتیشدا بە کوێری حەشری دەکەین* ئەو جۆرە کەسە دەڵێت: ئەی پەروەردگار بۆ بە کوێری حەشرت کردم خۆ من کاتی خۆی چاوساغو بینا بووم* (لە وەڵامدا خودا) دەفەرموێت: تۆ ئا بەو شێوەیە بوویت (کوێر بوویت لە ئاستی) ئایەتو بەڵگەکانی ئێمەدا کاتێك پێت ڕادەگەیەنرا، ئێمەش ئەمڕۆ ئاوا مامەڵەی کەسێکی لەبیرکراوت لەگەڵدا دەکەین (لە سزاو ئازاردا دەهێڵرێیتەوە)).

ئەی ئەو کەسەی ژیانی بەختەوەریت دەوێت لەدونیادا، هەروەها دەتەوێت لە ڕۆژی دواییشدا بەهەشتی نەبڕاوە بە دەست بهێنیت، بیر لەم ئایەتەی قورئانی پیرۆز بکەرەوە کە دەفەرموێت: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا

﴿لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾﴾ الذاريات. واتـه: (بێگومـان من پەری‌و ئادەمیزادم دروسـت نەکردووە تەنها بۆ ئەوە نەبێت کە من بپەرستن‌و فەرمانبەردارم بن).

ئایا بەو شـێوەیەی کە پێویستە پەرستنی خودات ئەنجامداوە؟! لەوانەیە ئێسـتا تۆی بەرێز واتلێهات بێت بە ڕۆژ تەنها خواردن‌و خواردنەوە بناسیت، بە شـەویش تەنهـا خەریکی گاڵتەوگەپ‌و شـەونخونی بیت‌و شـەوگارت بە سەیرکردنی تەلەفزیۆن‌و فلیمەوە بە سەربەریت..

دڵنیابـە ڕۆژگارەکانـت کۆتاییـان دێت، گوناهو تاوانەکانیشـت لە سـەر دەنوسـرێن، ڕۆژێکیش دێت بگریت، وەك گریانـی تاوانبارێك لە کاتێکدا کە گریان‌و ئەسرین‌و فرمێسك هیچ سودێکی پێناگەیەنن..

دەی حەسـرەت‌و پەشـیمانی بۆ تۆ، کاتێك کە مردن دێت‌و تۆ بێئاگایت، بـۆ ئەو کاتەی داوای گەڕانەوەو پەشـیمانیت لێکرا، بەڵام بە داخەوە وەڵامت نەدایـەوە، گوێم بـۆ بگرەو بە ووردی بیری لێبکـەرەوەو لێی ڕامێنە: ئەگەر ئافرەتێك گوناهبار بێت‌و سەرپێچی فەرمانەکانی خودا بکات، لەوانەیە بڵێیت، ئافرەتیـش مرۆڤەو مرۆڤیش گوناهو تاوان هەر دەکات‌و قابیلی سـەرپێچیە، ئەی بەرامبەر ئافرەتێك چی دەڵێیت: کە گوناهو تاوانی خۆشبووێت‌و هەوڵی بڵاوکردنەوەی خراپەو بەد ڕەفتاری بدات؟

کۆمەڵە کەسـانێکی لە ڕێ دەرچوو، داوایان لە ئافرەتێکی شـۆخ‌و شەنگ‌و جـوان کرد، کە خۆی بخاتە بەردەسـت (ربیعی کوڕی خیثـم)‌و هەوڵی ئەوە بدات کە گوناهو تاوانـی پێبکات، ئەگەر ئەو کارەش ئەنجام بدات، پەیمانیان بە ئافرەتەکەدا کە هەزار درهەمی وەك دەستخۆشی‌و پاداشت پێببەخشن..

ئافرەتەکە بە قسـەو فێڵەکانیان تەفرەی خواردو ڕازی بوو، بەڵێ شەیتان لە خشـتەی بردو دەروونی خراپەشـی هانی دەدا بۆ ئەوەی ئەو کارە خراپە ئەنجام بدات..

ئافرەتەکە جوانترین جل‌وبەرگی لەبەرکردو بە جوانترین خشـڵ‌و زێڕو زیو خۆی ڕازاندەوەو خۆشترین بۆنیشی لە خۆیدا..

ئا بەم شـێوە جوانو سـەرنج ڕاکێشـەوە لە (ڕەبیع) چووە پێشەوەو خۆی بۆ دەرخست، ئەمەش لە کاتێکدا کە (ڕەبیع) لە مزگەوتەوە دەگەڕایەوە بۆماڵەوە..

(ڕەبیع) ڕاوەستا، تا بزانێت ئەم ئافرەتە چی دەوێت! کاتێك لە نیەتو فێڵی تێگەیشـت، دەستی کرد بە ئامۆژگاری کردنی، سـا بەڵکو خودای پەروەردگار هیدایەتی پێببەخشێت..

(ڕەبیـع) پێی وت: ئـەی بەندەی خودا.. چی دەکەیت، ئەگەر ئێسـتا تاو نەخۆشییەکت تووش بێتو جوانی ڕەنگو ڕوخسارت بڕاکێنێ؟!

ئەی بەندەی خودا.. چی دەکەیت، ئەگەر فریشـتەی گیان کێشـان بێتو گیانت بکێشێت؟!

ئەی بەندەی خودا.. چی دەکەیت، کاتێك نەکیرو مونکیر لە گۆڕدا پرسیارت لێدەکەن؟!

ئافرەتەکـە کاتێك گوێی لـەم ئامۆژگاریانە بوو، دەسـتی کرد بە گریانو ڕۆی..

هەر لەو ڕۆژەوە ئافرەتەکە پەشیمان بۆوەو گەڕایەوە بۆ لای خوداو دەستی کرد بە عیبادەتـی پەروەردگار.. کاتێك تاوانو گوناهەکانی بیربکەوتایەتەوە، دەسـتی بە گریان دەکرد، ئەم ئافرەتە بە شـێوەیەك گەڕایەوە، تا ناسرا بەو ئافرەتـەی کـە زۆر عیبادەتو یادی خـودای پەروەردگاری دەکات، شـەوانی درێژی زستانی بە شەونوێژو ڕۆژانی گەرمی هاوینی بە بەڕۆژوو بوون بەسەر دەبرد..

بەڵـێ.. ئەوەندە عیبادەتی خودای پەروەردگاری کرد، ئەو ڕۆژەی کە مرد، جەستەی وەك کۆتەرە دارێکی وشکی لێهاتبوو، هەموو ئەمانەشی لە تاو ئازارو غەمی تاوانەکانی پێشووی بوو..

* خوشـکی موسڵمان: ئایا تۆش ئەنجامدەری گوناهو تاوان نیت؟! ئەی کوا ئەسرینو فرمێسکەکانت؟!

* خوشـکی موسـڵمان: ئایا تۆ کـۆتو بەنـدی تاوانەکانت نیـت؟! ئەی

كــوا گریان و لاڵانەوەت بۆ ئــەو گوناهانەی كە ئەنجامــت داون؟! ئایا تاوان و گوناهەكانت لەبیر چوونەتەوە؟!

* خوشــكی موســڵمان، ئایا بەرگەی ئاگــری دۆزەخ دەگریــت؟! ئاگرێكی بڵێسەداری داگیرساو!! ئاگرێك كە سوتەمەنیەكەی بەردو مرۆڤەكانە؟!

* خوشــكی موســڵمان، هەر وەك چۆن لە ســكی دایكت بە تەنها لە دایك بوویت، بە دڵنیاییەوە بە تەنهاش دەخرێیتە گۆڕەوە بە تەنهاش لەبەردەستی پەروەردگارت ڕادەوستێنرێیت..

ئایا بە تەواوی عیبادەتەكانی پەروەردگــارت ئەنجامداوە؟! ئایا مافەكانی دایك و باوكت جێبەجێ كردووە؟! ئەی بە مافەكانی هاوسەرەكەت هەڵساویت؟! ئایــا منداڵەكانت لە ســەر یادی خوداو نوێژ پەروەردە كردووە، یان لە ســەر فلیم و گۆرانی؟!

هەتــا كەی دووریت لــە نوێژەكانت؟! هەتا كەی پشــت دەكەیتە قورئان و فەرموودەو ئامۆژگاریەكانی پێغەمبەری خودا ﷺ ؟!

* خوشكی موسڵمان، باش دەزانیت، مردن داوات دەكات.. شوێن و جێگەشت گۆڕستانە.. ڕاخەریشت خۆڵ و قوڕی ساردو سڕە.. هاودەم و هاوەڵانیشت كرم و مارو مێرووی گۆڕستانە..

ڕۆژی زیندوو بوونەوەشت، ئەو ڕۆژەیە كە دەنگ و هاوارێكی بەرزو بڵندی تێدا دەبیستیت..

وەستانیشت، وەستانە لە بەرامبەر خودای باڵادەستەوە.. ئایا هەر چاوەڕێ دەكەیت، هەتا دینەكەت لە دەست دەدەیت و پەڕاوی كردارەكانت دەپێچرێنەوەو بۆ هەتا هەتایی ئەم دونیا فانیە جێدەهێڵیت؟!

بزانــە یەكێك لــەو زیكرانەی كــە پێغەمبەری خــودا ﷺ زۆر دووبارەی دەكردەوە ئەم زیكرە بوو: (یامقلب القلوب ثبت قلبی علی دینك)..(یامصرف القلوب صرف قلبي علی طاعتك).

ئەنــەس ﷺ دەفەرموێت: وتمان: ئەی پێغەمبــەری خودا ﷺ باوەڕمان

پێهێنایت، باوەڕمان بەوەش هێنا کە بۆت هێناین، ئایا هەر لێمان دەترسیت؟!
پێغەمبەری خودا ﷺ فەرمووی: بەڵێ.. دڵەکان لە نێوان دوو پەنجەی خودای گەورەدان..

ئایـــا لە دڵی خـــۆتو باوەڕەکەت دڵنیایت؟! چۆن دڵنیـــا دەبیت لە کاتێکدا تاوانو گوناهەکانت زۆرن؟!

★ خوشکی موسڵمان: مـردنو ئێشو ئازارو ناڕەحەتیەکانی هاتن..
گۆڕیش بە خۆیو هەواڵەکانییەوە هات..
دڵنیابە زیندوو دەکرێیتەوە..
ڕۆژی دواییش چاوڕێی هەموومانە..

خودای پەروەردگاریـــش دەفەرموێت: ﴿وَجَآءَتۡ سَكۡرَةُ ٱلۡمَوۡتِ بِٱلۡحَقِّۖ ذَٰلِكَ مَا كُنتَ مِنۡهُ تَحِيدُ ﴿١٩﴾ وَنُفِخَ فِي ٱلصُّورِۚ ذَٰلِكَ يَوۡمُ ٱلۡوَعِيدِ ﴿٢٠﴾ وَجَآءَتۡ كُلُّ نَفۡسٖ مَّعَهَا سَآئِقٞ وَشَهِيدٞ ﴿٢١﴾ لَّقَدۡ كُنتَ فِي غَفۡلَةٖ مِّنۡ هَٰذَا فَكَشَفۡنَا عَنكَ غِطَآءَكَ فَبَصَرُكَ ٱلۡيَوۡمَ حَدِيدٞ ﴿٢٢﴾﴾ ق. واتە: (ئەی ئینسان تەنگانەی مردنو ئازارەکانی هات، هاوڕێ لەگەڵ ڕاستیەکاندا، ئەوسا پێت دەوترێت: ئا ئەوە ئەو بەسەرهاتو ڕووداوەیە کە خۆتت لێ لادەداو پەنات لێ دەگرت* لەوەودوا فوو دەکرێت بە صووردا، ئیتر ئەوە ڕۆژی پێشـــهاتنی هەڕەشـــەو ئاگادارکردنەوەکانە* ڕۆژی قیامەت دێتو هەموو کەسێك دوو کەسی لەگەڵدایە، یەکێکیان دەیگەیەنێتو ئەوی تریشیان شـــایەتە بە سەریەوە* بە یەکەیەکەی بێباوەڕان دەوترێت: سوێند بە خوا بە ڕاستی تۆ لەم بەسەرهاتانە ئاناگابوویتو گوێی خۆتت لێ خەواند بوو، ئێستا پەردەمان لە ســـەر چاوەکانت لاداوەو هەموو شـــتێك وەکـــو خۆی دەبینیتو ئەمڕۆ چاوەکانت تیژە)..

یادی مردن بکەرەوە..

★ خوشکی موسڵمان: یەکێك لەو هۆکارانەی کە لە پەرستنی خودای پەروەردگارتدا زیاتر یارمەتیت دەدەن، بریتیە لە زۆر یادکردنی مردن.. بەڵام ئێستا تۆی ئازیز وات لێهاتووە ڕقت لە مردنو لە باس کردنو لە یاد کردنیشی دەبێتەوە..

ئایا دەزانیت بۆ؟!

سـلێمانی کوڕی عبدالملك بە ئەبو حازمی زاهیـد دەڵێت: بۆچی ڕقمان لە مردنە؟!

ئەویـش پێی دەڵێت: لەبـەر ئەوەی ژیانی دونیاتان ئـاوەدان کردۆتەوەو دوارۆژتان خـراپو وێران کردووە، هەتا واتان لێهاتـووە پێتان خۆش نیە لە ژیانێکی خۆشو ئاوەدانەوە بڕۆن بۆ شوێنێکی ناخۆشو وێرانە..

سـلێمان وتـی: چوونمان بـۆ لای پەروەردگار چۆن دەبێـت؟ ئەبو حازم فەرمـووی: ئەی ئەمیری ئیمانداران، کەسـی چاکەکار وەکو کەسـێکی دوورە وڵات وایە، کاتێك بـۆ لای کەسوکاری دەگەڕێتەوە دڵخۆشو کامەران دەبێت، بەڵام کەسی خراپەکار وەکو بەندەیەکی ڕاکردوو وایە، کە دەیهێننەوە بۆ لای گەورەکەی زۆر لە گەورەکەی دەترسێتو نارەحەتە..

★ خوشکی موسڵمان: ئایا دەتوانیت یادی مردن بکەیت، لە کاتێکدا خەریکی گوێگرتنی گۆرانیت؟! سەیری فلیمی خراپ دەکەیت؟!

چـۆن دەتوانیت یادی مـردن بکەیت، لە کاتێکدا وا دەزانیت هەزار سـاڵ دەژیت؟!

ئەگەر لێپرسـینەوە لەگەڵ خۆت بکەیتو گوناهەکانت بژمێریت، ئەوا بە دڵنیاییەوە ژمارەی گوناهەکانت هێندەی ژمارەی بەردو لمی دەریاکان دەبێت!!

لەگەڵ ئەمانەشدا وا دەزانیت بە دەستهێنانی بەهەشت زۆر ئاسانە!!

★ خوشکی ئازیز: گوێ لەم ڕووداوە بگرە..

ئەبوبەکـری کەنانی پیاوێك بوو، لێپرسـینەوەی لەگـەڵ خۆیدا دەکردو ساڵو ڕۆژەکانی تەمەنی دەژمارد، تەمەنی گەیشتبووە شەست ساڵ، ڕۆژەکانی

تەمەنی لێکدایەوە، سەیری کرد نزیکەی بیستو یەك هەزارو نۆ سەد ڕۆژ تەمەنی بەسەر بردووە، ئا لەم کاتەدا هاواری کرد، هاوارێکی زۆر بەرز، پاشان لە هۆش خۆی چوو.. کاتێك هۆشی هاتەوە، وتی: هاوار بە ماڵم، بە بیستو یەك هەزارو نۆ سەد گوناهەوە چۆن ڕووم بێت بچمەوە بۆ لای پەروەردگارم..

ئەمەش لە حاڵێکدا ئەگەر ڕۆژی تەنها یەك گوناهی ئەنجام دابێت، ئەی ئەو کەسانەی ڕۆژانە سەدان گوناه ئەنجام دەدەن؟! ئەی ئەو کەسانەی هەموو ژیانیان گوناهو تاوانە؟!

ئاهو ناڵەو حەسرەت بۆ ئێمە.. ژیانی دونیامان زۆر ئاوەدان کردۆتەوە، زۆرمان ڕازاندۆتەوە، بەڵام دوارۆژمان وێرانەیە. ژیانمان لە بێفەرمانی پەروەردگاردا بەسەربرد، هەر بۆیە حەز ناکەین ئەم ماڵو جێگەو ڕێگەیەی دونیامان جێبهێڵینو بڕۆین بەرەو گۆڕی تەنگو تاریك!! کارمان بۆ دوارۆژمان نەکردووە، توێشووی دوارۆژیشمان زۆر کەمە!!

* خوشکی ئازیز: دەی هەستەو لە خەوی غەفڵەت بێدار بەرەوە.. بگەڕێوە بۆ لای پەروەردگارت.. زۆر بیری مەرگو ژیانی ناو گۆڕت بکە.. بیری ئەو کاتە بکە کە لە خزمو کەسو دۆستو خۆشەویستانت دادەبڕێیت.. ئەو کاتەی منداڵەکانت بێ دایك دەبن.. ئەو کاتەی چاوەکان فرمێسکی پەشیمانی دەڕێژن..

بیر بکەرەوە.. بیر بکەرەوە، ئەی ئەو کەسەی لە بەرامبەر مەرگو مردنو گۆڕدا خۆت بە گەورە دەزانیت.. بیر لە ناڕەحەتییەکانی مەرگو ڕۆح کێشان بکەرەوە.. یادی ئەو ڕۆژە بکەرەوە، کە لە سەر جێگەی نەرمەوە بەرەو ناو خاك بەرێ دەکرێیت..

پێغەمبەری ئازیز ﷺ بە هاوەڵانی دەفەرموێت: (اکثروا ذکر هاذم اللذات). رواه احمد والترمذي. واتە: (زۆر یادی مردن بکەن).

ئەو کەسەی زۆر یادی مردن بکات، خودای گەورە بە سێ شت ڕێزی لێدەگرێت:

لە دوای تاوان زوو دەگەڕێتەوەو پەشیمان دەبێتەوە، دڵێکی ڕەزامەندو بە قەناعەتی پێدەبەخشێت، چوستو چالاك دەبێت لە ئەنجامدانی عیبادەتو

خوداپەرستیدا..

بە پێچەوانەشـــەوە ئەوەی بیری مردن نەکات، ئەوا خودای گەورە بە سـێ سزای دەدات:

سســتیو تەمەڵی دەکات لە پەشیمانیو گەڕانەوە بۆ لای خوادا، قەناعەت ناکات بەو بەشەی کە خودا پێی بەخشیوەو نارەزامەندە بێت، لە ئەنجامدانی خوداپەرستیدا سستو تەمەڵ دەبێت.

دڵنیاش بە زۆر یادکردنی مەرگو گۆڕ، دڵت نەرم دەکات.

ئافرەتێك دێت بۆ لای عائیشـەی دایکی ئیمانداران (خوای لێ ڕازی بێت)و ســکاڵای دڵرەقی خۆی لــەلا دەکات، عائیشـەش (خوای لـێ ڕازی بێت) پێی دەفەرموێــت: ((زۆر یادی مردن بکە، دڵــت نەرمو نیان دەبێت)).. ئافرەتەکە لــە دوای ئەوەی زۆر یـــادی مردن دەکات، دڵی نەرم دەبێتو سوپاســی دایکی ئیمانداران دەکات..

کاتێــك یادی مـــردن زۆر بکەین، بـــەڵاو نارەحەتییەکانـــی دونیامان لەلا بچوكو ئاسان دەبێت..

عومەری کوڕی عبدالعزیز (ڕەحمەتی خودای لێ بێت) دەفەرموێت: ئەگەر زۆر لە خۆشـــگوزەرانیدا بوویتو ویســتت ژیانی دونیا زۆر کاریگەری نەبێت لە ســـەر ژیانت، ئەوا یادی مەرگو مردن بکەرەوە، وە ئەگەر زۆر لە ژیانێکی نارەحەتو ناخۆشـــدا بوویت، بە هەمان شـــێوە بیری مەرگو مردن بکەرەوە، ئەوا ژیانت لەلا خۆش دەبێتو نارەحەتییەکانت بیر دەچێتەوە..

* خوشـــکی موســـڵمان: کاتێك عامـــری کوڕی عبد قیس لە ســـەرەمەرگدا دەبێت، دەست دەکات بە گریان، پێیان وت: چی دەتگریەنێت؟! وتی: ترس لە مردن نامگریەنێت، زۆریش بیری ژیانو خۆشییەکانی دونیا ناکەم، بەڵام یادی ڕۆژانی ڕۆژووگرتنی هاوینو شەونوێژی شەوانی درێژی زستان دەکەم..

ســـەیرکە، ئەو کەســـانە ئاوا بوون، لەگەڵ ئەوەشـــدا لە خۆیان ڕازی نینو هەســـت بـــە کەموکوڕی خۆیان دەکەن، وا هەســـت دەکەن کە وەکو پێویســـت خوداپەرستییان ئەنجام نەداوە!!

تۆ ئێستا زۆر شتی ژیانی دونیا کۆدەکەیتەوەو خۆتی بۆ ماندوو دەکەیت، کە چی فریای خواردنی ناکەویت!! هیواو ئاواتت زۆرە، بەڵام پێی ناگەیت!! زۆر بیناو خانووی بەرزو جوانو ڕازاوە بنیات دەنێیت، بەڵام مەرگ نایەڵێت تیایدا نیشتەجێ بیت!!

ئایا مردن بەس نییە بۆ ئەوەی باشترین ئامۆژگاری کارت بێت؟!

ئایا ئەوەندە کاری چاکەت ئەنجامداوە، ئامادەی مردنو گیان کێشان بیت؟!

بۆچی نا؟! مردن زۆر لەوە سەختترە کە بیستووتە.. دڵنیابە لە بەرکەوتنی هەزار شمشێری تیژ نارەحەتترە!! مردن نارەحەتترین ڕووداوی ژیانە، زۆر لەوە نارەحەتترە کە لە ناو زەیتی قرچاودا بکوڵێنرێیت، ئەگەر خەڵکانی دونیا ئازاری مردنو مەرگیان بزانیایە، هەرگیز نەیاندەتوانی سوود لە خۆشییەکانی ژیانی دونیا ببینن‌و هەرگیزیش نەیاندەتوانی بۆ تەنها ساتێك بخەون..

★ خوشکی موسڵمان، وا ڕۆژگاری تەمەن بەرەو ئاوابوون دەچێت.. نەخۆشی‌و دەردو نارەحەتیەکان خەریکن هێرش دێنن..

کەچی تۆ بێئاگایت.. ﴿ لَّقَدْ كُنتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَٰذَا فَكَشَفْنَا عَنكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ﴿٢٢﴾ ﴾ق. واتە: (بە یەکەیەکەی بێباوەڕان دەوترێت: سوێند بە خودا بە ڕاستی تۆ لەم بەسەرهاتانە بێئاگابوویت‌و گوێی خۆتت لێ خەواند بوو، ئێستا پەردەمان لە سەر چاوەکانت لاداوەو هەموو شتێك وەکو خۆی دەبینیت‌و ئەمڕۆ چاوەکانت تیژە)..

چاوەکان ئەبڵەق بوون.. دەنگەکان بێدەنگ‌و کپ بوون.. فریشتەی گیان کێشانیش وا هات.. هەر بێ ئاگایت..

﴿ لَّقَدْ كُنتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَٰذَا فَكَشَفْنَا عَنكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ﴿٢٢﴾ ﴾ ق.

ڕۆحەکان کەوتنە غەرغەرەو بەرزبوونەوە.. ئاشزانرێت بۆ کوێ دەبرێن.. پاشان جەستەکان لە کفن دەپێچرێن‌و دەخرێنە سەر شان‌و بەرەو گۆڕستان دەبرێن..

﴿ لَّقَدْ كُنتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَٰذَا فَكَشَفْنَا عَنكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ﴿٢٢﴾ ﴾ ق.

بە ڕاستی ساتەکانی ڕۆح کێشان بە ئێش‌و ئازارە.. بە ڕاستی ئازارەکانی مردن نارەحەت‌و دژوارە..

ئایا دەزانی ڕۆح كێشان چەند بە ئازارە..؟!

* خوشــكی موســڵمان: بۆچی لە عیبادەتەكانتدا ساردو سڕی دەنوێنیت؟! بــێ فەرمانی خودای پەروەردگارت دەكەیت!! ئایا دەزانی ڕۆح كێشــان چەند بــە ئازارە؟! ئەگەر بزانی كە ڕۆح كێشــان چەند بە ئــازارەو خۆتی بۆ ئامادە نەكەیت، بە ڕاســتی كارێكی خراپ دەكەیت!! چــۆن دەتوانی ئەو نارەحەتیە گەورەیە فەرامۆش بكەیت؟! ئەگەر ناشزانی مردن چەندە بە ئازارە، ئەوا گوێ بگــرە با بۆت باس بكەین، بۆ ئەوەی كەمێك دڵــە ڕەقەكەت ڕابچەڵەكێت، بۆ ئەوەی واز لە كارە خراپەكانت بێنیتو هەوڵی ئەنجامدانی كاری چاكە بدەیت، هەروەها بۆ ئــەوەی بگەڕێیتەوە بۆ لای پەروەردگارتو داوای لێخۆشــبوونی لێبكەیت..

پێغەمبەری ئازیز ﷺ لە سەرەمەرگدا دەیفەرموو: (لاإله إلا الله، إن للموت لســكرات). رواه احمــد والترمذي. واتــە: (هیچ خودایەكی بە حــەق نیە، تەنها الله نەبێت، بە ڕاستی مردن بە ئێشو ئازارە).

هەروەها دەیفەرموو: (اللهم هون عليّ ســكرات الموت). واتە: (خوایە گیان ئازارو نارەحەتیەكانی مردنم لە سەر سوكو ئاسان بكە).

دەی نارەحەتــیو ئازارەكانــی مــردن بێنــە پێش چاوت.. بــیر لەو كاتە بكەرەوە كە فریشــتەی ڕۆح كێشــان لە قاچەكانتەوە دەســت دەكات بە ڕۆح كێشــانتو بەرەبەرە بەرەو ئەندامەكانی تری جەســتەت دێــتو ئازارەكانت دەست پێدەكەن، هەتا ئەو كاتە ئازارەكان هەموو جەستەت دەگرێتەوە.. ئا لەم كاتەدا دڵت دەلەرزێتو چاوەڕێی مــوژدەی خودای گەورەیە، بە ڕەزامەندیو لێخۆشبوون، یان بە سزاو تووڕەبوون!!

دڵنیاش بــە یەكێك لەم دوو موژدەیە چاوەڕێت دەكات، لێخۆشــبوون یان تووڕەبوونــی پەروەردگار!! ئا لــەم كاتەدا كە تۆ چاوەڕێی ئەو دوو موژدەیەی

لە فریشـتەی ڕۆح کێشـان، جەسـتەت زۆر لاوازو بێ توانایەو لە منداڵێکی شیرەخۆرە بێدەسەلات تری.. چاوەڕێ دەکەی ئەو فریشتەیە پێت بڵێت، موژدە بێت ئەی خۆشەویستی پەروەردگار، یان پێت بڵێت، موژدە بێت ئەی دوژمنی پەروەردگار، خودا زۆر لێت ناڕازیو تووڕەیە، پەنا بە خودا!! ئا لەو کاتەدا یان دڵخۆشو ئاسـودەو سەرفراز دەبیت، یان دڵتەنگو غەمبارو سەرشۆڕ دەبیت، پەنا بە خودا!!

دەی بیهێنە پێش چاوت کە دڵت لێوان لێوە لە خۆشـیو شـادی، یان دڵت دەلەرزێت لەبەر ترسو نارەحەتی!!

ئێستاش هەر بێئاگای لە نارەحەتیەکانی مەرگ؟!

★ پێغەمبەر عیسـی ﷺ بە حەواریەکانی دەوت، لە خودا بۆم بپاڕێنەوە کە ئازارو نارەحەتیەکانی مەرگم لە سـەر سـوكو ئاسـان بکات، ئەوەندە لە مەرگو مردن دەترسم، وەك ئەوەی لە سەر مردن ڕاوەستابێتم..

★ هەروەهـا عەمـری کوڕی عـاص ﷺ دەفەرموێـت، زۆرم پێخۆش بوو پیاوێکـی ژیرو دانا مردنـی بچێژایەو پاشـان هەواڵی مەرگـی پێبدایناپە، کاتێـك مەرگی عەمر نزیـك بۆوە، پێیان وت، ئەی باوکـی عبدالله ڕۆژانێکی تەمەنت دەت وت، خۆزگە پیاوێکی ژیرو دانا مردنی بچێژایەو پاشان هەواڵی مەرگی پێبدایناپە، دەی ئێستا مردنو ڕۆح کێشانت نزیك بۆتەوەو تۆ هەواڵی نارەحەتیەکانی مردنمان پێبڕاگەیەنە، خۆ تۆ پیاوێکی ژیرو داناشـی، عەمر فەرمـوی، وادەبینم مـەرگو نارەحەتیەکانی وەك ئەوە وابێت ئاسـمانەکان بڕوخێنو سـکیان بخەنە سـەر زەوی، منیش لە نێوان ئاسـمانو زەویدا بەو هەموو قورساییەکی بکەوێتە سەر جەستەی من، هەروەها وەکو ئەوەی گیانو ڕۆحم لە کونی دەرزیەوە دەربکێشن..

★ ئیمامی عومەر ﷺ بە کەعبی ئەحبار دەفەرموێت، ئەی کەعب دەربارەی مەرگ بۆمان بدوێ.. کەعبیش فەرموی، ئەی ئەمیری ئیمانداران، مەرگ وەك

ئــەوە وایە شــوڵە دارێکــی زۆر دڕکاوی بخرێتە جەســتەی مرۆڤێکەوە، هەر دڕکێکیش لە دڕکەکانی شــوڵەدارە دڕکاویەکە لە دەمارێك گیر ببێت، پاشــان پیاوێکــی بەهێزو بە توانا شــوڵە دارە دڕکاویەکە رابکێشــێت، ئەوەی لەگەڵ خۆی دەیهێنێت، دەیهێنێت‌و ئەوەشی بەجێی دێڵێت، بەجێی دێڵێت!!

* بە پێغەمبەر موسی ﷺ یان وت، مردن چۆن دەبینیت؟

فەرمــوی، گیــان‌و ڕۆحی خۆم وەك پاســاریەك دەبینم کــە خرابێتە ناو مەقەڵییەکی ســەر ئاگر، نە ئەوەیە کە بمرێت‌و پشوویەك بدات، نە ئەوەشە کە ڕزگاری بێت‌و لە شەقەی باڵ بدات‌و بفڕێت..

* خوشکی موسڵمان، ئایا داوای گەڕانەوە بۆ لای پەروەردگارت ناکەیت؟! ئایا لە خەوی بێئاگایی بێدار نابیتەوە؟!

ئەی هەتا کەی تەوبەو پەشیمانیت دوا دەخەیت؟! هەتا کەی دەڵێیت، بەم زووانە دەگەڕێمەوە بــۆ لای پەروەردگارم‌و کەچی ناگەڕێیتەوە؟! نوێژەکانت ناکەیــت، یان دوایــان دەخەیت‌و لە کاتــی خۆیاندا ئەنجامیــان نادەیت‌و وا گومانیش دەبەیت، کە لە ســەر ڕێگەی ڕاســتی؟! کاتە بە نرخەکانت لە شتی بێنرخدا بەسەردەبەیت‌و بەلاشتەوە زۆر ئاساییە!!

* خوشــکی موســڵمان، پێش ئەوەی مەرگ بە نارەحەتــی‌و تاڵیەکانیەوە هێرشت بۆ بێنێت، لە خەوی بێئاگایی‌و غەفڵەت بێدار بەرەوە..

* خوشــکی موســڵمان، ئایا چاوەڕێی حەســرەت‌و پەشــیمانی دەکەیت؟! چاوەڕێی هاوارو ناڵەو گریانی ســەر جێگــەی مردن دەکەیت؟! چاوەڕێی ئەو کاتە دەکەیت، کە ئیتر هیچ شــتێك ســودت پێناگەیەنێــت‌و تەنانەت ناتوانی ئازارو نارەحەتیەکانیشت بۆ خۆشەویستان‌و کەسانی دەوروبەرت دەربڕیت!!

حەسرەتو پەشیمانی لە سەر جێگەی مردن..

* خوشـکی موسـڵمان: وەرە لەگەڵم بۆ ئەوەی حاڵی کەسـانێك ببینینو لێیـان ورد بینەوە، کە خەریکن گیانیان دەسـپێرن.. ئـەو کاتەی کە خەڵکی بۆ مردووەکان دەگرین، بۆ ئەو کاتەی تازە پەشـیمانیو ئەسـرین دادی کەس نادات..

شـەعبی دەفەرموێت: کاتێك ئیمامی عومەر ﷺ بریندار دەکرێت، شیری بۆ دێننو دەیخواتەوە، شیرەکە لەبرینەکانی جەستەیەوە دێتە دەرەوە، ئیمامی عومەر (الله اکبر)ی لێبەرزبۆوەو زانی کە دەمرێت..

ئەوانـەی دەوروبـەری بـە چاکە وەسـفیان دەکرد، ئیمامـی عومەر ﷺ فەرموی: خۆزگە سـەر بە سەر دەرچوومایە، چۆن خەلافەتم بە دەست گرت، بە بێ خێرو شەڕ، بە بێ قازانجو زەرەر ڕزگارم بووایە!! سوێند بە خودا ئەگەر هەموو دونیا هی من بووایە، بۆ ڕزگاربوونم لەم حاڵەتە نارەحەتە دەمدا..

پاشـان لە هۆش خۆی چوو، سەریشـی کەوتە سەر زەوی، عبداللەی کوڕی سەری باوکی خستە سەر کۆشی..

دوای ئەوەی باوکی هۆشـی هاتەوە، پێی وت: سـەرم بخەرە سـەر زەوی.. عبدالله پێی وت: باوکە گیان کۆشی منو زەویەکە جیاوازی چیە؟!

ئیمامی عومەر ﷺ پێی فەرموو: چۆنت پێدەڵێم ئاوا بکەو سـەرم بخەرە سەر زەوی، پاشان خۆڵەکەی بە سەر ڕومەتەکانیدا دەهێناو دەیفەرموو: هاوار بـۆ عومەر.. هاوار بۆ عومەر.. هاوار بۆ دایکی عومەر، ئەگەر خودا لە عومەر خۆش نەبێت، پاشـان فەرموی: ئەگەر گیانم سپارد زوو بۆ گۆڕەکەمم بەرن، بە دڵنیاییەوە یان ئەو شـوێنە بۆ من باشـترە کە منی بۆ دەبەن، یان شـەڕو خراپەی منتان لە کۆڵ دەبێتەوە..

هەروەها کاتێك عوسمانی کوڕی عەففان ﷺ لە مردن نزیك بۆوە، خوێنی لەبەر دەڕۆیشـتو دەیووت: ﴿لَآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنتَ سُبۡحَٰنَكَ إِنِّي كُنتُ مِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ٨٧﴾ الانبیاء. واتـە: (هیـچ خودایەك نیە جگە لـە تۆ، پاکیو

بێگـەردی هـەر بۆ تۆیە، بە ڕاسـتی من لە سـتەمکاران بـووم).. خوایە لە کاروبارەکانمـدا یارمەتیم بدەیت، هەروەها لە سـەر بـەڵاو ناڕەحەتیەکانم ئارامیم پێببەخشە..

هەروەها کاتێك سـەلمانی فارسـی لە سـەرەمەرگدا دەبێت، دەست دەکات بە گریان، پرسـیاریان لێکرد: بۆچی دەگریت؟! فەرموی: سـوێند بە خودا لە ترسـی مردن ناگریم، هەروەها سوربوونم بۆ ژیانی دونیا نامگریەنێت، بەڵام پەیمانێکمـان بە پێغەمبـەری خودا ﷺدا ، کـە فەرمووی:(با خۆراکی هەر یەکێکتان لە دونیادا وەکو توێشـووی ڕێبوارێك بێت)، بەڵام ئێسـتا وا دەبینم کە من زیادەڕەویم کرد بێتو پەیمانەکەم شـکاند بێت.. کاتێك گیانی سپارد، سـەیریان کرد هەموو ئەوماڵو پارەو سەروەتو سامانەی کە لێی جێما بوو، بایی سی درهەم بوو، لە کاتێکدا ئەمیری مەدائینی کیسرا بوو..

کاتێـك عەمری کوڕی عـاص ؓ خەریك بوو گیانی بسـپێرێت، بانگی پاسەوانو دارو دەستەکانی کرد، کاتێك هاتنە ژوورەوە بۆ لای، پێی فەرموون: ئایا ئێوە لە لای خودا هیچ سودو قازانجێك بە من دەگەیەنن؟!

وتیان: نەخێر..

فەرموی: دەی لێم دوورکەونەوە..

پاشان دەست نوێژی شۆردو فەرموی: هەڵمگرنو بمبەن بۆ مزگەوت، بردیان بۆ مزگەوتو فەرموی: ڕووم بکەنە قیبلە، ڕوویان کرد قیبلەو فەرموی: خودای گەورە تۆ فەرمانت پێدامو منیش یاخی بووم، سـنورت بۆ دانامو سنورەکانم بەزاند، خودایە بێتاوان نیمو داوای لێبوردنت لێدەکەم، لاوازو بێدەسـەڵاتمو داوای سـەرکەوتنت لێدەکەم، گوناهبارمو داوای لێخۆشبوونت لێدەکەم، پاشان فەرموی: ﴿لَّآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنتَ سُبۡحَٰنَكَ إِنِّي كُنتُ مِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٨٧﴾﴾ الأنبياء. هەتا گیانی سپارد، هەر دوبارەی دەکردەوە..

کاتێـك معاویـەی کـوڕی ئەبـو سـوفیان (ڕەزای خودایان لـێ بێت) لە سـەرەمەرگدا دەبێت، دەفەرموێت: دامنیشێنن، دایان نیشاند.. دەستی کرد بە زیکرو یادی پەروەردگار، پاشـان فەرموی: ئا ئێستا زیکرو یادی پەروەردگارت

دەکەیــت، ئەی معاویە؟ دوای پــیری و کەنەفتەیی و بێهێزی؟! ئەی بۆ لە کاتی لاوێتیدا بیرت نەبوو؟! کاتی لاوێتی کاتێکی کەم و کورت بوو؟! پاشــان دەستی کرد بە گریان، گریانێکی بەرز.. پاشــان فەرموی: پەروەردگار لەم پیرە پاخیە خۆشبە و بەزەییت پێیدا بێتەوە..

هەروەهــا ئەبو هورەیرە ﷺ لە ســەرەمەرگدا دەســت دەکات بە گریان، پێی دەڵێن: چی دەتگریەنێت؟ فەرموی: بۆ کەمی توێشــوو دەگریەم، بۆ ئەو نارەحەتیانە دەگریم کە بۆم دادەبەزێت و ناشزانم بەرەو بەهەشت یان بەرەو دۆزەخ دەبرێم..

هەروەهــا حوزەیفەی کوڕی یەمان ﷺ لە کاتی ســەرەمەرگیدا فەرموی: خودای پەروەردگار بە دڵنیاییەوە لە تۆڵە و ســزات ترساوم، ئەمڕۆش هەموو هیــواو ئومێدێکــم هەر تۆی، خودایە خۆت ئاگاداری، مانــەوەم لە دونیادا بۆ خۆشــی کانیاوو ڕوبارو باخ و باخاتەکانی نییە، بەڵکو بۆ خۆشی ڕۆژووگرتنی ڕۆژانی گەرمی هاوین و شــەونوێژی شــەوانی درێژی زستان و ئامادەبوونم لە کۆڕی زیکری زانایانە، بۆیە حەز دەکەم لە دونیادا بمێنمەوە..

هەروەهــا محمەــدی کوڕی مونکەدیریــش (ڕەحمەتی خوای لــێ بێت) لە ســەرەمەرگدا دەست بە گریان دەکات، پرسیاری لێدەکەن و پێی دەڵێن: بۆچی دەگریەیت؟! فەرموی: لە ترسی مردن و سوربوونم بۆ دونیا ناگریم، بەڵکو بۆ لە دەستچوون و دابڕانی ڕۆژووگرتنی ڕۆژانی گەرمی هاوین و شەونوێژ کردنی شەوانی درێژو ساردی زستان دەگریم..

* خوشــکی موســڵمان: ئەمە حاڵی پیاوچاکانە لە سەرەمەرگدا، ئەسرین و فرمێســك، غەم و پەژارە، حەســرەت و ئاخ و پەشــیمانی، لۆمەو سەرزەنشتی خۆیــان دەکرد، لــە کاتێکدا ئــەو پیاوچاکانە خاوەنی زانســت و کردار بوون، خاوەنی تەقواو ئیمان بوون، دونیا نەویســت بوون، کەمێکی شەو دەخەوتن و زۆربەی کاتی شــەوو بەرەبەیانەکان خەریکی خوداپەرستی و نوێژو پاڕانەوە بوون..

لەگەڵ ئەوەشــدا لە کاتــی ماڵئاوایی کردنیان لە ژیانــی دونیا، دەگریان..

بۆ خۆشەویستی دونیاو خۆشییەکانی نەدەگریان، بەڵکو بۆ دابڕانی کردارە چاکەکانیان دەگریان، بۆ ماڵئاوایییان لە نوێژو ڕۆژوو دەگریان، بۆ جێبەجێ کردنی زەکاتو فەریزەی حەج دەگریان، بۆماڵئاوایی لە خوێندنو ورد بوونەوەو ڕامان لە قورئانی پیرۆز دەگریان، بۆ پاڕانەوەو ئەسرینی بەیانیان دەگریان..

یەزیدی ڕەقاشی لە کاتی سەرەمەرگدا بە خۆی دەڵێت، لە دوای مردن کێ نوێژت بۆ دەکات؟! کێ ڕۆژووت بۆ دەگرێت؟!

ئەی خەڵکان، ئایا ناگرین بۆ خۆتان؟! بۆ ئەو ژیانە کەمەی کە ماوتانە؟! هەر ئێوە نین مردن بانگتان دەکات؟! هەر ئێوە نین گۆڕستان ئارامگەتانە؟! خاك ڕاخەرتانە؟! کرمو مارو مێروو هاوەڵو هاودەمتانە؟!

عبدالملیکی کوڕی مەروان لەسەرەمەرگدا پیاوێك دەبینێت، بە دەستەکانی خۆی جلو بەرگ شۆری دەکاتو بە ماندوو بوونی خۆی، خۆی دەژێنێت، لەم کاتەدا عبدالملیك دەڵێت، خۆزگەم بەو پیاوە، نانی دەستی خۆی دەخواتو ئەمڕۆ تێر بێت خەیاڵی لای بەیانی نیەو چیداوە لەم کاروبارەی من؟!

هەروەها مەئمون لە سەرەمەرگدا دەڵێت، ئەی ئەو خودایەی کە موڵكو دەسەڵاتت لەناوناچێتو کۆتایی نایەت، بەزەییت بە کەسێکدا بێتەوە کە موڵكو دەسەڵاتەکەی کۆتایی هاتو لەناوچوو..

کاتێك منتصر ڕۆح کێشانی نزیك دەبێتەوە، زۆر تێکدەچێتو بێتاقەت دەبێت، پێی دەڵێت، ئەی ئەمیری ئیمانداران، بۆچی وا دەکەیت؟! لە وەڵامدا دەڵێت، بۆچی وا دەکەم!! لە کاتێکدا دونیاشو دوارۆژیشم لە دەستچوو..

⋆ خوشکی موسڵمان: ئەی تۆ لە سەرەمەرگداو لە سەر جێگەی ڕۆح کێشان چی دەڵێیت؟! بۆ ئەو ڕۆژانە بگری کە بە بێ سود بەسەرت برد.. بۆ ئەوە بگری، کە زۆرت چاکە ئەنجام نەدا بۆ ئەوەی بەهەشتی پەروەردگار بە دەست بێنیت.. بۆ ئەوە بگری چی دەبێتە هۆی ڕزگار بوونت لە ئاگر، کۆمەڵە کردارێکت ئەنجامداوە، کە لە دۆزەخ بتپارێزێت؟!

ئەوە حاڵی تۆیە لە گۆڕدا..

* خوشــکی موســڵمان: یەکێك لەو هۆکارانەی یارمەتیت دەدات بۆ ئەوەی بگەڕێیتــەوە بۆ لای پەروەردگارت، هەروەها بۆ ئەوەی ملکەچی فەرمانەکانی بیت‌و دوورکەویتەوە لە سەرپێچی خودا، بریتیە لە یادکرنی مردن..

* خوشکی موســڵمان: ئایا بیرت چووە، کە گۆڕ بانگ دەکات‌و دەڵێت: ئەی ئەوەی ئادەم چــی وای لێکردووی لە بەرامبەر مندا خۆت بە گەورە بزانیت‌و لە بیرم بکەیت؟!

ئایا نازانی من ماڵێکم پڕ لە کرم‌و مارو مێروو؟!

ئایا نازانی من ماڵێکی چۆڵ‌و هۆڵم؟!

ئایا نازانی زۆریش تاریکم؟!

ئا لــەم کاتەدا گۆڕ هاوار دەکات‌و دەڵێت مــن ئەمانەم بۆ ئامادە کردووی، ئەی تۆ چیت بۆ ئامادە کردووم؟!

ئــەی بەندەی خودا، خەیاڵی ئەوە بکەو بیهێنە بەر چاوت، کە ئێســتا لە گۆڕایــت.. فڕێیاندایتە نــاو گۆڕەوە، گۆڕێکی تەنگ‌و باریك‌و تەســك.. ترس دایگرتــی‌و تەنهایی ڕووی تێکردی، پاشــان گۆڕەکە دێتەوە یەك‌و دەم‌و چاوو لوت‌و سەرو ئێســقانەکانت بەسەریەکدا تێك دەشــکێنێت.. تاریکیش باڵ بە ســەر گۆڕەکەتدا دەکێشــێت.. دەتەوێت ڕابکەی، بــەلام ناتوانیت.. دەتەوێت داوای یارمەتی بکەیت، بەلام دەستت ناکەوێت..

* خوشــکی موســڵمان: یادی ئەو کاتە بکەرەوە کە دوو فریشــتە لە گۆڕدا پرســیارت لێدەکەن، ئەو کاتەی یان مژدەت پێدەدەن‌و خۆشحاڵت دەکەن، یان دەترسێنن‌و غەمبارت دەکەن..

بەرائــی کوڕی عــازب ﷺ دەفەرموێت: لە خزمەتــی پێغەمبەری خوادا ﷺ دەرچوویــن بۆ ناشــتنی پیاوێکی ئەنصاری، پیاوەکەمان ناشــت‌و دامان پۆشــی، پاشــان پێغەمبەری خــودا ﷺ ڕووەو قیبلە دانیشــت‌و ئێمەش بە دەوریا، هەمووومان ئەوەندە بە بێ جوڵە دانیشتبووین، وەك ئەوەی باڵندە بە

سەرمانەوە نیشـتبێتەوە، پێغەمبەری نازدار ﷺ چیلکەدارێکی بە دەستەوە بوو لە زەویەکەی ئەداو جارجارە سەیری ئاسمانو جارجارەش سەیری زەوی دەکرد، هەروەها سـێ جار سـەری بەرزکردەوەو دابنەوانـدەوەو فەرمووی: (إسـتعیذوا بالله من عذاب القبر). واتە: (پەنا بە خودا بگرن لە سـزای گۆڕ)، پاشـان وتی: مرۆڤو بەندەی ئیماندار، کاتێك لە دونیـا دەردەچێتو بەرەو مردنو ژیانی دوایی دەڕوات، کۆمەڵە فریشـتەیەکی ڕوخسـار سپیو جوان لە ئاسـمانەوە بۆ لای دادەبەزن، ڕوخساریان ئەڵێی ڕۆژە، لەگەڵ خۆیاندا کفنێك لە کفنەکانی بەهەشـت دێننو پاشـان فریشتەی گیان کێشـان دێتو لە لای سەریەوە دادەنیشێتو دەڵێت: ئەی نەفسو دەرونی پاكو ئارام، دەرچۆ بۆ لای لێخۆشبوونو ڕەزامەندی پەروەردگارت..

ئەو کاتە گیانی دەردەچێت هەر وەکو ڕژانی دڵۆپە ئاوێك، ئەو کاتە هەموو فریشـتەکانی نێوان ئاسـمانەکانو زەوی درودو سڵاوی لە سەر دەدەن، پاشان فریشـتەکان کفنەکەی پێـوە دەپێچن، خـودای پەروەردگاریش دەفەرموێت: ﴿تَوَفَّتۡهُ رُسُلُنَا وَهُمۡ لَا يُفَرِّطُونَ ﴿٦١﴾﴾ الأنعام. واتـە: (فریشـتە ڕەوانـە کراوەکانمـان گیانیان دەکێشـنو لە کاتێکدا ئەوان لـە کارو کردەوەی خۆیان کەمتەرخەمی ناکەن).. پاشـان بە خۆشترین بۆن لە زەویەوە بە ڕێدەکرێتو بەرزی دەکەنەوەو بە لای هەر کۆمەڵە فریشـتەیەکدا بە ڕێی دەکەن، دەڵێن: ئـەم ڕۆحو دەروونە پاكو جوانە کێیە؟! ئەمانیـش لە وەڵامدا دەڵێن: فلانی کوڕی فلانەو بە جوانترین ناو، ناوی دەهێننن..

هەتـا لە ئاسـمانی زەوی تێدەپەڕنو لە هەر ئاسـمانێك تا ئاسـمانەکەی تر، کۆمەڵە فریشـتەیەك بە ڕێی دەکەن، هەتا ئەیبەنە ئاسـمانی حەوتەمو خودای پەروەردگار دەفەرموێت: ناوی ئەم بەندەیەم لە بەهەشتی بەرزو بڵند (علیین)دا تۆمـار بکـەن.. ﴿وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا عِلِّيُّونَ ﴿١٩﴾ كِتَٰبٞ مَّرۡقُومٞ ﴿٢٠﴾ يَشۡهَدُهُ ٱلۡمُقَرَّبُونَ ﴿٢١﴾﴾ المطففين. واتە: (جا تۆ چووزانی (علیون) چیەو چۆنە* نامەیەکی مۆرکراوو لۆك کراویشـە* ئەو نامەیە فریشـتە نزیکە بەرێزەکانی لای خودا دەیکەنەوەو شایەتی لە سەر دەدەن).. ناوی تۆمار دەکەنو پاشان پەروەردگار

پێیان دەفەرموێت: بیگەڕێننەوە بۆ زەوی ، لە زەوی دروستم کردون و دەبێت بۆ زەوی بگەڕێنەوەو هەر لە زەویشەوە جارێکی تر زیندوویان دەکەمەوە..

دەیگەڕێننەوە بۆ زەوی و ڕۆحەکەی دەکەنەوە بە جەســتەیدا، پاشان دوو فریشتەی بەهێز دایدەنیشێنن و پێی دەڵێن: خودا کێیە؟

دەڵێت: خودام (الله)یە..

پێی دەڵێن: ئاینەکەت چیە؟

دەڵێت: ئاینەکەم ئیسلامە..

پێی دەڵێن: ئەو پیاوەی کە بۆتان ڕەوانە کرا کێ بوو؟

دەڵێت: ئەوە پێغەمبەری خودا محمد ﷺ بوو..

پێی دەڵێن: زانست و زانیاریت چیە؟

دەڵێت: قورئانەکــەی پەروەردگارم خوێندەوەو بــاوەڕم پێی هێناوەو بە ڕاستم زانی.

خودای پەروەردگاریش دەفەرموێت: ﴿ يُثَبِّتُ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِٱلْقَوْلِ ٱلثَّابِتِ فِي ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَفِي ٱلْأٓخِرَةِ ...... ﴿٢٧﴾ ﴾ ابراهيم. واتــە: (خوای گــەورە ئەوانەی باوەڕیان هێنــاوە پایەدار دەکات لە ســەر گوفتاری بەجێ و دروست لە ژیانی دونیادا، لە سەرەمەرگ و قیامەتیشدا، گوفتاریان ڕێك و پێك و دامەزراو دەبێت و بە ئیمانەوە دەمرن).

بەڵێ.. وەڵام دەداتەوەو دەڵێت: الله خودامە.. ئیسلام بەرنامەو پرۆگرامەمە.. محمدیش ﷺ ڕابەرو پێشەوامە..

لــەم کاتــەدا بانگدەرێك لە ئاســمانەوە بــە دەنگی بەرز بانــگ دەکات و دەفەرموێــت: ئەو بەندەیە ڕاســتی کردو لە بەهەشــتدا جێگەی بۆ ڕاخەن و جل و بەرگی بەهەشتیەکانی لەبەرکەن و دەرگایەك لە دەرگاکانی بەهەشتیشی بۆ بخەنە سەر پشت.

بەڵێ.. ڕۆح و دەروون و بۆنە خۆشــەکەی دێت و هەتا چاو بڕکات گۆڕەکەی فراوان دەبێت و پیاوێکی نورانی ڕوخســار جوان دێت بۆ لای و جل و بەرگێکی جوانی لەبەردایەو بۆنێکی خۆشیشــی لێدێت، پێــی دەڵێت: مژدە بێت خودا

کاری ئاسـان کردی.. مژدە بێت خودای پەروەردگار لێت ڕازییە.. بەهەشـتی ئەبراوە بۆت ئامادەیەو ئەمە ئەو ڕۆژەیە کە بەڵێنت پێدرا بوو..

مردووەکەش دەڵێت، ئەی تۆ کێیت خۆش مژدە بیت؟! ئەویش دەڵێت: من کردارە چاکەکانتم.. بەڵێ تۆ بۆ جێبەجێ کردنی فەرمانەکانی خودا بە پەلە بوویت، بەڵام لە ئەنجامدانی تاوان و گوناهدا سست بوویت..

پاشـان دەرگایـەك لـە دەرگاکانـی بەهەشـتی بـە ڕوودا دەکرێتـەوەو دەرگایەکیش لە دەرگاکانی دۆزەخی پیشـان دەدرێـت و پێی دەوترێت: ئەمە جێگەو شـوێنت دەبوو، ئەگەر لە خودای پەروەردگارت یاخی بوویتایە، بەڵام خودای پەروەردگار بۆی گۆڕیت بەم بەهەشـتە.. کاتێك سـەیری بەهەشـت دەکات دەڵێت: پەروەردگار با زوو ڕۆژی دوایی بێت و قیامەت بەرپا بێت..

کاتێکیش بەندەیەکی بێباوەڕ یان خراپەکارو تاوانبار لە دونیا دەردەچێت و بەرەو ڕۆژی دوایی و مەرگ دەچێت، کۆمەڵە فریشـتەیەك لە ئاسمانەوە بۆی دادەبەزن، کە زۆر توندوتیژو توڕەن، ڕوخسـاریان زۆر ڕەشەو جل و بەرگێکی لە ئاگرو لە موو دروسـتکراوی زبرو دڕی ناخۆشـیان پێیە، پاشان فریشتەی ڕۆح کێشان دێت و لە لای سـەریەوە دادەنیشێت و دەفەرموێت: ئەی دەروونی پیـس، دەرچۆ بـۆ لای توڕەیی خـودای پەروەردگـار، ڕۆحە پیسـەکەی لە جەسـتەی دەردەچێت، هەر وەك دارێکـی دڕکاوی لە خوریەك گیر بوو بێت و ڕایکێشـی، دەمارەکانی دەپچڕێت و هەموو فریشـتەکانی نێوان ئاسمانەکان و زەوی نەفرەتی لێدەکەن و دەرگاکانی ئاسمانی لە سەر دادەخرێت و فریشتەکان لـە جل و بەرگەکـەی دەپێچـن و بۆنێکی زۆر ناخۆشـی لێدێت، هاوشـێوەی بۆنـی لاکێکی مردارەوە بوو، پاشـان بەرزی دەکەنـەوەو بە لای هەر کۆمەڵە فریشـتەیەکدا تێدەپەڕن، دەڵێن: ئەم ڕۆحە پیسـە کێیە؟! ئەمانیش دەڵێن: فلانی کوڕی فلانەو بە ناشـیرینترین ناو، ناوی دەبەن، دەیبەن هەتا ئاسمانی زەوی کۆتایی دێت و ئاسمانەکانی تری بۆ ناکرێتەوە، ئا لەم کاتەدا پێغەمبەری خـودا ﷺ ئەم ئایاتەی خوێندەوە ﴿لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّىٰ يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ ...﴿٤٠﴾﴾ الأعراف. واتـە: (ئەوانـە دەروازەکانی

ئاسـمانیان بۆ ناکرێتـەوەو ناچنە بەهەشـتەوە هەتا وشـتر نەچێت بە ناو کونـی دەرزیدا).. خودای گەورە دەفەرموێت: لە ژێرەوەی زەوی لە (سـجین) نـاوی تۆمار بکەن و پاشـان پێیان دەفەرموێت: بیبەنـەوە بۆ زەوی، لە زەوی دروسـتم کردووەو دەبێت بگەڕێتەوە بۆ زەوی و هەر لە زەویەوە بۆ جارێکی تر زیندووی دەکەمەوە.. لە ئاسـمانەوە ڕۆحەکەی فڕێدەدەن، فڕێدانێك هەتا دەکەوێت بە سەر جەستەیدا..

خـودای پەروەردگاریش دەفەرموێت: ﴿وَمَن يُشْرِكْ بِٱللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ ٱلسَّمَآءِ فَتَخْطَفُهُ ٱلطَّيْرُ أَوْ تَهْوِى بِهِ ٱلرِّيحُ فِى مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴿٣١﴾﴾ الحج. واتە: (جا ئەوەی هاوەڵ و شەریك بۆ خودا بڕیار بدات، وەکو ئەوە وایە لە ئاسمانەوە بەر ببێتەوەو باڵندە پەلاماری بدات و یاخود ڕەشەبایەکی بەهێز بیفڕێنێت و بیبـات بۆ شـوێنێکی دوورو قـوڵ).. ڕۆحەکەی دەگەڕێتەوە بۆ جەسـتەی، کاتێکیش هاوەڵان و دۆسـتان و خزمان، لە گۆڕسـتان جێـی دەهێڵن، گوێی لە دەنگی نەعلەکانیان دەبێت، پاشان دوو فریشتەی توندوتیژی بەهێزی ترسناك دێن بۆ لای و دایدەنیشـێنن و پێی دەڵێـن: خودات کێیە؟ ئەویش دەڵێت: هاه، هاه، نازانم..

پێـی دەڵێن: ئەی چی دەڵێیت دەربارەی ئەو پیاوەی کە بۆتان ڕەوانە کرا؟ ناوی نازانێت، پاشـان دەڵێت: محمد؟ هاه، هاه، نازانم.. گوێم لە خەڵکی بوو، شتێکیان دەوت دەربارەی..

پێی دەڵێن: ئەی قورئانت خوێندەوەو لێی تێنەگەیشتی؟ یان تێگەیشتی و شـوێن ڕێگەی ڕاست نەکەوتی؟ پاشان بانگدەرێك لە ئاسمانەوە بانگ دەکات و دەفەرموێـت: درۆ دەکات، جێگەیەکـی لـە ئاگـر بۆ ڕاخـەن و دەرگایەك لە دەرگاکانـی دۆزەخی بە ڕوودا واڵاکەن، گەرمی و نارەحەتی دۆزەخی بۆ دێت و گۆڕەکـەی ئەوەندە تەسـك دەبێتەوە، هەتا پەراسـووەکانی دەچن بەیەکداو ڕاسـت و چەپ دەبن، پاشان پیاوێکی ڕوخسـار ناحەزی جل وبەرگ ناشیرین و بـۆن ناخۆش دێت بۆ لای و پێـی دەڵێت: مژدەت لێبێت، ئەوە ئەو ڕۆژەیە کە پەیمانت پێدرا بوو..

ئەمیش دەڵێت: ئەی تۆ، کە مژدەی شەڕت هێناوە، کێیت؟ ڕوخسارت، ڕوخساری شەڕە!! لە وەڵامدا پێی دەڵێت: من کردەوە پیسو چەپەڵەکانتم، سوێند بە خودا لە جێبەجێ کردنی فەرمانەکانی خودادا، تەمەڵو خاو بوویت، بەڵام لە کردەوەی شەڕو سەرپێچی فەرمانەکانی خودادا، زۆر ئازاو گورجوگۆڵ بوویت، ئێستاش ئەوەتا خودای پەروەردگار بەم شێوەیە پاداشتت دەداتەوە..

پاشان پیاوە ناشیرینەکە کوێرو کەڕو لاڵ دەبێتو گورزێکی بەهێزی بە دەستەوە دەبێت، کە ئەگەر لە شاخی بدات دەیکات بە خۆڵ، بەو گورزە بەهێزە لە مردووەکە دەدات، هەتا دەیکات بە خۆڵ، پاشان پەروەردگار وەکو یەکەمجاری لێدەکاتەوەو بە هەمان شێوە لێی دەدرێت، لەم کاتەدا مردووەکە هاوارێکی ئەوەندە بەرز دەکات، هەموو شتێك گوێی لێدەبێت، تەنها مرۆڤو جنۆکە نەبێت، پاشان دەرگایەك لە دەرگاکانی دۆزەخی بە ڕوودا دەکرێتەوەو جێگەو ڕاخەری ئاگرینی بۆ ئامادە دەکرێتو هاوار دەکاتو دەڵێت: پەروەردگار با ڕۆژی دوایی بەرپا نەبێتو قیامەت هەڵنەستێت..

* خوشکی موسڵمان: ئەم فەرمودەیەی پێغەمبەری خودا ﷺ شتانێکی زۆرت فێر دەکات:

ئەوەت فێر دەکات کە باوەڕت بە سزاو خۆشیەکانی گۆڕ هەبێت.. باوەڕت بەوە هەبێت، کە گومان لە ڕوودانیدا نیە.. ڕێگەت نیشان دەدات بۆ ئەوەی، کە ئەوەی لە دونیادا لەگەڵ پەروەردگاریدا بێت، ئەوا پەروەردگاری لە کاتی مەرگو مردندا لەگەڵی دەبێتو لە ژیانی ناو گۆڕدا پشتوپەناو یارمەتیدەری دەبێت..

وە بزانە کە فریشتەکان لە ئاسمانەکانەوە نزاو دۆعا بۆ ئافرەتانو پیاوانی ئیماندار دەکەن، هەروەها نزاو دۆعا لە دووڕووانو بێباوەڕان دەکەن..

دڵخۆشیشبە، چونکە دەرگاکانی بەهەشت بەخێرهاتنی ئافرەتانی ئیماندار دەکەن، بەڵام بە ڕووی ئافرەتانی بێباوەڕدا دادەخرێن..

وە بزانە ئافرەتانی ئیماندار لە گۆڕدا، لە باخێك لە باخەکانی بەهەشتدا دەبن، بەڵام ئافرەتانی سەرپێچیکەرو دووڕوو، لە چاڵێك لە چاڵەکانی دۆزەخدا دەبن..

* خوشـــکی موسڵمان: باوەڕت بە سزاو پاداشتی گۆڕ هەیە، کەچی کاری بۆ ناکەیت؟! کوان نوێژو ڕۆژووەکانت؟! کوان پاڕانەوەو گریانت؟!

بیر بکەرەوە، ئەگەر ئێســتا مەرگ بێت و تۆش لە حاڵێکی خراپدا بیت، وە ئەگەر بتخەنە ناو گۆڕەوە، ئەوا هەتا هەتایە پەشیمان و ڕەنجەڕۆ دەبیت..

بەڵام ئەو کەسەی کە دەچێتە گۆڕەوەو نوێژو ڕۆژووی ئەنجامداوە، دەستی نزاو پاڕانەوەی بۆ پەروەردگاری بەرزکردۆتەوەو دۆستی قورئان بووە، ئەوا لە پارێزگاری و ئارامی خـــودادا دەبێت و کردارە چاکەکانی دەبنە تکاکاری لە لای پەروەردگاری..

کەعبـــی ئەحبـــار ﷺ دەفەرموێت: کاتێـــك بەندەی ئیمانـــدار دەخرێتە گـــۆڕەوە، کردارە چاکەکانـــی دەورەی دەدەن، نوێـــژ.. ڕۆژوو.. حەج.. جیهادو تێکۆشان.. زەکات..

فریشـــتەکانی ســـزا لە لای قاچەکانیەوە بۆی دێن، لەم کاتەدا نوێژ پێیان دەڵێت: لێی دووركەونەوە، بە قاچەکانی لە شـــەوگاردا زۆر شەونوێژی ئەنجام دەداو لە خزمەت پەروەردگاردا بە پێوە ڕادەوەستا..

پاشـــان لە لای سەرییەوە بۆی دێن، ڕۆژوو دێتە قسەو دەڵێت: ناتوانن لێی نزیـــك بکەونەوە، لەبەر ئەوەی لە ژیانی دونیادا زۆر تینوێتی چەشـــت و لە پێناوی پەروەردگاریدا زۆر بەڕۆژوو بوو..

پاشـــان لە پێشـــەوە دەیانەوێت بێن بۆ لای، حەج و جیهادو تێکۆشان دێنە گۆو دەڵێن: لێی دووركەونەوە، چونکە فەریزەی حەجی ئەنجامداو جەستەو لاشـــەی خۆی مانـــدوو کردو جیهادو تێکۆشـــانی لـــە پێنـــاو پەروەردگاریدا ئەنجامداو ماڵ و سامانی لەو پێناوەدا بەخت کرد..

پاشـــان لەبەردەم هەردوو دەســـتییەوە دەیانەوێت بۆی بێن، ئەمجارەیان ســـەدەقەو بەخشـــین و خێرو خێراتەکانی بەرگـــری لێدەکـــەن و دەڵێن: واز لەم هاوەڵەمان بێنن، دەزانن بەم دوو دەســـتەی چەندێك ســـەروەت و سامانی بەخشی؟! هەموو ئەمانەش لەبەر خاتری پەروەردگاری..

پاشان پێی دەوترێت: دەی پیرۆزت بێت.. بە زیندوویی و بە مردوویی، هەر

پاك‌و پیرۆزیت..

فریشـــتەكانی بەزەیـــی‌و ڕەحمەت، دێن بـــۆ لای‌و لە ڕاخەری بەهەشـــت جێگەی بۆ ڕادەخەن‌و هەتا چاو بڕكات گۆڕەكەی فراوان دەكەن‌و چرایەكیشی لە بەهەشتەوە بۆ دێنن، هەتا قیامەت گۆڕەكەی بۆ ڕوناك دەكاتەوە..

* خوشـــكی موسڵمان: ئایا ئێستا ئیتر كاتی ئەوە نەهاتووە، بگەڕێیتەوە بۆ لای پەروەردگار؟!

گوێ لە یەزیدی ڕەقاشی بگرە (ڕەحمەتی خودای لێبێت) كە دەفەرموێت: پێم گەیشـــتووە كاتێك مردوو دەخرێتە گۆڕەوە، كردارەكانی دەورەی دەدەن، خودای پەروەردگار كردەوەكانی دێنێتە قسەو پێی دەڵێن: ئەی بەندەی تاك‌و تەنهای ناو گۆڕ، كەس‌وكارو هاوەڵان‌و خۆشەویستانت، جێیان هێشتیت، لەمڕۆ بە دواوە هاوەڵ‌و هاودەمت تەنها ئێمەین.. مردووەكە دەست دەكات بە گریان‌و دەڵێت: خۆزگەم بەو كەســـانەی ئەمڕۆ كرداری چاكە هـــاوەڵ‌و هاودەمیانە.. هاوارو شەرمەزاریش بۆ ئەو كەسانەی، كە ئەمڕۆ كرداری بەدو خراپ‌و تاوان دۆست‌و نزیكیانە..

ســـابتی بنانی (ڕەحمەتی خودای لێبێت) دەفەرموێت: كاتێك پیاوچاكێك دەمرێت، ڕاخەری بەهەشـــتی بۆ ڕادەخرێت‌و پێی دەوترێت: بۆ خۆت بنوو.. چاوت ڕۆشن.. پەروەردگارت لێت ڕازیە..

پاشـــان هەتا چاو بڕكات گۆڕەكەی فراوان دەبێت، دەرگایەك لە دەرگاكانی بەهەشتیشی بە ڕوودا ئاوەڵا دەكرێت‌و سەیری خۆشیەكانی بەهەشت دەكات‌و بۆنی خۆشی بەهەشتیش هەست پێدەكات.. كرداره باشەكانیشی دەوری دەدەن، نوێژ.. ڕۆژوو.. حەج.. پاشان كردارەكانی پێی دەڵێن: لە دونیادا بە پێوە ڕامان گرتی، تینوومان كردی، ئەمان هێشـــت بخەویت، ئەمڕۆش بەو شێوەیە ئەبین كە تۆ پێی خۆشـــحاڵ دەبیت، ئێمە هاوەڵ‌و هاودەمت دەبین، هەتا ئەو كاتەی بەرەو بەهەشت بەڕێ دەكرێیت..

* خوشكی موسڵمان: هیچ كەسێك لە گۆڕدا سودو قازانجت پێناگەیەنێت، تەنها كردارەكانی خۆت نەبێت، ئایا كردارەكانت چاكن؟!

باوكو دایكت، منداڵەكانت، هاوسەرەكەت، خوشكو براكانت، هەموویان وازت لێدێننو پشتت تێدەكەن، دەی چۆن كرداری چاك لەبیر دەكەیت؟!

عطائـي كوڕی یەسـار (ڕەحمەتی خـودای لێبێت) دەفەرموێـت: كاتێك مردوو دەخرێتە گۆڕەوە، یەكەم شـتێك كە دێت بۆ لای كردارەكانیەتی، ڕانی چەپـی دەگرێتو پێی دەڵێـت: من كردارەكانتم.. مردووەكـەش دەڵێت: كوا كەسوكارم؟! كواماڵو منداڵم؟!

لە وەڵامدا پێی دەڵێن: كەسوكارو ماڵو منداڵ جێیان هێشـتیو جگە لە من كەسی تر لەگەڵتدا نایاتە گۆڕەكەتەوە..

* خوشـكی موسـڵمان: بۆچی دووری لە هاوەڵیی قورئـان؟! ئەی قورئانی پیرۆز باشـترین هـاوەڵو هاودەم نیە؟! مـن وادەبینم لـە بەرامبەر قورئانی پیرۆزدا كەمتەرخەم بوویتو پشـتت تێكردبێتو فەرامۆشت كردبێت.. تەنها چەند سورەتێكی كەمت لەبەرە، كە بە پەنجەكانی دەست دەژمێردرێن..

بــە دڵنیاییەوە ئەگەر وا بڕۆیت، قورئان دەبێت بە سـكاڵاكار لە سـەرت لەبەرئـەوەی كاری پێناكەیـتو ڕۆژ بە ڕۆژ پەشـیمانیو گەڕانەوەت بۆ لای پەروەردگـارت دوادەخەیت، ئەی چۆن چاوەڕێی ئـەوە دەبیت كە قورئان لە گۆڕدا بەرگریت لێبكات؟!

عوبـادەی كـوڕی صامـت ﷺ دەفەرموێـت: ئیمانداڕێـك كە دۆسـتو هاوەڵی قورئان بێت، لە سـەرەمەرگدا قورئان دێت بۆ لایو لە لای سـەریەوە ڕادەوەسـتێت، كاتێك گیانی دەسپێرێتو لە شـۆرینی دەبنەوە، دەچێتە لای، هەتـا دەگاتە نێوان سـنگو كفنەكـەی، كاتێكیش دەیخەنە گـۆڕەوە نەكیرو مونكـیر دێن بۆ لای، پێی دەڵێن: لێمـان دووركەرەوەو وازمان لێبێنە، چونكە ئەمانەوێت پرسیاری لێ بكەین، قورئانی پیرۆز دێتە وەڵامو دەڵێت: سوێند بە خودای پەروەردگار جێی ناهێڵم.. پاشان ڕوو ئەكاتە مردووەكەو پێی دەڵێت: ئایا دەمناسی؟! ئەویش دەڵێت: نەخێر.. قورئانیش دەڵێت: من ئەو قورئانەم كە شەوت لەگەڵ من بەسـەردەبردو نەمدەهێشت بخەویت، بە ڕۆژیش منت پشـتگوێ نەدەخسـت.. لە ئارەزووەكانت دوورم خسـتیەوە.. گوێچكەو چاوم

پاراســتی‌و منت کرد بە هاوەڵی خۆشەویستی خۆت.. هاوڕێی ڕاستگۆ، مژدەت لێبێــت، لە دوای پرســیارەکانی نەکیرو مونکیر ئیــتر دوور دەبیت لە هەموو غەم‌و پەژارەو نارەحەتیەك..

* خوشکی موسڵمان، ئایا بۆ تاوان‌و گوناهەکانی سەردەمی لاویت ناگریت؟!
ئەو تاوانانەی کە تیانووسی کردارەکانتی ڕەش کردۆتەوە..
کوا ئەسرین‌و فرمێسك‌و گریانت بۆ دووریت لە قورئان؟!
بۆ یادی سزاو نارەحەتیەکانی مردن‌و گۆڕو ڕۆژی دوایی ناکەیت؟!
ســەیری خۆت بکەو لە حاڵی خۆت ڕابمێنە.. یــادی ئەو کاتانە بکە، هەر کات ئــارەزووی ئەنجامدانی گوناهێکــت هەبووایە، بە پەلە هەڵدەســتای بۆ ئەنجامدانی..
بەڵێ.. بیر لە کردارە خراپەکارەکانت بکەرەوە.. بیر لە تاوانەکانت بکەرەوە.. ئەو تاوانانەی کە تام‌و چێژو خۆشیەکانیان ماڵئاواییان لێکردی..

نێوارەی ژین بەسەردا هات ناچاری بازاڕ هەڵبگری
بەرەو ماڵی گۆڕی تارت بە تەنها ملی ڕێ بگری
گونــاهت کرد تامی ڕۆیی سزاکەی وا چاوەڕێتە
دە فرمێسکی پەشیمانی هەڵوەرێنە هەتا نەمری

ڕەحمەتی خودا لە دایکی عوســمانی کوڕی ســەودە بێــت، کە لەبەر زۆر ئەنجامدانی عیبادەت‌و خوداپەرستی پێیان دەوت، ڕاهیبە..
ئەم ئافرەتە لە دوای ئەوەی منداڵەکانی دەخەوتن، خەریکی خوداپەرستی‌و نوێژ کردن بوو، لەگەڵ پەروەردگاریدا دەکەوتە ڕازو نیاز..
ڕۆژەکان تێپەڕین‌و مردنی ئەم ئافرەتە خوداپەرستە نزیك بۆوەو لە سەر جێگە ڕاکشاو خەریك بوو گیانی دەسپارد، ئا لەم کاتەدا عوسمانی کوڕی گوێی لە دایکی بــوو دەپاڕایەوەو دەیوت، خودایە هەر تۆ لە دونیادا پشــت‌و پەنام

بووی.. لە دوای مردنیشم هەر تۆ جێگەی ئومێدی.. پەروەردگار لە کاتی مردندا زەلیلم نەکەی.. لە گۆڕەکەشمدا ئارامیم پێببەخشیو نەمترسێنی..

هەتا گیانی سپارد لە پەروەردگاری دەپاڕایەوەو خودای لەبیر بوو.. عوسمانیش سەردانی دەکردو دۆعای بۆ دەکرد.. لە دوای مردنی، عوسمانی کوڕی خەوی بە دایکیەوە بینیو لە خەویدا بە دایکی دەڵێت: دایکە گیان حاڵت چۆنە؟!

ئەویش لە وەڵامدا دەڵێت: کوڕی شیرینم مردن نارەحەتیو ناخۆشی زۆری تێدایە، بەڵام سوپاس بۆ خودا من ئێستا لە ژیانێکی باشی بەرزەخدامو ڕاخەرەکەم بریتیە لە ڕێحانەو گوڵو گوڵزار..

پاشان بە دایکی دەڵێت: هیچ پێویستیەکت هەیە؟!

دایکی فەرمووی: بەڵێ.. واز مەهێنە لە سەردان کردنمو دۆعام بۆ بکە، کاتێك دێی بۆ سەردانم خۆشحاڵ دەبم.. کاتێك دێی بۆ لام، پێم دەڵێن: ئەوە کوڕەکەت هات بۆ لاتو منیش زۆر دڵخۆش دەبم..

* خوشکی موسڵمان: ئەگەر دەتەوێتو خۆزگە دەخوازیت وەکو دایکی عوسمان پاداشت بدرێیتەوەو ژیانی بەرزەخو ناو گۆڕت باش بێت، ئەوا کردارەکانی دایکی عوسمان ئەنجام بدە، بەڵام ئایا بۆ ئەو خۆزگەیە هیچ کردارێکت ئەنجامداوە؟!..

دایکی عوسمان کرداری چاکی ئەنجامداو پاداشتەکەی وەرگرت، بەڵام تۆ کاری باش ئەنجام نادەیتو خۆشت ئامادە نەکردووەو بە تەمای وەکو ئەویش پاداشت بدرێیتەوە!!

هەوڵبدەو تێبکۆشە، هەتا بە سەر نەفسو ئارەزووەکانتدا سەرکەوتوو دەبیت، ئەوسا پەروەردگار لێت ڕازی دەبێتو بەهەشتەکەی بە دەست دێنیت، ئەگەر نا دونیاو دوارۆژت لە دەست دەچێتو ئەم لە دەست چوونەش گەورەترین خەسارەتو دۆڕانە.. پەنا بە خودا لە ڕیسوایی و زەلیلیو خەسارەتمەندی..

یادی خەوی درێژی ناو گۆڕ بکەرەوە..

* خوشکی موسـلمان: چۆن پەروەردگارت دەپەرستیت و بیری ئەو مانەوە دوورو درێژەی ناو گۆڕ ناکەیت؟!

یەکێك لە ئافرەتە چاکەکارەکان بە درێژایی شەو شەونوێژی دەکرد، کاتێك بەیانی دەهات، دەیوت: ئەی دەروونی سەرکەشم، بۆ ئەوەندە دەنوویت؟! ئەی کەی هەڵدەستیت؟! وا گومان دەبەم ڕۆژێك بە یەکجاری بخەویت و هەتا ڕۆژی حەشر خەبەرت نەبێتەوە..

ئافرەتێکی تر لە چاکەکاران، تەمەنی لە پەرسـتنی پەروەردگاریدا بەسەر دەبردو بە ڕاستی لە درێژی خەوی ناو قەبر حاڵی ببوو..

مێردەکـەی دەڵێت: شـەوێك خەبەرم بۆوە، بینیـم خێزانەکەم لە پێش پەرەبەیاندا بەخەبەر بوو، پێی وتم: هەستە پیاوەکە.. شەوگار ڕۆیی و ڕۆژگار هات.. ڕێگەیەکی دووریشت لە پێشەو توێشووت کەمە.. کاروانی چاکەخوازانیش لە پێش ئێمەوە کەوتوونەتە ڕێ و ئێمە ماوینەتەوەو بەجێماوین..

* خوشـکی موسـلمان: بیر لە وتەکانی ئـەم ئافرەتە بکەرەوە (شـەوگار ڕۆیشـت و ڕۆژگار هات) وەکو ئەوەی خەفەتبار بێت لە بە فیڕۆدانی کاتەکانی، لەبەر ئەوەی بە فیڕۆدانی کات، بەشێك لە تەمەنی لە دەست دەدات..

دەی ئاگـاداری کاتەکانـت بەو بە بێ هۆو لـە کاری پڕوپوچدا بە فیڕۆی مەدە..

خودای گەورە تۆی بۆ کاری پڕوپوچ و گاڵتەو گەپ دروست نەکردووە..

بیر لەو وتەیەی بکەرەوە کە وتی: (ڕێگەیەکی دوورو درێژت لە پێشە)..

بەڵێ.. خوشـکی ئازیز: زیندووبوونەوەو حەشـرت لە پێشە.. تەرازووو کێشـانەو پێوانەی کردارەکانت لە پێشــە.. ئەو ڕۆژەت لە پێشــە کە منداڵی بچوك قژی سەری سپی دەبێت.. ﴿فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِن كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا ﴿١٧﴾ السَّمَاءُ مُنفَطِرٌ بِهِ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ﴿١٨﴾ إِنَّ هَٰذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَن شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿١٩﴾﴾ المزمل. واتە: (جا چـۆن خۆتان دەپارێزن

لە ڕۆژێك کە منداڵ پیر دەکاتو سەری سپی دەبێت* ئەو ڕۆژە ئاسمان بە هەموو ئەستێرەو هەسارەکانیەوە لەتو پەت دەبێت، بێگومان ئەو بەڵێنە هەر دێتە دی* بە ڕاستی ئەم سورەتەش یادخەرەوەو ئامۆژگاریە، بۆ ئەو کەسەی دەیەوێت ڕێگە بەرەو لای پەروەردگاری بگرێتە بەر).

ڕۆژێکت لە پێشە، کە لە براکەت ڕادەکەیت.. لە باوكو دایکت هەڵدێیت.. لە هاوەڵو لە منداڵەکانت ڕادەکەیت.. ﴿ يَوْمَ يَفِرُّ ٱلْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ﴿٣٤﴾ وَأُمِّهِۦ وَأَبِيهِ ﴿٣٥﴾ وَصَٰحِبَتِهِۦ وَبَنِيهِ ﴿٣٦﴾ لِكُلِّ ٱمْرِئٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ﴿٣٧﴾ ﴾ عبس. واتە: (ئەو ڕۆژە برا لە دەست براکەی هەڵدێتو ڕادەکاتو خۆی لێدەشارێتەوە* هەروەها لە دەست دایكو باوکی...* لە دەست هاوسەرو کوڕەکانی...* لەو ڕۆژەدا هەر کەسێك لەوانە ئەوەندە سەرگەرمی کێشەی خۆیەتی، ناتوانێت فریای کەسی تر بکەوێت).

ڕۆژێکت لە پێشە، کە لە بەردەم دەستەکانی پەروەردگاردا ڕادەوەستیت..

بەڵێ.. بە ڕاستی ئەو ڕێگەیەی دەتگەیەنێتە بەهەشت، ڕێگەیەکی دوورو درێژە.. بیر لەو وتەیەی بکەرەوە کە وتی: (توێشووت کەمە)..

خوشکی ئازیز: چاکەکانت بە پەنجەکانی دەست دەژمێردرێن، بەڵام تاوانو خراپەکانت لە ژمارە نایەن.. ئای بۆ ئەو ڕۆژە ناخۆشو ترسناکەی کە کرداری چاکەو خراپە لێك جیا دەکرێنەوە.. توێشووت کەمە، بە هۆی نوستنی زۆرەوە.. بە هۆی زۆری گاڵتەو گەپو بەزمو ڕابواردنتەوە.. بە هۆی ئەوەی خۆشیەکانی دونیا، دوارۆژیان بیر بردبوویتەوە..

* خوشکی موسڵمان: شەوو ڕۆژ کۆمەڵە قۆناغێکن، سات بە سات لە ژیانی دونیات دائەبڕنو هەتا ئەو کاتەی گەشتی دونیات کۆتایی دێتو گەشتی ناو گۆڕت دەست پێدەکات، دەی ئەگەر دەتوانیت، هەموو ڕۆژێك توێشوو پێش بخە بۆ دوارۆژت، چونکە ڕۆژ بە ڕۆژ تەواو بوونی ژیانی دونیات نزیکتر دەبێتەوە..

بیر لەو وتەیەی بکەرەوە کە وتی: (کاروانی چاکەخوازان پێشمان کەوتوون)..

یادی ئافرەتانی چاکەکار بکەرەوە، ئەو ئافرەتانەی گێڕەرەوەی فەرمودەکانی پێغەمبەر ﷺ بوون، ئەوانەی زاناو شارەزای ئەم ئاینە پیرۆزە بوون، ئەوانەی شەوانی درێژی زستان شەونوێژیان دەکردو ڕۆژانی گەرمی هاوین بەڕۆژوو دەبوون.. ئەو ئافرەتانەی دەست پێشخەریان کرد، بۆ گەیشتن بە پەروەردگاریان..

بیریش لە ئافرەتانی ئەمڕۆ بکەرەوە، ئەوانەی مەگەر تەنها خودا بە ڕەحمی خۆی ڕەحمیان پێبکات.. ئەو ئافرەتانەی خەریکی گاڵتەو گەپو کاری پڕوپووچو بێکەڵکن.. ئەوانەی جێبەجێکاری زۆرێك لە ڕەوشتی دووروپووانن..

دەی لە خەوی بێئاگایی بێدار بەرەوەو لەگەڵ کاروانی چاکەکاراندا بکەوەرێ، بەردەوام بەرەو پێشەوە برۆ، هەتا مردن یەخەت پێدەگرێ‌و تۆش لە سەر ڕەوشت‌و ڕەفتاری بەرزی خوداناسان دەبیت (پشت بە خودا)..

هەوڵ بدە بەردەوام لۆمەو سەرزەنشتی دەروونت بکەو هەرگیز لە خۆت‌و لە کردارە چاکەکانت ڕازی مەبە..

یەکێك لە ئافرەتە چاکەکارەکانی شاری کوفە، خاوەن ڕەوشتی بەرز بوو، لە شەودا کەمێك نەبووایە، نەدەخەوت.. ڕۆژێك یەکێك لە خزمە نزیکەکانی سەرزەنشتی کرد، لە سەر ئەوەی بۆ ئەوەندە نوێژ ئەنجام دەدات‌و خۆی ماندوو دەکات..

ئافرەتەکەش لە وەڵامدا فەرموی: مردن بەس نیە!! درێژی مانەوەی ناو گۆڕ زۆر زیاترە لەم تۆزە نوێژو خوداپەرستیەی من..

بزانە خەوی ناو گۆڕ زۆر دوورو درێژە..

وەستان لە خزمەت پەروەردگاردا لە خەوی ناو گۆڕ زۆر درێژترە..

مانەوەش لە بەهەشت‌یان دۆزەخ بۆ هەتا هەتاییە..

بەڵێ.. ئەو ئافرەتە، وەك لە شەودا خەریکی شەونوێژو لالانەوەو پاڕانەوە بوو، بە ڕۆژیش بەڕۆژوو بوو..

ڕۆژێك بەڕۆژوو بوو، گەرما تینی بۆ هێناو زۆری تینوو بوو، یەکێك لە منداڵەکانی پێی وت: ڕۆژووەکەت بشکێنە، با تینوویەتیەکەت بڕەوێتەوە..

ئەمیش زۆر بە ئارامگریەوە وتی: ئەمەوێت لە ڕۆژی دواییدا تینوویەتیم بڕەوێتەوەو پاداشتی ئەم ڕۆژانەم وەربگرمەوە..

ئەی خوشکی موسڵمان: ئایا پەند وەردەگریت؟! یان هەر چاوەڕێ دەکەیت و ناگەڕێیتەوە بۆ لای پەروەردگارت، هەتا مردن بەخەبەت پێدەگرن؟! یان تا ئەو کاتەی کە لە پڕ نەخۆشـــیو پیری دەســـت دەنێته بینە قاقات؟! بیر بکەرەوە لەوەی کە هەموو ساتێك لێدانەکانی دڵت پێت دەڵێت: ژیان بریتیە لە چرکەو ساتەکان، دەی تێکۆشەو خواپەرســـتی زیاتر ئەنجام بدەو دوورکەوەرەوە لە گوناهو تاوان..

یادی هەستانەوەو دەرچوونی ناو گۆڕ بکەرەوە..

* خوشـــکی موســـڵمان: چۆن ساردو ســـڕی لە پەرســـتنی پەروەردگارتدا دەکەیت، کە ڕۆژی دواییت لە پێشە؟!

چـــۆن ماق پەرســـتنی پەروەردگارت بـــە تەواوی نادەیت، کـــە مردنت لە پێشە؟!

ئایا ڕۆژی تێکچوونی ئاسمانەکانو زەویت لە بیرچووە؟!

گـــوێ بگرە بۆ ناوەکانی ئەو ڕۆژەو بیر لە ناوەکانی بکەرەوە، بەڵکو بۆ لای پەروەردگارت بگەڕێیتەوەو ئەگەر کەمێکیش بێت دڵت ڕاچڵەکێت..

یـــوم القیامة: کۆتا ڕۆژی ژیانو ســـەرەتای ئاخیرەت.. کۆتا ڕۆژی کردەوەو سەرەتای سزاو پاداشت..

یوم الواقعة: ڕۆژی ڕووداوە گەورەکە، کە ڕۆژی دواییە..

یوم الراجفة: ڕۆژی جوڵەو لەرزە گەورەکەی زەوی..

یوم الرادفة: ڕۆژی پارچە پارچە بوونی ئاسمانو ئەستێرەکان..

یوم الغاشیة (الداهیة): ئەو ڕۆژەی داپۆشەری خەڵکیە بە نارەحەتیەکانی..

یوم الأزفة: ئەو ڕۆژەی کە زۆر نزیکە بێتو ڕوو بدات..

یوم الحاقة: ڕۆژی کارەساتە سەختو دژوارەکە..

یوم التلاق ویوم الفراق: ڕۆژی دیدارو ڕۆژی جیابوونەوە..

يوم المساق ويوم الإشفاق: ڕۆژی بە کێشکردنی خەڵکی، بەرەوە دۆزەخ یان بەرەو بە هەشت.

يوم الطامة الكبري، والصاخة العظمي: ڕۆژی ڕوودانی ڕووداوە گەورەکەو ناڵەو شریخە بەرزەکە..

يوم النشور ويوم المصير: ڕۆژی زیندوو بوونەوەو ڕۆژی چارەنووسساز..

يوم البكاء والبلاء: ڕۆژی ناڵەو گریانو فرمێسكو بەڵاو تاقیکردنەوە..

يوم الفزع ويوم الجزع: ڕۆژی هاوارکردنو ڕۆژی ترسو تۆقین..

يوم الموعود ويوم المشهود: ئەو ڕۆژەی بەڵێنی هاتنی دراوەو دەیبینن‌و دەیبیستن..

يوم الصيحة ويوم الزحف: ڕۆژی هاوارکردنو ڕۆژی سکە خشکێ..

يومٌ لاتجزي نفسٌ عن نفسٍ شيئاً: ئەو ڕۆژەی کە کەس فریای کەس ناکەوێت..

يومَ يفرُ المرء من أخيه وامه وابيه وصاحبته وبنيه: ئەو ڕۆژەی برا لە برای خۆی ڕادەکات، ئەو ڕۆژەی مرۆڤ لە دایكو باوکیو لە ژنو منداڵەکانی ڕادەکات..

يوم يعض الظالم علي يديه: ئەو ڕۆژەی ستەمکار لە حەسرەتو پەشیمانیدا بە هەر دوو دەستی خۆیدا دەنوسێتو دەیگەزێت..

* خوشکی موسڵمان: بیر بکەرەوەو بیهێنە پێش چاوت، کاتێك لە گۆڕەکەت ڕاست بوویتەوەو لە سەر قاچەکانت ڕاوەستاویتو دەلەرزیتو چاوەکانت ئەبڵەق بوونو تۆیشو خەڵکانی دەوروبەریشت تۆزاوییو خۆڵاویینو غەم دایگرتوون..

یادی ئەو کاتە بکەرەوە کە ڕووتو بێ جلو بەرگیت.. تاكو تەنهایت.. غەمو پەژارە دەورەیان داویت.. تەنانەت لەو گەرماو نارەحەتیەدا، قاچەکانیشت بە بێ پێڵاوو نەعلن.. هەموو خەڵکی سەریان داخستووەو بە زەلیلیو بە بێ دەنگی وەستاون.. گوێ بیستی هیچ شتێك نابیت، تەنها دەنگی قاچەکان نەبێت..

بەرەبەرە قەرەباڵغی دەست پێدەکاتو مرۆڤەکانو جنۆکەکان هەموو بە

فرمانـــی پەروەردگار زیندوو دەبنەوەو لـــەو گۆڕەپانەدا بە بێ جل و بەرگ و بە زەلیلـــی و بێدەنگی ئامادە دەبن.. پادشـــاو زۆردارو ســـتەمكارەكانی زەوی دەسەڵاتەكەیان لە دەست دەدەن و بچوك و سوك و بێنرخ دەبن، ئەوانەی كە لە دونیادا لوت بەرز بوون و بەندایەتی پەروەردگاریان نەدەكرد..

بەڵـــێ.. قەرەباڵغیەكە هەتا دێت هەر زیاد دەكات، هەتا وای لێدێت خەڵكی پاڵ بە یەكەوە دەنێن و جێیان نابێتەوە بوەســـتن.. قورگەكان لە تینوویەتیدا وشك دەبن و بە ئاسانی هەناسەیان بۆ نادرێت.. خۆر نزیك دەبێتەوەو گەرمی و نارەحەتـــی زیاد دەبێت.. جەســـتەكان لەبەر قەرەباڵغی بـــەر یەك دەكەون و خەڵكی عەرەقێكی زۆر دەكەن..

ئای كە نارەحەتە.. عەرەقی شـــەرمەزاری.. عەرەقی خەجاڵەتی.. عەرەقی لـــوت بەرزی و زوڵم و ســـتەم.. عەیب و عارو تاوان و گوناهـــەكان دەردەكەون و خەڵكی بە نهێنیەكانت دەزانن..

بەڵێ.. هەندێـــك كەس عەرەق هەتا پاژنەی پێیـــان دێت و هەندێك هەتا چەناگەیان و هەندێكی تر هەتا پەنا گوێچكەیان، بەڵام هەندێك كەس خەریكە لە عەرەقی خۆیاندا نقوم دەبن..

بیر لە خۆت بكەرەوە.. ئەوا نارەحەتیەكان هاتن و هێرشـــیان بۆ هێنایت.. ئەوا عەرەق و گەرما تەنگیان پێهەڵچنیت.. تەپ و تۆزو غەم و پەژارە دەوریان دایت.. هەناسەبڕكێت پێكەوت.. ترس و لەرزیش بە سەر سەرتەوە وەستاون.. خەڵكیش وەكو تۆ هەموو چاوەڕێی لێپرســـینەوەو دادگایی كردنیانن، یان بۆ بەهەشتی نەبڕاوەو شوێن و جێگەی كامەرانی و بەختەوەری، یان بۆ دۆزەخی كۆتایی نەهاتووو جێگەو شوێنی سزاو نارەحەتی و خەجاڵەتی..

حەســـەنی بەصری (رەحمەتی خودای لێبێت) دەفەرموێت، گومانت چیە بەرامبـــەر بە كۆمەڵە خەڵكێكی ڕاوەســـتاو لە ســـەر قاچەكانیـــان بۆ ماوەی پەنجا هەزار ســـاڵ.. بە بێ خواردن و خواردنەوە، هەتا ئەو كاتەی گەردنەكان لە تینوویەتیدا وشـــك دەبن و دەروونـــەكان بە ئاگری گەرمـــاو تینوویەتی و برســـیەتی دەسوتێن.. پاشـــان ڕوویان بەرەو ئاگر دەسوڕێنن و دەنگی گریان و

ناڵـەو هاواریان بەرز دەبێتەوەو ئاگری دۆزەخیش لورەو ناڵەو نرکەی دێت.. ئەو ڕۆژەی کە هەموو خۆشەویســتو دۆستو هاوەڵو هاودەمێك هەر هاواری خۆیان دەکەنو دەڵێن: نفسي.. نفسي..

* خوشکی موســڵمان: کاتێك چاکەکاران پێشبڕکێ دەکەنو بەپداخو ئاڵای ئیمانداران دەشــەکێتەوەو پردی (صراط)یش ڕێگەیان پێدەدات بە ســەریدا بپەڕنــەوەو ئەمانیــش بە ســەربەرزیەوە دەگەن بــە پەروەردگاریان، بەڵام خراپەکارانو تاوانباران جێدەمێننو ناتوانن پێشبڕکێیان لەگەڵ بکەن..

ئایـا دەبێـت منو تـۆ لەگـەڵ چاکەکاراندا بــەرێ بکەوین، یــان لەگەڵ خراپەکارانو تاوانباراندا بەجێ بمێنین؟!

ئایا منو تۆ لە ڕیزی خۆشەویستانی خودا دا دەبین، یان لە ڕیزی دوژمنانی خودا؟!

بــە ئافرەتێکی چاکەکاریــان وت: زۆر خۆت هیلاك مەکــەو بەزەییت بە خۆتدا بێتەوە..

لە وەڵامدا وتی: ڕۆژ ڕۆژی پێشــبڕکێو دەست پێشــکەریە، ئەوەی ئەمڕۆ شتێکی لە دەستچێت، بەیانی دەستی ناکەوێتو پێی ناگات..

* خوشــکی موســڵمان: ئایــا کاتی ئەوە نیە لــە خەوی غەفڵــەت بە ئاگا بێیت؟!

ڕەحمەتی خودا لەوەی ئەم دێڕە هۆنراوانەی نوسیووە، کە دەڵێت:

أنـا مـشغولٌ بذنبي عن ذنوب العـالمينا	وخطايا أثقلتني تركت قلبي حزيناً
صرت في الأرض وحيدا في جوار الهالكينـا	بعدما كنت جليلاً في عيون الناظرينا
صرت في ظلمة قبري ثاوياً فيها رهينا	وتركت المال والأهل لعمري والبنينا
ولقد عمرت دهراً وشهوراً وسنينـا	في نعيم وسرور فوق وصف الواصفينا
وملكت الشرق والغرب وكان الملك فينـا	وفتحت المدن قهراً وغلبت الغالبينـا
فأتى الموت علينا بعد هذا فـفنينـا	أيها المغرور بادر لثواب الصالحينـا
والذي صح لدينا وعلمناه يقينـا	ان حياً ليس يبقى غير رب العالمينا

یادی وەستانی ڕۆژی دوایی بکەرەوە..

* خوشکی موسڵمان:

ڕۆژی دواییت لە بیر کرد؟! نامەوێت بە پەلە وەڵام بدەیتەوەو بڵێیت: نەخێر..

بەڵکو بە کردەوەکانت ڕۆژی دواییت فەرامۆش کردووە..

بە ئەنجامنەدانی نوێژەکانت، ڕۆژی دواییت فەرامۆش کردووە..

بە وازهێنانو دوورکەوتنەوەت لە خوێندنی قورئان، ڕۆژی دواییت فەرامۆش کردووە..

بە ئازاردانی دایكو باوکت، ڕۆژی دواییت فەرامۆش کردووە..

خوشکی ئازیز: بیر بکەرەوە، عەرەقی جەستەت هەتا ڕەقێنەی قاچت یان هەتا ئەژنۆت یان هەتا چەناگەو گوێچکەت دێت.. بیری ئەو دیمەنە ترسناكو تۆقێنەرە بکەرەوە، کە خەڵکی هەموو وەکو سەرخۆش وان، کەچی شەرابیشیان نەخواردۆتەوەو سەرخۆش نین، بەڵکو لە ترسو لەرزی سزای پەروەردگاردا، وایان بەسەرهاتووە..﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُواْ رَبَّكُمْۚ إِنَّ زَلْزَلَةَ ٱلسَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٞ ﴿١﴾ يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّآ أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى ٱلنَّاسَ سُكَٰرَىٰ وَمَا هُم بِسُكَٰرَىٰ وَلَٰكِنَّ عَذَابَ ٱللَّهِ شَدِيدٞ ﴿٢﴾﴾ الحج واتە: (ئەی خەڵکینە لە پەروەردگارتان بترسنو خۆتان لە خەشمی بپارێزن چونکە بە ڕاستی زەوی لەرزەی قیامەتو کاول بوونی بونەوەر کارەساتێکی زۆر گەورەیەو ڕووداوێکی سامناکە.. کاتێك کەڕۆژی قیامەت دەبینن، هەموو شیردەرێك لەشیرخۆرەکەی بێ ئاگا دەبێتو فەرامۆشی دەکات، هەموو سك پڕو دوو گیانێکیش کۆرپەی لەبار دەچێتو دای دەنێت، خەڵکی دەبینیت وەکو سەرخۆش وان، بەڵام لەڕاستیدا سەرخۆش نین، بەڵکو سزای خوایی زۆر سەختو سامناکەو سەری لێشێواندون).

بشزانە ئەگەر بە درێژایی تەمەنت، بەڵکو چەندان ئەوەندەی تەمەنت، لە پەرستنی پەروەردگارتدا عەرەق بڕێژیت، بۆ ئەوەی لە عەرەقی ڕۆژی

دوای رزگارت بێت، هێشتا سەرکەوتوویتو دەستکەوتێکی گەورەت بە دەست هێناوەو براوەیت..

شاعیرێکی خوداناس دەفەرموێت:

مثل وقوفك يوم العرض عريانـاً مستوحشاً قلق الأحشاء حيرانـاً
والنار تلهب من غيظ ومن حنـق علي العصاة ورب العرش غضبانـاً
اقرأ كتابك ياعبدي على مهـل فهل ترى فيه حرفاً غير ماكانا
لما قرات ولم تنكر قراءته إقرار من عرف الأشياء عرفانا
نادى الجليل خذوه يا ملائكتي وامضوا بعبد عصا للنار عطشانا
المشركون غداً في النار يلتهبوا والمؤمنون بدار الخلد سكانـاً

خوشکی بەڕێز: بیهێنە پێش چاوت، کاتێك تیانووسی کردارەکان هەڵدران بە ئاسمانداو دابەش کران، تەرازووش بۆ کێشانەو پێوانەی کرداری چاكو خراپ ئامادەکراو لە ناو ئەو هەموو خەڵکەدا بە ناوەکەی خۆت بانگ کرایتو وتیان: کوا فلانی کوری فلان لە کوێیە؟! با بێت بۆ لێپرسینەوە..

فریشتەکان ڕاسپێردراون کە لە پەروەردگارت نزیك بکەنەوە.. کاتێك بۆت دەردەکەوێت مەبەستیان تۆیە، هەموو ئەندامەکانی جەستەت لەرزیان پێدەکەوێتو ڕەنگی ڕوخسارت دەگۆڕێتو دڵت پەلە پەل دەکات..

بەڵێ.. بەرەو لای پەروەردگارت دەکەوێتە ڕێو خەڵکی هەموو تەماشات دەکەنو تۆش ترسێکی زۆر دایگرتووی..

ئەوا ئێستا لەبەر دادگای پەروەردگارتدا ڕاوەستاویو تیانووسی کردارەکانیشت ئامادەیە، ئەو تیانووسەی کە هیچ شتێك نیە ئەنجامت دابێتو تیایدا تۆمار نەکرا بێت!! هەر وەك پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿وَيَقُولُونَ يَٰوَيۡلَتَنَا مَالِ هَٰذَا ٱلۡكِتَٰبِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةٗ وَلَا كَبِيرَةً إِلَّآ أَحۡصَىٰهَاۚ وَوَجَدُواْ مَا عَمِلُواْ حَاضِرٗاۗ وَلَا يَظۡلِمُ رَبُّكَ أَحَدٗا ٤٩﴾ الكهف. واتە: (بۆیە دەڵێن: هاوار لە ئێمە ئەم نامەو دۆسیەیە چیە؟! هیچ گوناهێکی وردو درشت بەجێ ناهێڵێت

بەڵكـو هەمووی تۆمار كـردووە، ئەو خەڵكـە هەرچیان كـردووە ئامادەیە، بێگومان پەروەردگاری تۆ ستەم لە هیچ كەس ناكات).

بە زمانێكی پاراوو دڵێكی شـكاوەوە تیانووسی كردارەكانت دەخوێنیتەوەو كۆمەڵە كردارو رەفتارێكی تێدایە چاوەكانت ئەبڵەق دەكەن.. كۆمەڵە كردارێكی تیا تۆمار كـراوە، كە لە بیرت كرد بوون.. كۆمەڵە كردارێكی تیا تۆمار كراوە، كە لە خەڵكیت شاردبۆوەو بە نهێنی ئەنجامت دابوون.. كۆمەڵە كردارێك، كە وات دەزانی رزگارت بووە لێیان، كەچی ئێستا وا تووشت دەبێتەوە..

ئـاخ و ئۆف بـۆ ئـەو رۆژەت!! خەجاڵەتی بـۆ هەموو ئەو كەسـانەی كە فرمانەكانـی خودایان پشـت گوێ خسـت و شـەیتانیان كرد بە مامۆسـتای خۆیان!!

دەی پەلـە بكـەو بـۆلای پەروەردگـارت بگەڕێـرەوەو بـا بەیەكەوە لە پەروەرگـار بپاڕێینەوە، كە لە سـەر ئاینە پیرۆزەكـەی جێگیرو دامەزراومان بكات و سـەركەوتوومان بكات و پارمەتیمان بدات، بۆ ئەوەی بەهەشتی بەرین بە دەست بێنین..

* خوشكی موسـڵمان: وەستان لە بەردەم دادگای پەروەردگاردا، شتێكە كە هیچ گومانێكی تێدا نیە، بەڵكو راستیەكەو دەبێت روو بدات..

عبداللـەی كوری عومـەر (خودا لێیان رازی بێـت) دەفەرموێت، گوێم لە پێغەمبـەری خودا ﷺ بوو دەیفەرموو: لە رۆژی دواییدا خودای پەروەردگار لـە ئیماندار نزیك دەبێتەوەو پێی دەفەرموێت: فلانـە گوناهت لە بیرە؟! ئەی فلانـە گوناهت لە بـیرە؟! ئەویش دەڵێ: بەڵێ.. ئـەی پەروەردگار.. هەتا دان بـە گوناهەكانیدا دەنێت و لە دڵی خۆیـدا دەڵێت: بە هیلاك چووم و فەوتام.. پەروەردگار پێی دەفەرموێت: لە ژیانی دونیادا ئەو گوناهو تاوانانەتم پۆشی، ئەوا ئەمڕۆش لێت خۆش دەبم..

بەڵام بێباوەڕو دووڕووەكان، شایەدیان لە سەر دەدرێت و پێیان دەوترێت: ئا ئەمانە ئەو كەسـانە بوون، كەبێبـاوەڕ بوون بەرامبـەر پەروەردگاریان و درۆیان بە دەم خودای گەورەیانەوە كرد، دەی نەفرەتی خودا لە سـتەمكاران

بێت..

دەی بیر لە دەروونی خۆت بکەرەوە، کاتێك کە دۆزەخ دەهێنن، ئەو دۆزەخەی حەفتا هەزار جڵەوی پێوەیە، هەر جڵەوێك حەفتا هەزار فریشتە رایدەکێشن، هەتا ئەوەندە نزیکی دەکەنەوە، خەڵکی گوێیان لە نرکەو ناڵەی دۆزەخ دەبێت و گڕو بڵێسەکەی دەبینن.. ئەو کاتەی دەتهێنن و خەڵکی هەموو سەیرت دەکەن، هەتا دەگەیتە بەردەستی پەروەردگارت و پرسیارت دەربارەی زۆرو کەم لێدەکات و کەسیش نیە پارمەتیەکت بدات و وەڵامێکت بۆ بداتەوە..

بەڵێ.. تۆ لەو کاتەدا لە کارەساتێکی زۆر گەورەدایت.. سەیری راست و چەپت دەکەیت، جگە لە ئاگر هیچ نابینیت.. کردارەکانت نیشان دەدرێت و پەروەردگاری بە توانا خۆی قسەت لەگەڵ دەکات، بە بێ هیچ وەرگێڕو هاوەڵ و هاودەمێك..

پرسیاری هەموو شتێکت لێدەکات، پرسیار دەربارەی ماڵی خۆت و ماڵی غەیری خۆت..

پرسیارت لێدەکات دەربارەی ماڵ و سامانەکەت.. ماڵ و سامانەکەت چۆن چۆنی پەیدا کردو لەچیدا خەرجت کرد؟! لەو کاتەدا گومان دەبەیت حاڵت چۆن بێت؟! دەبێت لە چ غەم و خەفەت و ترس و لەرزێکدا بیت؟! دەبێت چۆن واق ورماو بیت و چۆن چاوەکانت ئەبڵەق بن، کاتێك پێت دەوترێت، فلانە کارت لە فلانە شوێن و لە فلانە کاتدا ئەنجامدا.. غەیبەتی فلانە کەست کرد.. بوهتانت کرد.. زوڵم و ستەمت کرد.. ئای لەم کاتەداچۆن وەڵام دەدەیتەوە؟! دەی خۆت بۆ پرسیارەکان ئامادە بکەو کاریان بۆ بکە..

ئێستا بیر بکەرەوەو بزانە لەو شوێنەدا قاچەکانت رات دەگرن؟! گوێچکەکانت لە توانایاندایە ئەم قسانە ببیستن؟! ئەو رۆژەی کە رۆح زۆر حەز دەکات بێتە دەرەوەو رزگاری بێت، بەڵام ناتوانێت.. بیر لە تاوانەکانت بکەرەوە، لەو رۆژەدا تام و چێژەکەی نەماوەو تەنها ئاخ و حەسرەت و سزاکەی لە پێشوازیتدان..

لەو شوێن و ڕاوەستانە دوورو درێژو نارەحەتە، ئەگەر ڕزگارت بێت چەندو چی ئەدەیت لە بەرامبەردا؟! ئایا نالێیت، ئەگەر ڕزگارم بێت و نیوەی دونیام هەبێت، دەیدەم بۆ ئەوەی ڕزگار بم؟!! بەڵکو چەندان ئەوەندەی دونیاشت هەبێت، دەیدەیت.. ئەی خۆ خودای پەروەردگار ئێستا داوای زۆر لەوە کەمتر لێدەکات، کەچی گوێرایەڵی ناکەیت؟!

بزانە پەروەردگار دەفەرموێت چی: ﴿فَلَنَسْـَٔلَنَّ ٱلَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْـَٔلَنَّ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٦﴾ فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيْهِم بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا غَآئِبِينَ ﴿٧﴾﴾ الأعراف. واتە: (ئینجا سوێند بێت بە خودا بێگومان ئێمە پرسیار دەکەین لەوانەی کە پێغەمبەرانیان بۆ ڕەوانە کراوە، سوێند بێت بە خودا لە پێغەمبەرانیش دەپرسینەوە* ئینجا سوێند بێت بە خودا بە ڕاستی هەموو بەسەرهاتەکان لە سەر بنچینەی زانیاری و ئاگاداری تەواو دەخەینە ڕووو دەیلێینەوە بۆیان، ئێمە بێئاگا نەبووین لە هەڵس وکەوتیان).

پەروەردگار سەرەتا لە پێغەمبەرانەوە دەست پێدەکات و پرسیاریان لێدەکات: ﴿يَوْمَ يَجْمَعُ ٱللَّهُ ٱلرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَآ أُجِبْتُمْ ... ﴿١٠٩﴾﴾ المائدة. واتە: (ڕۆژێك دێت، خوا هەموو پێغەمبەران کۆ دەکاتەوە، ئینجا پێیان دەفەرموێت: چۆن وەڵامتان درایەوەو خەڵکی هەڵوێستیان چۆن بوو بەرامبەرتان؟ تا چ ڕادەیەك هاتن بە دەمتانەوە؟).. لە ڕاڤە کردنی ئەم ئایەتە پیرۆزەدا هاتووە، کە لە ژیانی دونیادا ئەزانن چیان پێوتراوەو چیان وەڵام دراوەتەوە لە لایەن خەڵکانەوە، بەڵام لە تاو ئەو ڕۆژە دژوارو نارەحەتە لە بیریان دەچێتەوەو لە وەڵامی پەروەردگاردا دەفەرموون: ﴿قَالُوا۟ لَا عِلْمَ لَنَآ إِنَّكَ أَنتَ عَلَّٰمُ ٱلْغُيُوبِ ﴿١٠٩﴾﴾ المائدة. واتە: (وتیان: ئێمە نازانین و هیچ شارەزاییەکمان نیە، بە ڕاستی خوایە تۆ هەر خۆت ئاگات لە هەموو نهێنی و شاراوەکانە و بە هەموو پەنهانێك دەزانیت).

پاشان پەروەردگار بانگی نوح ﷺ دەکات و نوحیش ﷺ بە بەڵێ پەروەردگار، وەڵام دەداتەوە..

پەروەردگار دەفەرموێت: ئایا بانگەوازەکەت گەیاند؟

نوحیش ﷺ بە قەومەکەی دەفەرموێت: ئایا ئاگادارم کردن و بانگم کردن بۆلای ئاینی پەروەردگار؟

قەومەکەی لە وەڵامدا دەڵێن: هیچ کەسێك نەهاتووە بۆ لامان و ئاگادارمان بکات بۆ لای خوداناسی!!

پەروەردگار بە نوح ﷺ دەفەرموێت: کێ شایەدیت بۆ دەدات، کە بانگەوازەکەت گەیاندووە؟

نوح ﷺ دەفەرموێت: محمد ﷺ و ئوممەتەکەی شایەدمن، هەر وەك پەروەردگار لە قورئانی پیرۆزدا دەفەرموێت: ﴿ وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَٰكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِّتَكُونُوا۟ شُهَدَآءَ عَلَى ٱلنَّاسِ ...﴿١٤٣﴾ ﴾ البقرة. واتە: (بەو شێوەیەش ئێوەمان بە گەلێکی میانەڕەو گێڕاوە تا ببنە شایەت بە سەر خەڵکیەوە).

دەبێت حاڵت چۆن بێت لەو ڕۆژەدا، خوشکی ئازیز؟! دڵەکان پڕ لە ترس و لەرزن.. دڵەکان لە تاوا دێنە ناو قورگ و گەروو.. ڕیخۆڵەکان لە ترسا دەپچڕێن.. هیچ شوێنێك نیە بۆی ڕا بکەیت و پەنای بۆ بەری و خۆتی تیا بشاریتەوە.. ئا لەو شوێن و ساتە سامناك و ترسناکەدا، پێغەمبەران و ڕاستگۆیان و پیاوچاکان هەموو هاواری خۆیانە و دەڵێن: نفسي.. نفسي..

هەموو مرۆڤێك تەنها ئاگای لە خۆیەت و وا دەزانێت تەنها ئەویان لا مەبەستە و تەنها بانگی ئەو دەکەن.. خەڵکی سەرسوڕماو دەبن و هۆشیان لە لای خۆیان نامێنێ.. ئیماندار لە برای خۆی ڕا دەکات، بەڵکو لە باوك و دایکیشی ڕا دەکات، لە هاوەڵ و منداڵەکانیشی ڕا دەکات، تەنها خەریکی خۆیەتی و پرسیاری هەموو کارو کردەوەکانی لێدەکەن، کردارە نهێنی و ئاشکراکانی، کردارە بچوك و گەورەکانی، کردارە کەم و زۆرەکانی، چاك و خراپەکانی.. پرسیاری لێدەکەن، دەربارەی هەموو ئەندامەکانی جەستەی، ئایا سوپاسگوزار بووە بەرامبەر ئەندامەکانی جەستەیی و ماف پێداون؟!

ئا لەو ڕۆژەدا، کردەوە ناشیرین و قێزەونەکان دەردەکەون.. سوکی و ڕیسواییەکان سەر دەردەهێنن.. خزمان و کەس وکارەکانت وازت لێدێنن و ماڵ و سەروەت و سامان هیچ سودێکت پێناگەیەنن: ﴿ يَوْمَ لَا يَنفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ ﴾

الشعراء. واتە: (ئەو ڕۆژەی کە نە ماڵ سود دەبەخشێت و نە منداڵ و نەوە). لەو ڕۆژەدا مرۆڤەکان لەگەڵ خۆیاندا دەبێت بە مشتومڕیان.. ﴿يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَن نَّفْسِهَا وَتُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١١١﴾﴾ النحل. واتە: (ڕۆژێك دێت کە هەموو کەس خەمی خۆیەتی، بەرگری لە خۆی دەکات، پاکانە بۆ خۆی دەکات، هەر کەس پاداشتی کردەوەکانی دەدرێتەوەو ئەو خەڵکە ستەمیان لێ ناکرێت).

* خوشکی نازیز: ئا ئێستا کاتی ئەوە نیە، بۆ لای پەروەردگارت بگەڕێیتەوە؟!

ئایا ئەم بانگەوازە لە دەرگای گوێچکەی نەدایت؟!

نەکەی نازو نیعمەتی بەهەشت بگۆڕیتەوە بە چەند ڕۆژێکی دونیا!!

لە دونیادا لە پەروەردگارت بترسەو سەرپێچی مەکە، بە دڵنیاییەوە لە گۆڕدا، لە ڕۆژی زیندووبوونەوەو لێپرسینەوەدا، پەروەردگارت ڕزگارت دەکات و جارێکی تر ترس رووت تێناکاتەوە.. ﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾ الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٤﴾﴾ یونس. واتە: (ئاگاداربن کە بە ڕاستی چاکەکاران و خۆشەویستانی خودای میهرەبان نە ترس و بیم ڕوویان تێدەکات، نە غەم و پەژارەو دڵتەنگی دایان دەگرێت* ئەو کەسانەن باوەڕی بەتین و دامەزراوو پڕ سۆزیان هێناوە بە پەروەردگاریان و خۆشیان دەپارێزن لە خەشم و قینی خودا* هەر بۆ ئەوانە مژدەی (کامەرانی و بەختەوەری)لە ژیانی دونیادا(کە مژدەی قورئان و فەرمودەیە) لە قیامەتیشدا (مژدەکان دەبنە واقیع، هەموو مژدە قورئانیەکان بە زیادەوە دێنە دی)، بێگومان ئەو بەڵێنانەی خودا هەر دێنەدی و هیچ گۆڕانێکیان بە سەردا نایەت، ئا ئەوەیە سەرفرازی و کامەرانی گەورەو مەزن).

یادی تێپەڕبوون بە سەر پردی (صراط)دا بکەرەوە..

* خوشکی موسڵمان: هیچ خۆشـــیو بەختەوەریو سەرفرازییەك نیە، بۆ ئافرەتی موسڵمان، ئەوەندە خۆشو گەورەو بەرز بێت، وەك ئەوەی کە لە سەر پردی (صراط) بە ئارامیو بە بێوەیی بپەڕێتەوەو ڕزگاری بێت..

یـــادی ئەو ڕۆژە بکـــەرەوە، کە پەروەردگار ئیمانداران کـۆ دەکاتەوە، هەتا لە بەهەشتیان نزیك دەکاتەوە..

لـــەم کاتەدا ئـــادەم ﷺ دێتو خەڵکی پێـــی دەڵێن: ئەی باوکـــی بەڕێزمان دەرگای بەهەشـــتمان بۆ بکەرەوە.. لە وەڵامـــدا دەفەرموێت: ئایا بە هۆی هەڵەی باوکە ئادەمتانەوە نەبوو، کە لە بەهەشتدا دەرکران؟! من ناتوانم ئەم کارە بکەم، بچن بۆ لای ئیبراهیمی کوڕم، ئیبراهیم ﷺ خۆشەویستی خودایە..

ئیبراهیمیش ﷺ دەفەرموێت: ناتوانم ئەم کارە بکەمو من بەو شـــێوەیەش نیم کە باســـم دەکەن، بچن بۆ لای موســـا ﷺ ، چونکە موسا ڕاستەوخۆ لەگەڵ پەروەردگاردا گفتوگۆی کردووە..

کاتێك دەچن بۆ لای موسا ﷺ بە هەمان شێوە دەفەرموێت: ناتوانم ئەو کارە بکەم، بچن بۆ لای عیسا ﷺ..

عیساش ﷺ بە هەمان شێوە دەفەرموێت: ناتوانم ئەو کارە بکەم..

پاشـــان محمـــدی کۆتـــا پێغەمبـــەر ﷺ دەهێنـــنو ئیزنـــی پێدەدرێتو هەڵدەســـتێت بە ئەنجامدانی ئەو کارەو خەڵکی بە سەر (صراط)دا دەکەونە ڕێ بەرەو بەهەشـــتو یەکەم کەس تێدەپەڕێت بە شـــێوەی هەورە بروســـکە دەپەڕێتەوە.. پاشـــان وەکو با دەپەڕنەوە.. پاشـــان وەکو باڵندە.. پێغەمبەری سەروەرﷺ ڕاوەســـتاوەو دەپاڕێتەوەو دەفەرموێت: پەروەردگار پارێزراوو سەلامەتیان بکە.. پەروەردگار پارێزراوو سەلامەتیان بکە..

هەتا ئەگاتە ئەو کەســـانە کە کردارە باشەکانیان کەمو بێتوانانو ناتوانن بڕۆن بە سکەخشـــێ نەبێت.. ئەمـــلاو لای پردی (صـــراط) چەندان قولاپی

پێومیەو چەندان کەس دەگرن و ئایەڵن ڕزگاریان بێت و دەکەونە ناو دۆزەخەوە، پەنا بە خودا..

★ خوشکی موسڵمان، خۆزگە وا گومانت ببردایە، کە ڕۆیشتن بە سەر پردی (صراط)دا، وەك ڕۆیشـــتن بە ڕێگەیەك لە ڕێگە دڕکاوی و ناخۆشیەکانی دونیا وایە!!

نەخێــر.. ســوێند بە خودا ئــەو پردە لە شمشــێر تیژتــرەو لە مووش باریکترە!!

یــادی ئەو کاتە بکەرەوە کە بە ســـەر ئــەو پردە باریك و تیــژەدا دەبێت بڕۆیت و ناڵەو بڵێسەی ئاگری دۆزەخیش لە ژێرتەوە بەرز دەبێتەوە!! ئای لەو دیمەنە سامناك و ترسناك و تۆقێنەرە!!

بەڵێ.. سەیری دوکەڵ و گڕو کڵپەی دۆزەخ دەکەیت و بڵێسەی ئاگرەکەی لە شاخەکان گەورەترو بەرزترە..

کاتێك پێت دەڵێن، دەی ســـەرکەوەو بە سەر پردەکەدا بڕۆ.. ئا لەم کاتەدا هۆشــت لە دەســـت دەدەیت و لەبەر ترس و لـــەرز ئاگات لە خــۆت نامێنێت.. کاتێك یەکێك لە قاچەکانت بەرز دەکەیتەوە بۆ ســـەر پردەکە، دەبینیت زۆر تیژو باریکە!! بە ناچاری قاچەکەی تریشت دەخەیتە سەری.. گوناهو تاوان و خراپەکانت، کێشــت زیاد دەکەن.. لەو شــوێنە سامناکەدا پشتت هەڵگری ئەو هەموو گوناهو تاوانەیە!!

یادی ئەو کاتە بکەرەوە، بەو کۆڵە قورس و گرانەوەو بەو جەســـتە لاوازو ماندووو بێتوانەیەوە، سەردەکەویتە ســـەر پردی (صراط)!! قاچەکانت تێك دەئاڵێن و سەیری پێش خۆت دەکەیت، چەندان کەس دەکەون و بەردەبنەوە.. ئاگـــری دۆزەخ بـــە گڕو بڵێســـەکەی داوای ئەو کەســـانە دەکات، کە بە ســـەر پردی (صـــراط)دا دەڕۆن.. خەڵکی دەبینیت هاوار دەکەن و زۆر بێهیوا دەبن و تۆش بە ترسەوە ســـەیریان دەکەیت و ناشزانی چارەنووسی تۆ چۆن دەبێت!! زۆر دەترســـێی قاچەکانت بخزێن و ســـەر بەرەو خوار بۆ ناو دۆزەخ بکەویتە خوارەوە!!

بە بیرو هۆشـێکی شڵەژاوەوەو بە جەسـتەیەکی لاوازەوە، بیهێنەرە پێش چاوت چـۆن دەتوانیت بپەڕیتـەوە، لەوانەیـە کاتێك بـە ئاگابێیتەوە، کە قاچەکانت لە سـەر پردەکە بەرز دەبنەوەو قولاپەکان دەتگرن و بە پێسـت و گۆشتی جەستەتدا دەچن و تۆ هاوارو وا وەیلات لێ بەرز دەبێتەوە!!

بەڵێ.. دڵت پەشیمانی دایدەگرێ و غەم و خەفەت و خۆزگەی مردن دەورەت دەدەن.. هەتـا ئـەو کاتەی دەگەیتە نـاو ناخی دۆزەخ و گڕو گڵپەو سـوتانی دۆزەخ خۆیان دەگەیەننە دڵت.. گۆشـتی جەستەت دەسوتێت و پارچە پارچە لێدەبێتەوەو هەڵدەوەرێت و تەنها ئێسـقانەکانت دەمێننەوە، پاشـان بڵێسەی ئاگر هێرش دەکاتە سەر ئێسقانەکانت و ئەوانیش ڕزگاریان نابێت و مۆخی ناو ئێسقانەکانیشت دەخوات..

بیر بکەرەوە، ئەوا ئاگر گەیشـتە ناو دڵ و جگەرت و تۆش هاوار دەکەیت و دەگریت و پەشیمانی دەردەبڕیت، بەڵام پەشیمانی سودی نیەو وەڵامی بانگ و هاوارو گریانەکانت نادرێنەوە..

بیر بکەرەوە ئازارو سـزاو نارەحەتیەکان، هەموو هێرشـیان هێنا، لەگەڵ ئەمانەشـدا تینوویەتی تینی بـۆ هێنای و تۆش دەتەوێـت تینوویەتی خۆت بشـکێنیت.. لە بەرامبەرتدا شتێکی وەك هاوشێوەی ئاو دەبینیت و لە دەمتی نزیك دەکەیتەوە، ڕوخسـارت هەڵدەقرچێت، پاشـان کە دەیخۆیتەوە، قورگت دادەماڵێـت، پاشـانیش کە لە قورگت دەچێتە خـوارەوە، ڕیخۆڵەکانت پارچە پارچە دەبن، لەباتی ئەوەی تینوویەتیت بشـکێنێت، هـاوارو ناڵەت لێ بەرز دەبێـتەوەو بیری ئاوی ساردی دونیا دەکەیتەوە!!

کاتێـك نارەحەتـیو ئـازارەکان زۆر زیاتـر دەبن، بیری بەهەشـتەکەی پەروەردگارت دەکەیتەوە، ئەو بەهەشتەی کە لە ژیانی دونیادا زۆریان پێوتی؛ هەوڵی بە دەست هێنانی بدەو لە دەستی مەدە، بەڵام تۆ لەبەر تام و چێژێکی کەم و کورتی گوناهو تاوان، ئەو بەهەشت و نازو نیعمەتەت دۆڕان!!

پاشـان بیری خـواردن و خواردنەوەکانی بەهەشـت دەکەیـت، بیری ئاوە سـاردو فێنکەکەی.. لەتاوا دڵت پارچە پارچە دەبێت و هەناسـەی ساردی پڕ

لە حەسرەت هەڵدەكێشیت.. نیشتەجێ بوونی ئەو بەهەشتەو نزیكیت لە پەروەردگارت، لە دەست دا!!

پاشان بیری بۆنی خۆشی بەهەشتو ژیانی نەبڕاوەی دەكەیت.. زۆر نارەحەتو ماندوو دەبیتو بەهەشتیەكان بانگت دەكەنو دەڵێن: ﴿وَنَادَىٰٓ أَصۡحَٰبُ ٱلۡجَنَّةِ أَصۡحَٰبَ ٱلنَّارِ أَن قَدۡ وَجَدۡنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقّٗا فَهَلۡ وَجَدتُّم مَّا وَعَدَ رَبُّكُمۡ حَقّٗاۖ قَالُواْ نَعَمۡۚ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنُۢ بَيۡنَهُمۡ أَن لَّعۡنَةُ ٱللَّهِ عَلَى ٱلظَّٰلِمِينَ ٤٤﴾ الأعراف. واتە: (نیشتەجێیانی بەهەشت بانگی نیشتەجێكانی دۆزەخیان كرد: بە ڕاستی ئەو بەڵێنەی كە پەروەردگارمان پێی دابووین دەستمان كەوتو پێی بەخشین، ئایا ئێوەش ئەو بەڵێنەی كە پەروەردگارتان دابووی بە ڕاستی دەستانكەوت؟! وتیان: بەڵێ.. ئەوسا جارچیەك جاڕیدا لە نێوانیانداو هاواری كرد: نەفرەتی خودا لە ستەمكاران بێت...). لە دوای ئەوەی برسییەتیو تینوویەتی بە تەواوی شەكەتیان كردی، هاوار لە بەهەشتیەكان دەكەیتو پێیان دەڵێیت: ﴿وَنَادَىٰٓ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِ أَصۡحَٰبَ ٱلۡجَنَّةِ أَنۡ أَفِيضُواْ عَلَيۡنَا مِنَ ٱلۡمَآءِ أَوۡ مِمَّا رَزَقَكُمُ ٱللَّهُۚ قَالُوٓاْ إِنَّ ٱللَّهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى ٱلۡكَٰفِرِينَ ٥٠﴾ الأعراف. واتە: (دۆزەخیان بە دەم ئاهو ناڵەو غەمو پەژارەوە هاواریان لە بەهەشتیان كردو لێیان پاڕانەوەو وتیان: ئەختێك ئاومان بە سەردا بڕێژن، یان بەشمان بدەن لەو ڕزقو ڕۆزیانەی كە خودا پێی بەخشیوون (بەهەشتییەكان لە وەڵامیاندا) وتیان: بە ڕاستی خودا خواردنو خواردنەوەی بەهەشتی لە سەر بێباوەڕان حەرام كردووە...). پاشان بیری ئەو خزمو كەسوكارانەت دەكەیت، كە پەروەردگار بەهەشتی پێبەخشیوونو بە دەنگێكی نوساوی غەمبارەوە بانگیان دەكەیت: دایكی شیرینم.. باوكی ئازیزم.. خوشكان.. برایان..

وەڵامی خەسارەتمەندیو شكستت دەدەنەوەو ئەوسا تێدەگەی بە تەواوی بێهیوا بوویت!! تێدەگەیت كە ئەو خۆشەویستانەت ڕقیان لێتە، چونكە خودای پەروەردگار ڕقی لێتەو لێت توورەیە!! تازە داوای لێبوردنو لێخۆشبوونو گەڕانەوە بۆ ژیانی دونیا دەكەیت!! گوێ بگرە بزانە پەروەردگار لە قورئانی پیرۆزدا چی دەفەرموێت: ﴿حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَ أَحَدَهُمُ ٱلۡمَوۡتُ قَالَ رَبِّ ٱرۡجِعُونِ ٩٩

لَعَلِّيٓ أَعۡمَلُ صَٰلِحٗا فِيمَا تَرَكۡتُۚ كَلَّآۚ إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَآئِلُهَاۖ وَمِن وَرَآئِهِم بَرۡزَخٌ إِلَىٰ
يَوۡمِ يُبۡعَثُونَ ﴿١٠٠﴾ فَإِذَا نُفِخَ فِي ٱلصُّورِ فَلَآ أَنسَابَ بَيۡنَهُمۡ يَوۡمَئِذٖ وَلَا يَتَسَآءَلُونَ
﴿١٠١﴾ فَمَن ثَقُلَتۡ مَوَٰزِينُهُۥ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡمُفۡلِحُونَ ﴿١٠٢﴾ وَمَنۡ خَفَّتۡ مَوَٰزِينُهُۥ
فَأُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ فِي جَهَنَّمَ خَٰلِدُونَ ﴿١٠٣﴾ تَلۡفَحُ وُجُوهَهُمُ ٱلنَّارُ
وَهُمۡ فِيهَا كَٰلِحُونَ ﴿١٠٤﴾ أَلَمۡ تَكُنۡ ءَايَٰتِي تُتۡلَىٰ عَلَيۡكُمۡ فَكُنتُم بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٠٥﴾
قَالُواْ رَبَّنَا غَلَبَتۡ عَلَيۡنَا شِقۡوَتُنَا وَكُنَّا قَوۡمٗا ضَآلِّينَ ﴿١٠٦﴾ رَبَّنَآ أَخۡرِجۡنَا مِنۡهَا
فَإِنۡ عُدۡنَا فَإِنَّا ظَٰلِمُونَ ﴿١٠٧﴾ قَالَ ٱخۡسَـُٔواْ فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونِ ﴿١٠٨﴾ المؤمنون.

واتە: (خوانەناسان بەردەوام لە سەر ڕێبازی چەوتیانن، هەتا ئەو کاتەی مردن یەخەیان دەگرێت، ئەوسا هەریەکەیان دەڵێت: پەروەردگارا بمگێڕەرەوە بۆ دونیا...* بەڵکو چاکە ئەنجام بدەمو ئەو هەلاّنەی لە دەستم چووە لەمەودوا لە دەستی نەدەم، نەخێر، ئەوە قسەیەکە ئەو بۆ خۆی دەیڵێت، بەڵکو دەبێت لە جیهانی بەرزەخدا، لە نێوان مردنو زیندوو بوونەوەدا تا کاتێك زیندوو دەکرێنەوە چاوەڕێ بێت* جا کاتێك فوو دەکرێت بە *صور*دا ئەوە هیچ پەیوەندییەکی خزمایەتی لەو ڕۆژەدا نییەو کەس لە کەس ناپرسێتەوە* ئەو کەسەی تەرازووی چاکەکانی قورس بێت، ئا ئەوانە سەرفرازو سەرکەوتوون* بەڵام ئەو کەسەی تەرازووی چاکەکانی سوك بێت، ئەوانە ئەو کەسانەن خۆیان لە دەستداوەو خۆیان خەسارو ڕیسوا کردووە، دەبێت هەر لە ناو دۆزەخدا ژیانی ئەبڕاوە ببەنە سەر* بڵێسەی ئاگر چرووچاویان دەبرژێنێت، هەموویان لێویان هەڵقرچاوەو دانیان ڕیچ دەبێتەوە* (ئەوسا خوا پرسیاریان لێدەکات) ئایا کاتی خۆی ئایەتەکانی من بەسەرتاندا نەدەخوێنرایەوە، کەچی ئێوە بڕواتان پێی نەبوو، بە درۆتان دەزانی؟* (سەرئەنجام بە کەساسییەوە) دەڵێن: پەروەردگارا نەگبەتیو نەهامەتی سەرشانی گرتینو زاڵ بوو بە سەرماندا ئێمە کەسانێکی گومڕابووین* (خوای گەورە لە وەلاّمیاندا بە تووڕەییەوە) دەفەرموێت: بێدەنگ بنو دەمتان داخەن، قسەشم لەگەڵدا مەکەن).

بەڵێ.. مۆڵەتی قسەکردنیشت نییەو دەبێت بێدەنگ بیتو دەرگاکانی دۆزەخت لە سەر دادەخرێت.. ئای بۆ ئەو بێهیوایییەی کە ڕوو لە دۆزەخییەکان

دەكات، كاتێك كە دەنگی داخستنی دەرگاكانی بەهەشت دەبیستن و دەزانن، كە ئیتر هیچ ڕێگەیەك نییە جگە لە بەزەیی پەروەردگار خۆی نەبێت، بۆ ڕزگاربوون لەو شوێن و سزاو نارەحەتیە!! لەو نارەحەتیەدا پشوودان نیەو غەم و خەفەتیش كۆتایی نایەت و برینەكانیش سارێژ نابن، كۆت و بەندەكانیش ناكرێنەوەو ناشكێن.. تینوویەتیەك هەرگیز تێر ئاو بوونی بە دوادا نایەت.. برسیەتیەك، كە تەنهادەتوانێت لە كێم و زوخاو و زەقوم بخوات!! كاتێكیش لەو شتانە دەخوات، لە قوڕگی گیر دەبێت و هاواری ئاو دەكات، كاتێكیش لە ئاوی بەكوڵی دۆزەخ دەخوات، ڕیخۆڵەكانی پارچە پارچە دەبن!! بەزەییان بە گریان و پاڕانەوەكانیدا نایەت!! بە دەم بانگ و داواكاریەكانیشیەوە نایەن!! كاتێكیش داوای پارمەتی دەكات، كەس ئاوڕی لێناداتەوە، تازە خودای پەروەردگار لێی تووڕەیە..

خوشكی ئازیز: ئەگەر حاڵی ئەو خەڵكە دەبینیت، كە چەندێك برسی و تینوون، هاوار لە كەس وكارەكانی بەهەشتیان دەكەن و دەڵێن: ئەی بەهەشتیەكان.. ئەی باوك و دایكان.. ئەی براو خوشكان.. كاتێك لە گۆڕەكانمان هاتینە دەرەوەو زیندوو كراینەوە، تینوومان بوو.. كاتێكیش لە بەردەم دادگای پەروەردگار ڕاوەستێنراین، هەر تینوومان بوو.. كاتێكیش بەرەو دۆزەخ بەڕێكراین، هەر تینوومان بوو.. دەی بەزەییتان پێماندا بێتەوەو لەو ئاوو ڕزق و ڕۆزییەی خودا پێی بەخشیوون بەشمان بدەن..

﴿أَنْ أَفِيضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾﴾ الأعراف. وەڵامێكی ناخۆش و دڵتەزێنیان دەدەنەوەو پێیان دەڵێن: خودای پەروەردگار لە سەر بێباوەڕانی حەرام كردووە ﴿قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾﴾ الأعراف. ئەو وەڵامە ناخۆشە بێنە پێش چاوت و داوا بكەو لە پەروەردگارت بپاڕێوە كە لەو كەسانە نەبیت.. یادی ئەو كاتە بكەرەوە كە ئازاردراوانی دۆزەخ دەبینیت، كە چۆن ئاگر لاشەیان دەخوات و جوانی و ناسكی ڕوخساریان دەسڕێتەوەو ناشیرین و قێزەون و ترسناكی دەكات و تەنها ئێسقانی جەستەیان دەمێنێتەوەو ڕەنگە

سپییەکەشی گۆڕاوە بۆ ڕەنگی ڕەش، لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا بە کۆتو زنجیر بەستراویتەتەوە!!

★ خوشکی موسڵمان، ئەوەی باسکرا، ئەو کەسانە بوون کە نەیانتوانی بە سەر پردی (صراط)دا بپەڕنەوەو قولاپەکانی لێواری (صراط) خۆیان لێگیر کردن‌و ڕێگەیان نەدا ڕزگاریان بێت‌و سەر بەرەو خوار دەکەونە ناو دۆزەخ، پەنا بە خودا!!

دەی بێئاگا مەبەو بە ملکەچییەوە سەرت بخەرە سەر زەوی‌و سوپاس‌و ستایشی خودا بکەو داوای لێخۆشبوون‌و لێبوردنی لێبکەو هێشتا کاتت لە بەردەستدا ماوەو دەتوانیت بگەڕێیتەوە، چونکە پەروەردگار بە سۆزو میهرەبانەو لێخۆشبووی گوناهبارانە..

﴿ قُلْ يَٰعِبَادِيَ ٱلَّذِينَ أَسْرَفُواْ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُواْ مِن رَّحْمَةِ ٱللَّهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ جَمِيعًاۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٥٣﴾ ﴾ الزمر. واتە: (ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: خودا دەفەرموێت: ئەی بەندەکانم.. ئەوانەی کە خۆتان گوناهبار کردووەو هەڵەتان زۆرە، نائومێد مەبن لە ڕەحمەتی خودا، چونکە بە ڕاستی ئەگەر ئێوە تەوبەی ڕاست‌و دروست بکەن، خودا لە هەموو گوناهو هەڵەکانتان خۆش دەبێت، چونکە بێگومان ئەو خودایە زۆر لێخۆشبوو لێبوردەیەو زۆر بەسۆزو میهرەبانیشە).

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ تُوبُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنكُمْ سَيِّـَٔاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ يَوْمَ لَا يُخْزِي ٱللَّهُ ٱلنَّبِيَّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مَعَهُۥۖ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَٰنِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَآ أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَٱغْفِرْ لَنَآۖ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨﴾ ﴾ التحريم. واتە: (ئەی ئەو کەسانەی باوەڕتان هێناوە، ئێوە بە تەوبەو پەشیمانیەکی پوخت‌و دڵسۆزانەوە ڕوو بکەنەوە خودا، نزیکە پەروەردگارتان لە هەڵەو گوناهەکانتان خۆش ببێت‌و بتانخاتە باخەکانی بەهەشتەوە کە چەندەها ڕوبار بە ژێر درەخت‌و کۆشکەکانیدا دەڕوات، ڕۆژێك دێت کە خودا پێغەمبەرو ئەوانەی لە خزمەتیدان خەجاڵەت‌و شەرمەزار ناکات، نورو ڕووناکییان دەدرەوشێتەوەو

لــە بەردەمو لای ڕاســتیانەوە دێتو دەچێتو دەڵێــن: پەروەردگار ئەم نورو ڕووناکییەمان بۆ زیاد بکەو لێمان خۆش ببە، چونکە بە ڕاستی تۆ دەسەڵاتت بە سەر هەموو شتێکدا هەیە).

٭ خوشــکی موســڵمان: ئەوە حاڵی زەرەرمەنــدان بوو، کــە نەیان توانی بپەڕنەوەو بگەنە بەهەشتی پانو بەرین، بەڵام حاڵی باوەڕداران و سەرفرازان، زۆر پێچەوانەیە..

بیهێنــە پێش چاوت، کە تۆ لە ڕزگار بووانیو بــە یارمەتی خودا توانیت تێپەڕیت، چونکە لە دونیادا ئافرەتێکی چاکەکارو خوداپەرست بوویتو زیاتر خەمی دواڕۆژت بوو، نەك ژیانی بڕاوەی دونیا..

بیر بکەرەوە، سوپاس بۆ خودا ئەوا بە سەر پردی (صراط)دا تێدەپەڕیت، ڕووناکیــەك لە پێشــتەوە هاوەڵیت دەکاتو ڕێگەت بۆ ڕونــاك دەکاتەوەو بە دەستی ڕاستیشت تیانووسی کردارەکانت وەرگرتووە، ڕووخسارت سپیو پاكو دەرەوشــاوەیەو لەگەڵ ئافرەتانی دونیا نەویســتو پاك داوێــنو خۆپارێزاندا پــۆل پۆل کەوتوویتە ڕێو فریشــتەکانیش هــاوار دەکــەنو دەڵێن: خودایە بیان پارێزەو ســەلامەتیان بکــە.. خودایە بیان پارێزەو ســەلامەتیان بکە.. لەگەڵ ئەوەشــدا ترسو لەرز دڵی تۆو ئەو ئیمانداارنە جێناهێڵێت.. خێرایی ڕۆیشــتنت.. بە پێی تاوانو گوناهەکانتــە.. هەنگاو بە هەنگاو دەڕۆیت، هەتا دەگەیتــە کۆتایــی، قاچێکت لە ســەر پردی (صراط) مــاوەو قاچەکەی ترت تێپەڕیووە، بەڵام لەمپەرێکت لە پێشە، لە نێوان خۆشی بۆ ڕزگاربوونو ترسان لــە کەوتنە خوارەوە بۆ ناو دۆزەخ دایتو بڵێســەی ئاگــری دۆزەخیشناڵەو نرکەی دێت، پاشــان قاچەکەی تریشت ڕزگاری دەبێتو لە سەر ئەو لەمپەرە ڕادەوەســتیتو ســەیری دواوەو پردی (صراط) دەکەیت.. سەیری کەسەکانی ســەر پردەکە دەکەیت!! ســەیری ئەوانە دەکەیت کە قاچەکانیان دەخزێتو دەکەونە خوارەوە!!

ئەوســا زۆر سوپاســگوزاری بۆ پەروەردگارت دەردەبڕیتو دەزانیت کە لە چ مەترسیەك ڕزگاری کردوویت.. ﴿فَمَن زُحۡزِحَ عَنِ ٱلنَّارِ وَأُدۡخِلَ ٱلۡجَنَّةَ

فَقَدۡ فَازَۗ وَمَا ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَآ إِلَّا مَتَٰعُ ٱلۡغُرُورِ ﴿١٨٥﴾ ﴾ آل عمـران. واتە: (ئەوسا ئەوەی دوور خرایەوە لە ئاگری دۆزەخ‌و خرایە بەهەشـتەوە، ئەوە بە ڕاستی سـەرفراز بووە، ژیانی دونیـاش بێجگە لەوەی کـە ڕابواردنێکی خەڵەتێنەرە شتێکی تر نیە).

بەڵێ.. پەروەردگار ئەو جەستە لاوازەتی لەو ئاگرە بەهێزە پاراست.. ئاگرو پـردی (صراط) وا جێدەهێڵێت‌و بـەرەو لای پەروەردگارت بەڕێ دەکەویت.. ئەوا گەیشتییە بەردەم دەرگاوانی بەهەشت، ئای لەو کامەرانی‌و بەختەوەرییە!! ئای لەو سەرفرازییە!! ئەوا ئێستا دەچیتە بەهەشت!! بەهەشت، هیواو ئاواتێکی هەموو ئافرەتێکی ئیماندارە.. لە پێناوی بەهەشتدا، ئافرەتانی چاکەکار خۆیان مانـدوو کردو ڕەنجیان بۆداو زۆر بەڕۆژوو بوون‌و تینوویەتیان چەشـت‌و لە کاری چاکەدا پێشبڕکێیان کرد..

بەهەشتێك، کە هەرگیز نازو نیعمەتەکانی کۆتاییان نایەت..

دانیشتووەکەشی هەرگیز پیر نابن‌و نەخۆشیش ناکەون.. غەم‌و خەفەتیان نابێـت‌و ئـارەزووی چـی بکەن، بۆیـان جێبەجـێ دەکرێت.. بەهەشـتێك، ئارامترین شوێن‌و جێگەیە.. بەهەشتێك شوێنی پشوودانی جەستەو دەروون.. بەهەشتێك کە سەقفەکەی عەرشی پەروەردگارەو زەوییەکەشی میسك‌و گوڵ‌و گوڵزارو ڕەیحانەیە..

* إبـن القیم الجوزی (ڕەحمەتـی خودای لێ بێـت) دەفەرموێت: ئەگەر لە دارەکانی بەهەشت پرسیار دەکەیت، ئەوا قەدی دارەکانی بریتییە لە زێڕو زیو..

* ئەگەر پرسـیار دەربارەی میوەکانی بەهەشـت دەکەیـت، ئەوا لە ڕۆن‌و کەرە نەرمترن‌و لە هەنگوینیش شیرینترن..

* ئەگەر پرسیار دەربارەی ڕووبارەکانی بەهەشت دەکەیت، ئەوا ڕوبارەکانی بریتین لە شـیرێك کە تامەکـەی ناگۆڕێت‌و تێك ناچێـت، هەروەها کۆمەڵە ڕوبارێك لـە هەنگوینی پوختە کراو، کۆمەڵە ڕووبارێك لە شـەرابی خۆش‌و بە تام..

* ئەگەر پرسـیار دەربارەی خواردنی بەهەشت دەکەیت، ئەوا خواردنەکانی ئەو

میوانەن کە ئارەزوویان دەکەیت و هەڵیان دەبژێریت، هەروەها گۆشتی ئەو باڵندانەی کە حەزیان لێدەکەیت، خواردنەوەکانیشی بریتین لە: زەنجەفیل و کافور..

* ئەگەر پرسیار لە قاپ و قاچاغی بەهەشت دەکەیت، ئەوا بریتیە لە قاپ و قاچاغی لە زێڕ و زیو دروستکراو..

* ئەگەر پرسیار لە سێبەری بەهەشت دەکەیت، ئەوا سێبەری تەنها دارێك سوارچاکێك بە سواری و بە خێرایی بە سەد ساڵ دەتوانێت بیبڕێت و بگاتە ئەو سەری..

* ئەگەر پرسیار دەربارەی فراوانی دەکەیت، ئەوا بە وێنەی فراوانی نێوان ئاسمانەکان و زەویەو کەمترین موڵك و ماڵی هەر کەسێك بە درێژایی دوو هەزار ساڵە ڕێیەو تەنها ڕەشماڵێك لە ڕەشماڵەکانی بەهەشت درێژیەکەی شەست میلەو بە گەوهەر و مرواری ڕازاوەتەوە..

* ئەگەر پرسیار دەربارەی جل و بەرگی دانیشتوانەکەی دەکەیت، ئەوا جل و بەرگیان بریتیە لە حەریر و ئاوریشم..

* ئەگەر پرسیار دەربارەی ڕووخساریشیان دەکەیت، ئەوا روخساریان هاوشێوەی مانگی چواردەیەو تەمەنیشیان سی و سێ ساڵەو لە شێوەی بەژن و باڵای باوکە ئادەمدان ﷺ..

* لەو بەهەشتە خۆشەدا گوێ بیستی فریشتەکان و پێغەمبەران دەبن، لەمەش خۆشتر گوێ بیستی پەروەردگاریان دەبن..

* ئافرەتە بەهەشتیەکانی هاوشێوەی تۆی ئازیز، دوورن لە دووگیان بوون و منداڵ بوون و دوورن لە سوڕی مانگانەو هەموو جۆرە پیسی و بۆنێکی ناخۆش و هەرگیز پیر نابن و جل و بەرگەکانیشیان هەرگیز نادڕێن و کۆن نابن..

* ئەگەر پرسیاریش لە خۆشترین ڕۆژی بەهەشتیەکان دەکەیت، ئەوا ئەو ڕۆژەیە کە بە دیداری پەروەردگاریان شاد دەبن.. ئەو ڕۆژەی کە بانگدەرێك بانگ دەکات و دەڵێت: ئەی بەهەشتیەکان، پەروەردگارتان داواتان دەکات بۆ ئەوەی زیارەتی بکەن، ئەوانیش دەڵێن: گوێڕایەڵی پەروەردگارین و دەڕۆن

بەرەو لای پەروەردگاریان.. شـــوێن و جێگـــەی زۆر ڕازاوەو بەرزیان بۆ ئامادە دەکرێـــت، شـــوێن و جێگەی لـــە ڕوناکی دروســـتکراو، لە مەرجـــان و لە لۆلۆ دروســـتکراو.. لە زێڕو زیو دروســـتکراو.. کەمترین کەس لەو بەهەشتیانە، لە سەر میسك دادەنیشێت و وا دەبینن کەس لەوان زیاتری پێنەبەخشراوە، پاشان هەموویان لەو شـــوێن و جێگەیەی بۆیان ئامادەکراوە دادەنیشـــن و بانگدەرێك بانگ دەکات و دەڵێت: ئەی خەڵکانی بەهەشـــت: ئێوە لەگەڵ پەروەردگارتاندا پەیمانێکتان هەیەو پەروەردگار دەیەوێت پەیمانەکەتان بۆ بەدی بێنێت..

بەهەشتیەکانیش دەڵێن: ئەو پەیمانە چیە؟! ئایا ڕوخساری سپی نەکردین؟! ئایا تەرازووی چاکەکانی قورس نەکردین؟! ئایا بەهەشتی پێنەبەخشین؟! ئایا لـــە ئاگری دۆزەخ ڕزگاری نەکردین؟! ئەمان لەم قسـانەدا دەبن، ڕووناکییەك دەردەکەوێت، ئەو بەهەشـــتە ڕازاوەو جوانە ڕووناك دەکاتەوە، کاتێك سەریان بەرز دەکەنەوە، پەروەردگار دەفەرموێت: ئەی بەهەشـــتییەکان، ســـڵاوتان لێ بێت..

ئەوانیـــش دەڵێن: اللهم انت الســـلام، ومنك الســـلام، تبارکـــت یاذا الجلال والإکرام.

پاشان پەروەردگار خۆی نیشانیان دەدات..

* خوشـــکی موسڵمان: ئەمە گەشتی ژیانی دونیای تۆیە، کۆتاییەکەشی یان بەهەشتی نەبڕاوەیە، یان دۆزەخی سوتێنەرە..

ئایا ئێســـتا کاتی ئـــەوە نەهاتووە، کەمێك بوەســـتیت، بۆ ئـــەوەی ڕێگەی گەیشتن بەو بەهەشتە بناسیت و شارەزابیت؟!

ئایا ئێســـتا کاتی ئەوە نەهاتووە، کە گوێ لە کۆمەڵە ئامۆژگاریەك بگریت، کە ژیانی دونیاو دوارۆژیشت پرشنگدارو بەختەوەر دەکات؟!

دەی گوێبگـــرەو بکـــەوە ڕێ بۆ ئەوەی لە کۆتاییدا ســـەربەرز و ســـەرفراز بیت..

بە دوای هەڵەو کەموکوڕیەکانتدا بگەڕێ..

* خوشکی موسڵمان؛ بۆ ئەوەی بتوانیت چاکسازی لە خۆتدا ئەنجام بدەیتو دەروونی خۆت چاك بکەیت، سەرەتا دەبێت کەموکوڕیو هەڵەو تاوانەکانت بناسیت، لەبەر ئەوە یەکەمین شتێك کە دەمەوێت پێتی ڕابگەیەنم، ئەوەیە کە گەورەترین شتێك لە دونیادا بریتیە لەوەی کە هەست بکەیت، پەروەردگارت لێت ڕازیە، بەڵام بە داخەوە زۆرجار بیرت دەچێت، بزانیت پەروەردگارت لێت ڕازیە یان نا، ئەمیش بەهۆی ئەنجامدانی زۆری تاوانو گوناهەکانتەوەیە.. بەهۆی زۆری کەموکوڕیەکانتەوەیە.. بەهۆی سەرقاڵیو ڕاکردنتە بە دوای ئارەزووەکانتدا..

بە دڵنیاییەوە تۆی ئازیز زۆر پێویستیت بەوە هەیە، هەڵوێستەیەك لەگەڵ دەروونی خۆتدا بکەیتو بزانیت گرفتو کەموکوڕییەکانت چینو بۆچی ئاوا بە ئاسانی گوناهو تاوانەکانت زاڵبوون بە سەرتدا؟! ئەی چۆن دەتوانیت سەرکەوتوو بیتو وازیان لێبێنیت؟!

بەردەوام تۆ دەپرسیت؛ کوا کەموکوڕیو گوناهو تاوانەکانم؟! ئایا من کەموکوڕیو هەڵەو تاوانم هەیە؟!

مرۆڤ زۆربەی جار تەنها چاکەکانی خۆی دەبینێتو بە دوای هەڵەو کەموکوڕیەکانی خەڵکیدا دەگەڕێتو چاوی هەڵەو پەڵەی خەڵکی دەبینێت، بەڵام ئەوانەی خۆی نا.. زۆر جاری وا هەیە، ئەگەر بە دڵسۆزییەوە هەندێك لە کەموکوڕییەکان بخەیتە پێش چاوی کەسێكو بیری بێنیتەوە، کەچی تووڕە دەبێتو پێی ناخۆشە، لەگەڵ ئەوەشدا کە باسی هەندێك ڕەوشتو کرداری چاك بکەیت، کە تیایدا نییەو ئەنجامیشی نەداوە، کەچی زۆر پێی دڵخۆش دەبێت!!

بۆ ئەوەی ڕزگارت بێت لە کۆتو بەندی گوناهو تاوان، دەبێت بگەڕێیتو

نەخۆشییەكانی دڵ و دەروونت بدۆزیتەوەو چارەسەریان بكەیت، پێویستیشە زۆر ڕاستگۆیانە بگەڕێیت و چاویان لە ئاستدا دانەخەیت..

بەڵام كێشــەكە لەوەدایە، ئایا تۆ كام كردارانە بە هەڵەو گوناه دەزانیت؟! یاخود ئەو كردارانەی كە بە ڕاســتی و لە تــەرازووی بەرنامەی پەروەردگاردا قەدەغــە كراوە، لای تۆش وایــەو گوێڕایەڵیت؟!زۆرجاریــش كۆمەڵە كردارو ڕەفتارێــك لە دووری چاوی خەڵكی ئەنجام دەدەیت و شــەرم دەكەیت، ئەگەر خەڵكی بتبینن، بەڵام شەرم لە پەروەردگارت ناكەیت!!

★ خوشــكی ئازیــز: هەڵــەو پەڵەكانــی دەروون زۆرن، لەوانــە: ئیرەیی.. ڕووپامایــی.. حەز كــردن بە ناوبانگ.. بــێ ئاگایی.. خۆ بە گــەورە زانین.. بەخۆ نازین.. خۆشەویســتی دونیــا.. خووگرتن بە ســەرپێچی و بێ فرمانی پەروەردگار.. شــوێن كەوتنی ئارەزوو.. خێرایــی و زۆر تووڕە بوون و گوناهو تاوانێك كە بەر نەفرینی پەروەردگار بكەویت..

دەزانــی بە نەفرین بــوون مانای چیە؟! واتە دەرچــوون و دووركەوتنەوە لە ڕەحم و بەزەیی پەروەردگار!! ئەو ڕەحم و بەزەییەی كە لە هەموو شــتێك فراوانترە!! واتا: دووركەوتنەوە لە ئاســودەیی و ئارامی و بەسەربردنی ژیان لە ژێر سێبەری ترس و ڕقی پەروەردگاردا..

لــەو كــردارو ڕەفتارانــەش: خواردنی ســوو (الربا).. بوهتــان كردن بۆ ئافرەتانی داوێن پاكی ئیماندار.. گۆڕین و دەستكاری كردنی دروست كراوەكانی پەروەردگار.. دزی و دەســت پیســی.. بە گوێ نەكردنی مێرد لە كاری چاكەو بەجێ هێشتنی جێگەی ژن و مێردایەتی.. لەبەركردنی جل وبەرگی ناپۆشتەو كورت و تەســك.. خۆڕازاندنەوە بۆ كەســانی نامەحرەم و لێكردنەوەو باریك كردنەوەی برۆو لە خشتە بردنی گەنج و لاوەكان..

ئێستاكە هەندێك لە كەم وكوڕی و گوناهو تاوانەكانی دەروونی خۆتت زانی، دەی سەیر بكەو بگەڕێ بە دوای چارەسەری ئەو نەخۆشی و كەم وكوڕیانەتدا،

کە لە بەرامبەر ئارەزووەکانتدا زۆر لاوازیان کردووی، دڵنیاش بە پەروەردگار هیچ نەخۆشیەکی دانەبەزاندووە، کە چارەسەرو دەرمانیشی بۆ دانەنابێت..

* ئەوەی گرفتاری سەرپێچییە، چارەسەرەکەی ملکەچی و بەندایەتی کردنە بۆ پەروەردگار..

* ئەوەی لە غەفڵەت و بێئاگاییدا، هەڵسان و بەئاگاهاتنەوە چارەسەر بۆی..

* ئەوەی تووشی تەمەڵی و بەفیڕۆدانی کاتە بە نرخەکانی تەمەنی بووە، ئەوا چارەسەرەکەی بریتیە لەوەی کە کاتەکانی لە کارو کردەوەی چاکدا بە سەربەرێت و تەمەڵی وەلانێت..

دەی خوشکەکەم، خێراکەو سەیری کەموکوڕیەکانت بکەو خەریکی چارەسەریان بەو خۆت مەشغوڵ مەکە بە کەموکوڕیەکانی خەڵکیەوە..

* خوشکی موسڵمان، هاتنی مردن و ڕووبەڕوو بوونەوەی مەرگ، ڕووداوێکی حەتمیەو دەبێت هەر ببێت، ئەو ڕووبەڕوو بوونەوەیەش، بە سەرکەوتنی مردن کۆتایی پێدێت، دڵنیاش بە دەرگای نەمری و مانەوە لە دونیادا، بە ڕووی هەموو کەسێکدا داخراوەو کارێکی بڕیار لە سەر دراویشە..

ئەی ئەو کەسەی گوناهو تاوانەکانت لە ژمارە نایەن..

ئەی ئەو کەسەی چەندان جار لە دەرگای پەشیمانی و گەڕانەوەتداو پاشان دوبارە دەستت پێکردەوە..

ئای بۆ شەرمەزاری سەرپێچیکەران!! بۆ ئەو کەسانەی تاوان و گوناه ئەما، ئەنجامی ئەدەن!! ئای بۆ چارە ڕەشی ستەمکاران!! ئەبێت چی بکەن، کاتێك ئەندامەکانی جەستەیان شایەدییان لە سەر دەدەن!! ئەو کاتەی زمانیان ئەبەسترێت و سەری زەلیلیان شۆڕ دەکەن!!

* خوشکی موسڵمان، بیر لە سەرئەنجامی تاوانەکانت بکەرەوە.. ئاگاداری ئەنجامی هەڵەکانت بەو بشزانە چارەنووست بەچی دەگات؟!

لە خودای پەروەردگار بترسە..

* خوشــکی موســڵمان: لە ڕۆژانی ئەمڕۆماندا، کاتێك باسی مردن‌و گۆڕو دواڕۆژ بۆ ئافرەتانی موســڵمان دەکرێت، پەندو ئامۆژگاری لێوەرناگرن، بەڵکو نارەحەتیش دەبن کاتێك گوێیان لەم قسانە دەبێت..

زۆرێك لــە ئافرەتان دونیا بووە بە هەموو غــەم‌و ئارەزوویەکیان‌و لە بە دەســت هێنان‌و شــارەزایی لە ڕازاندنەوەی ماڵدا، هەموو زانیاریەك بە دەست دێنــن، بــەڵام ژیانی دواڕۆژو بەهەشــتی بــۆ دەدۆڕێنن.. ئافرەتانی پێشــوو پێشــبڕکێیان دەکرد، بۆ خودا پەرســتی‌و چاکەخوازی.. بۆ بە دەست هێنانی زانســت‌و کارکــردن بەو زانســتە.. لــە پەروەردگاریان دەترســان‌و ئەوپەڕی شەرمیان لێدەکرد، هەتا ئەســرین‌و فرمێسك بە ڕوخساریاندا دەهاتە خوارو ئەوەندەش لە خزمەت پەروەردگاریاندا لە نوێژدا ڕادەوەســتان، قاچەکانیان دەئاوسا..

زۆر هەڵپەیان بۆ دونیا نەدەکردو دونیا لە لایەن ناشــیرین بوو.. هەرگیز ژیانی ناو گۆڕو وەستانی ڕۆژی دواییان لەبیر نەدەچوو، ئەو ڕۆژەیان هەر لەیاد بــوو کــە خەڵکی بە بێ جل‌و بەرگ‌و بە پێی پەتی لە گۆڕەپانی مەحشــەردا ڕادەوەســتێنرێن.. دەیانزانی ئەو مەرگەی کە خودا فەرمانی پێکردووە، هەر دێت‌و ڕاکردن‌و خۆشــاردنەوە هیچ ســودێکی نیە.. ﴿ أَيْنَمَا تَكُونُوا۟ يُدْرِككُّمُ ٱلْمَوْتُ وَلَوْ كُنتُمْ فِى بُرُوجٍ مُّشَيَّدَةٍ... ﴿٧٨﴾ ﴾ النساء. واتــە: (دڵنیا بن لە هەر کوێ بــن مردن یەخەتان پێدەگرێت، یا لە ناو چەندەها قەڵاو شــوێنی ســەخت‌و قایمیشــدا بــن).. ﴿ قُلْ إِنَّ ٱلْمَوْتَ ٱلَّذِى تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُۥ مُلَٰقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَٰلِمِ ٱلْغَيْبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾ ﴾ الجمعة. واتە: (پێیان بڵێ ئەی پێغەمبەری خودا ﷺ: بە ڕاســتی ئەو مردنەی کە ڕادەکەن

لە دەســتی هەر یەخەتان پێ دەگرێت، لــەوەو دوایش دەگەڕێنرێنەوە بۆ لای کەســێك کە زانایە بە نهێنیو ئاشــکرا، ئەوســا ئاگادارتــان دەکات بەوەی کە دەتانکرد).

بەڵــێ.. ئا لــەو ڕۆژەداو لەو حاڵەتــە پڕ ترسو لەرزەدا، پەردە لە ســەر چاوەکان لادەبرێــنو خەڵکی گوناهو تاوانەکانیان پیشــان دەدرێت.. ﴿ لَقَدْ كُنتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَٰذَا فَكَشَفْنَا عَنكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ﴿٢٢﴾ ﴾ ق. واتــە: (بــە یەکــەی بێباوەڕان دەوترێت: ســوێند بە خودا بە ڕاســتی تۆ لەم بەســەرهاتانە ئاگــا بوویــتو گوێی خۆتت لــێ خەواند بوو، ئێســتا ئێمە پەردەمان لە سەر چاوەکانت لاداو هەموو شتێك وەکو خۆی دەبینیتو ئەمڕۆ چاوەکانت تیژە...)..

ترســان لە پەروەردگار، دەبێتە هۆی چاکســازی دڵو دەروون.. گریانیش لەبەر خاتری پەروەردگار، دەبێتە هۆی ئەوەی ئەو چاوانەی کە فرمێســکیان ڕژاندووە بە ئاگری دۆزەخ نەسوتێنرێن..

نموونەی ئەو کەســەی ترســی پەروەردگار لە دڵیدایە، چۆن دارێکی وشك کاتێك ڕەشەبا هەڵدەکات، گەڵا وشکەکانی دەوەرێت، ئاوەها گوناهو تاوانەکانی هەڵدەوەرێن..

خوشــکی ئازیز: بێ گیانەکانیش یادی پەروەردگار دەکەنو لێی دەترسن، ئایــا تۆ بۆ یــادی پەروەردگارت ناکەیــتو لێی ناترســیتو زەلیلی خۆتی بۆ دەرنابڕی؟!

عبداللــەی کوڕی عەمریان بینی لە کاتی نوێژدا دەگریا، پێیان وت: بۆچی دەگریت؟! لە وەڵامدا وتی: لە ترســی خودا دەگریم.. پاشان دەستی درێژ کرد بۆ ئاسمانو وتی: ئەو مانگەش لە ترسی خودا دەگریەت!!

ترســان لە پەروەردگار پاداشتی زۆر گەورەی هەیەو خاوەنەکەی پلە بەرز

دەكاتو لە ئاگر ڕزگاری دەكات..

كەعبـــی ئەحبار دەفەرموێت: ئەگەر لە ترســـی پەروەردگار بگریم، هەتا ئـــەو كاتەی ئەســـرین ڕوومەتەكانم تەڕ دەكات، پێم خۆشـــترە لەوەی بەقەد كێشـــی خۆم زێڕ ببەخشـــم.. پاشـــان فەرموی: ســـوێند بەو خودایەی گیانی منی بە دەســـتە، هەر بەندەیەكی موســـڵمان لە ترسی پەروەردگاری بگریەت، هەتا فرمێســـكێك لە فرمێســـكەكانی دەكەوێتە سەر زەوی، ئەوا هەرگیز ئاگر نایســـوتێنێ، مەگەر ئەو كاتەی كە دڵۆپە بارانەكانی ئاســـمان كاتێك دەكەونە ســـەر زەوی، بگەڕێنەوە بۆ ئەو شـــوێنەی كە لێوەی باریون، ئەمەش هەرگیز ڕوو نادات..

ترســـی پەروەردگار، بریتیە لە ئاوەدانـــی دڵو دەروونو ڕازاندنەوەی ئەو كەســـە بە ئیمانو ئیســـلامو خۆپارێزی لـــە هەڵەو تاوان.. هـــەر كاتێك دڵو دەروونـــی مرۆڤ، ترسو یادی خودای تێدا بێت، ئەوا ئاوەدانە، هەر كاتێكیش ترســـی خودای تێدا نەمـــا، ئەوا وێرانەیەو تاوای لێدێت بـــە لای خەڵكانێكدا تێدەپەڕێت، پێی دەڵێن: خراپترین كەســـەو زۆر ڕقمان لێیەتی، لەبەر ئەوەی ترسی خودای لە دڵو دەروونــدا نەماوە.. هەر كاتێكیش كەسێكی لە خودا ترس، بە لای خەڵكانێكدا تێدەپەڕێت، پێی دەڵێن: بە ڕاســـتی كەسێكی چاكەخوازەو زۆر خۆشەویستە لە دڵو دەروونماندا..

چەند هۆکارێک بۆ ئەوەی لە خودا ترس بیت..

١. ترسان و باوەڕ بوون بەوەی لە پڕ مردن دێت و فریای تۆبە و گەڕانەوە ناکەویت..

٢. بترسیت لەوەی کە ناتوانیت بە تەواوی مافی پەرستنی پەروەردگارت بدەیت..

٣. ترسان لە بەردەوام نەبوون لە ڕێگەی ڕاستی ئیسلامەتی..

٤. ترسان لەوەی بە غەیری پەرستنی پەروەردگارەوە خەریك بیت..

٥. ترسان لەوەی پەروەردگار، هەر لە ژیانی دونیادا سزای تاوانەکانت بدات..

٦. ترسان لە ئابڕوو چوون لە کاتی سەرەمەرگدا..

٧. ترسان لە پاشەڕۆژ ڕەشی..

٨. ترسان لە ئازارو نارەحەتیەکانی مردن و گیان کێشان..

٩. ترسان لە پرسیارەکانی نەکیرو مونکیر..

١٠. ترسان لە سزای گۆڕو نارەحەتی گۆڕەوشار..

١١. ترسان لە سام و هەیبەتی وەستان لە بەردەم دادگای پەروەردگاردا..

١٢. ترسان و وە بیرهێنانەوەی ئەوەی، کە لە سەر گەورە و بچوك و نهێنی و ئاشکرا، پرسیارت لێدەکرێت..

١٣. ترسان و یادکردنی تەنیایی لە سەر پردی (صراط)..

١٤. ترسان لە ئاگری دۆزەخ و کۆت و بەندەکانی و سزاو ئازارو نارەحەتیەکانی..

١٥. ترسان لە بێبەش بوون لە بەختەوەریەکانی بەهەشت..

١٦. ترسان لە بێبەش بوون لە بینینی پەروەردگار..

خوشکی ئازیز، سەیری حاڵی ئافرەتانی ئیماندار بکەو لێیان ڕابمێنە..

عوروەی کوڕی زوبێر (خودا لێیان لێ ڕازی بێت) دەفەرموێت: ڕۆژانە سەرەتا سەرم لە ماڵی عائشەی دایکی ئیمانداران دەدا (خودای لێ ڕازی

بێت) کە پووری بوو، سـەلامم لێدەکردو هەواڵم دەپرسی، ڕۆژێک سەرم لێدا نوێژی دەکـردو ئەم ئایەتە پیرۆزەی دەخوێنـد: ﴿ فَمَنَّ ٱللَّهُ عَلَيْنَا وَوَقَىٰنَا عَذَابَ ٱلسَّمُومِ ﴿٢٧﴾ ﴾ الطور. واتـە: (بەهۆی ئەوەوە خـودای میهرەبانیش لای ڕەحمەتی لێ کردینەوەو منەتباری کردین‌و لە سـزای دۆزەخی پڕ ئێش پاراستینی).. دەگریاو دەپاڕایەوەو دوبارەی دەکردەوە، ئەوەندە وەستام بێزار بووم‌و پاشـان چووم بۆ بازاڕ بۆ پێویستیەک، پاشان گەڕامەوە بۆ لای، دەبینم هەر لەسەر نوێژو پاڕانەوەو گریانەکەی بەردەوامە..

ئایا تۆی بەڕێز، هەسـت بەوە ناکەیت کە لە بەندایەتیدا بۆ پەروەردگارت کەم‌وکوڕیت هەیە؟! تۆ سەیری حاڵی دایکی ئیمانداران ناکەیت، کە چەند بە جوانی‌و بە دڵسۆزی‌و بە پاکی پەروەردگاری دەپەرست؟! سەیری کە چەندێک لە پەروەردگاری دەترسـێت، لە کاتێکدا خێزانی پێغەمبەری پێشەوایە ﷺ.. ئەو ئافرەتەی کە قورئان شـایەدی پاکی بۆ دەدات، لەگەڵ ئەوەشـدا لە کاتی قورئـان خوێندندا چەندان جـار دوبارەی دەکاتەوەو بیر لـە واتاو ماناکەی دەکاتەوەو بە خشوعەوە فرمێسک بە چاوەکانیدا دێتە خوارەوە..

ئافرەتێکی نابینا هەبوو بە ناوی (عەجرەدە) زۆربەی شـەو نەدەخەوت‌و شـەونوێژی دەکرد، کاتێک نزیک بەرەبەیان دەبۆوە، بە دەنگێکی غەم ئامێزو بە لاڵانەوەوە، داوای لە پەروەردگاری دەکردو دەپاڕایەوەو دەیوت: پەروەردگار تەنها داوا لە تۆ دەکەم‌و لە کەسی تر نا.. داوات لێدەکەم لەو کەسانەم بژمێری کـە لە ڕۆژی دواییدا لێت نزیکن.. داوات لێدەکەم بمگەیەنیت بە چاکەکاران.. پەروەردگار تۆ لە هەموو بەخشـندەیەک، بەخشندە تری.. لە هەموو گەورەو بەهێـزەکان، گەورەترو بەهێزتـری.. داوای ڕەحم‌و بەزەییت لێدەکەم، کە ڕەحم‌و بەزەییت لە هەموو شتێک فراوانترە.. پاشان سەری دەنایە سەر زەوی‌و بەردەوام دەپاڕایەوەو دەگریاو دەلالایەوە..

ئافرەتێکی تر هەبوو بە ناوی (نومەیەی موصلی) یەکێک بوو لە ئافرەتە لە خواترسەکان.. ئەم ئافرەتە کاتێک گوێی لە باسی مەرگ‌و مردن‌و ئاگری دۆزەخ بووایـە، دەگریاو بیری لە دۆزەخیەکان دەکردەوە کە خواردن‌و خواردنەوەیان

لە ئاگرەو لە ئاگریشـدا ژیان دەبەنە سەر.. ئەوەندە دەگریا هەتا وەك دەنکە دانەوێڵەیەکی سـەر مەقەڵی لێدەهاتو کەم کەس بینراوە بە هاوشێوەی ئەم ئافرەتە لە ترسی پەروەردگاری بگریەت..

خوشکی بەڕێز: هەڵس‌وکەوتی ئەو ئافرەتەی باسمان کرد، جێگەی پەندو ئامۆژگاریە، بۆ ئەو کەسانەی پەندو ئامۆژگاری وەردەگرن..

ئافرەتێکـی تر هەبوو، خەڵکی شـاری (بەصرە)ی عێراق بوو، لە ترسـی پەروەردگاری زۆر دەگریا، هەتـا وای لێهات خەریك بوو یەکێك لە چاوەکانی لە دەسـت بدات، کەس‌وکارەکانی پێیان وت: ئەوەنـدە خۆت ئەزیەت مەدەو چاوەکانیشت مافیان هەیە بە سەرتەوەو با لە دەستیان نەدەیت!!

ئافرەتەکەش لە وەڵامدا وتی: ئەگەر خودا بەهەشـتم پێبەخشـێت، ئەوا لـە چاوەکانی ئێسـتام باشـترم پێدەبەخشـێت، ئەگەر دۆزەخیـش بم، ئەوا پەروەردگار چاوەکانم زووتر لێوەرگرێتەوە باشترە بۆم..

بەڵێ ئەم ئافرەتە شـەوان خەریك شـەونوێژ دەبوو.. یادی پەروەردگاری دەکـردو بە سـەر گونـاهو تاوانەکانیـدا دەگریا، هەتا مەرگ هـاتو بۆ لای پەروەردگاری بەڕێکەوت..

ئافرەتێکـی تر هەبـوو بە ناوی (عاتکـەی مەخزومـی)، ئافرەتێکی زۆر چاکەکار بوو.. ئەم ئافرەتە گوناهێکی ئەنجام بدایە، زۆر دەگریاو زۆر لۆمەی خۆی دەکرد، لە سـەر ئەو زۆر گریانەی ڕەخنەیـان لێگرت، لە وەڵامدا وتی: ئەو کەسـەی لە ئاگری دۆزەخ دەترسـێت، فرمێسکی چاوەکانی هەرگیز وشك نەبێتـەوە، هەتا بە تەواوی دڵنیا دەبێتو دەگاتە ئەو بەهەشـتەی کە ترس‌و ناڕەحەتی تێدا نیە..

خوشـکی ئازیز: لە گوناهو تاوانەکانت ووردبـەرەوە، چونکە تام‌وچێژی تاوانەکان لەناو دەچن‌و غەم‌و زەلیلی‌و سەرشۆڕیت بۆ جێدەهێڵن..

گەڕانەوەی ڕاستەقینە، توێشووە بۆ ڕۆژی دوایی..

* خوشکی موسـلمان: پێویسـتە زۆر بە خێرایی لە گوناهو تاوانەکانت پەشـیمان بیتەوەو بگەڕێیتـەوە بۆ لای ئەو خودایەی کـە زانایە بە هەموو نهێنیو ئاشکرایەكو بە بەزەیی خۆیی نهێنیەکانی پاراستوویت.. گەڕانەوەی ڕاستەقینە بۆ لای پەروەردگار، توێشـووی چاکەکارانەو سەروەتو سامانێکی گەورەشە بۆ دونیاو بۆ ڕۆژی دواییش.. بە گەڕانەوەو پەشیمانی ڕاستەقینەش نەبێت، لـە ڕۆژی دواییدا ڕزگارت نابێت.. ئەم گەڕانەوەیەش پێویسـتی بەم شتانە هەیە: ((دڵسۆزیەکی چاكو نیەتێکی پاکت هەبێت بۆ پەروەردگارتو بە تەواوی پشتی پێببەستیت.. ئەنجامدانی ئەو کارانەی کە جێگەی ڕەزامەندی پەروەردگارە.. دوورکەوتنەوەو ئەنجام نەدانی هەموو ئەو کارانەی کە دەبێتە هۆی تووڕەیی پەروەردگار))..

خوشـکی ئازیز: لەم ئایەتە پیرۆزانەی پەروەردگار ووردبەرەوە، کە داوای پەشیمانیو گەڕانەوەت لێدەکەن بۆ لای پەروەردگار..

﴿قُلْ يَـٰعِبَادِىَ ٱلَّذِينَ أَسْرَفُوا۟ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا۟ مِن رَّحْمَةِ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٥٣﴾﴾ الزمر. واتە: (ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: خودا دەفەرموێت: ئەی بەندەکانم.. ئەوانەی خۆتان گوناهبار کردووەو هەڵەتـان زۆرە، نائومێد مەبن لە ڕەحمەتی خودا، چونکە بێگومان ئەو خودایە زۆر لێخۆشبوو و لێبوردەیەو زۆر بەسۆزو میهرەبانیشە)..

﴿وَهُوَ ٱلَّذِى يَقْبَلُ ٱلتَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِۦ وَيَعْفُوا۟ عَنِ ٱلسَّيِّـَٔاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٢٥﴾﴾ الشـورى. واتە: (خودا ئەو زاتەیە کە پەشـیمانیو تەوبە لە بەندەکانی وەردەگرێت، چاوپۆشیش دەکات لە هەڵەو گوناهەکانیان، بەو کارو کردەوانەش کە ئەنجامی دەدەن دەزانێتو بەئاگایە)..

ڕوناکی گەڕانەوەو پەشـیمانی لە فەرمودەکانی پێغەمبەری خواشدا ﷺ ڕەنگی داوەتەوە، هەر وەك دەفەرموێت: (یاأیها الناس توبوا إلی الله واستغفروه،

فإني أتوب في اليوم مائة مرّة) رواه مسلم والترمذي. **واتە: (ئەی مرۆڤەكان بگەڕێنەوە بۆ لای پەروەردگارو داوای لێخۆشبوونی لێبكەن، بە دڵنیاییەوە من ڕۆژانە سەد جار داوای لێخۆشبوون و گەڕانەوە بۆ لای پەروەردگار دەكەم)..**

بزانە ئەوە پێغەمبەری خودایە ﷺ كە لە هەموو گوناهو تاوانێكی پارێزراوەو پەروەردگار لە گوناهو تاوانی پێش و دواشی خۆش بووە، كەچی ڕۆژانە سەد جار داوای گەڕانەوەو لێخۆشبوون لە پەروەردگاری دەكات!!

ئەی تۆ ڕۆژانە چەندجار داوای لێخۆشبوون لە پەروەردگارت دەكەیت؟! خۆزگە ڕۆژی تەنها دە جار، بەڵكو تەنها جارێك داوای لێخۆشبوونێكی ڕاستەقینەت لە پەروەردگارت بكردایەو بگەڕایتایەتەوە بۆ لای..

خوشكی بەڕێز: مافەكانی پەروەردگار زۆر لەوە گەورەترن، كە من و تۆ پێیان هەستین و جێبەجێیان بكەین و مافی خۆی پێبدەین، لەبەر ئەوە پێویستە بەیانیان و ئێواران بە گەڕانەوەو داوای لێخۆشبوون بۆ پەروەردگار بەسەربەرین..

بیهێنە پێش چاوت و خەیاڵی ئەوە بكە كە بە هەموو هیواو ئاواتەكانی ژیانی دونیا گەیشتی.. ئەوەی ویستت دەستت كەوت، پاشان لە كت وپڕێكدا بە بێ سود هەموویت لە دەستدا، بە دڵنیاییەوە چاوەكانت پڕ لە ئەسرین دەبێت و غەم و خەفەت ڕوخسارت دادەپۆشن و پەنجەی پەشیمانی دەگەزیت..

ئەی ئەگەر ئەو لە دەست چوونە، لە دەست چوونی تەمەنت بێت!!

ئەو تەمەنەی كە لە گەوهەرو مرواری بە نرخترەو بە هیچ شتێك بەراوردناكرێت!! تەمەنیش لە هەناسەكان پێكهاتووە، كاتێك هەناسەیەك هەڵدەمژیت و پاشان هەناسەكە دەدەیتەوە، ئەوا بزانە هەرگیز ئەو بەشەی تەمەنت كە لەگەڵ هەناسەكەدا ڕۆیی ناگەڕێتەوە.. ئەو هەناسانە سەروەت و سامانی بە نرخی تۆن و دەتوانیت بەهەشتی پێبكڕیت، دەی بۆ بەفیڕۆی دەدەیت و ناگەڕێیتەوە بۆ لای پەروەردگارت؟!

كاتێك فریشتەی گیانكێشان خۆی نیشانی مرۆڤێك دەدات، پەشیمانی و هەناسە ساردی لە ڕوخساری ئەو مرۆڤەدا بەدی دەكات و ئەگەر هەموو دونیا موڵكی ئەو كەسە بووایە دەیبەخشی و دەیدا، بۆ ئەوەی ڕزگاری بێت، بەڵام بە

داخەوە ناتوانێت!!

خودای پەروەردگاریش دەفەرموێـت: ﴿ وَأَنفِقُوا مِن مَّا رَزَقْنَاكُم مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُن مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾ وَلَن يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾ ﴾ المنافقون. واتە: (لەو ماڵو سـامانو زانستی هێزو دەسەڵاتەی کە پێمان بەخشیوون، ئێوەش لێی ببەخشنو دەستی بەسەردا مەگرنو قۆرخی مەکەن، پێش ئەوەی کە مردن یەخە بە یەکێکتان بگرێتو بڵێت: پەروەردگارا، خۆزگە ماوەیەکی کەمی تر مۆڵەتت بدامایە تا خێرو چاکەم بکردایەو ماڵو سـامانم ببەخشیایەو بچوومایەتە ڕیزی چاکانەوە...* جا ئەو داخوازییە بەجێ نییە، چونکە ڕۆژی هەر کەسێك تەواو بوو، کاتی مەرگی هەر کەسێك هات، هەرگیز خوا دوای ناخاتو مۆڵەتی بۆ تازە ناکاتەوە، خوایش زۆر بە ئاگایە بە هەموو ئەو کارو کردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن)..

داخو ئەسەف بۆ تۆ، کاتێك مردن هاتو فریای گەڕانەوە بۆ لای پەروەردگارت نەکەوتیت.. فریا نەکەوتی ئەسرینی پەشیمانی هەڵرێژێت.. پەشیمانی بۆ تۆ، بۆ ئەو کاتەی فریشـتەی گیان کێشان دێتو پەلی دەستت دەگرێتو دەتباتو تۆش هیچ ئامادەکارییەکت تێدا نیە..

* خوشکی موسڵمان: پێغەمبەری نازدارﷺ بە عائشەی خێزانی فەرموو: (إن كنتِ ألممتِ بذنبٍ فاستغفري الله وتوبي إليه، فإن العبد إذا اعترف بذنبِهِ، ثم تاب إلى الله تاب الله عليه) متفق عليه. واتە: (ئەگەر تاوانێکت ئەنجامداوە بگەڕێوە بـۆ لای پەروەردگارو داوای لێخۆشـبوونی لێبکە، بە دڵنیاییەوە ئەگەر بەندە دان بە تاوانەکەیدا بنێت، پاشـان داوای لێخۆشـبوون لە پەروەردگاری بکات، ئەوا پەروەردگار لێی خۆش دەبێت).

عائشـەی دایکی ئیمانداران.. ڕاستگۆی کچی ڕاسـتگۆ.. کاتێك بوهتانێکی خراپو ناڕاسـتیان بۆ هەڵبەسـت، پێغەمبەری ئازیـزﷺ هات بۆ لایو ئەو فەرموده پیرۆزەی پێفەرموو، چونکە هێشـتا قورئانی پـیرۆز دانەبەزی بوو دەربارەی پاکیو بێتاوانی دایکی ئیمانداران..

* خوشـــکی موسڵمان: گەڕانەوەو پەشـــیمانی تەنها وشەیەکی سەرزارەکی نیەو بەس، بەڵکو پێویستی بە چەند خاڵێك هەیە، لەوانە:

١. کاتێك تاوان و گوناهێك ئەنجام دەدەیت، هەست بە پەشیمانی بکەیت.. گـــوێ بۆ پێغەمبەری ئازیز ﷺ بگرە کە دەفەرموێـــت: (الندم التوبة). رواه احمد. واتە: (پەشیمانی تەوبەو گەڕانەوەیە بۆ لای پەروەردگار)..

٢. وازهێنـــان لەو تاوانەی کە لە ئەنجامدانی پەشـــیمانیو دوورکەوتنەوە لێی..

٣. بـــە ڕاســـتی نیەتو مەبەســـتی ئەوەت هەبێـــت کـــە نەگەڕێیتەوە بۆ ئەنجامدانی ئەو تاوانە..

٤. ئەنجامدانـــی کاری چاکـــە، بـــۆ ئـــەوەی ببێتـــە هۆی ســـڕینەوەی ئەو تاوانانە..

٥. هەوڵ بدەیت مافی ئەو کەســـانە بداتەوە، کـــە مافیان لە لایەتی، ئەگەر غەیبەتی خوشـــکێکی موسڵمانت کردووە، یان نێوانی دوو موسڵمانت تێکداوە، پەشیمان بەرەوەو گەردنی خۆتیان پێ ئازاد بکە..

خوشـــکەکەم: ئەگەر تۆ بە ڕاســـتی بگەڕێیتەوە بۆ لای پەروەردگارت، بە دڵنیاییـــەوە پەروەردگار لێت قبوڵ دەکاتو گوناهو تاوانەکانت دەســـڕێتەوە، سەیری نمونەی ئەم کەسانە بکە، کە بە ڕاستی لە دوای تاوانو گوناهەکانیان گەڕانەوە بۆ لای پەروەردگاریان پەروەردگاریش لێیان خۆش بووە..

بکوژی سەد کەس..

ئەبـــو ســـەعیدی خودری ؓ لـــە پێغەمبـــەرەوە ﷺ دەگێڕێتـــەوە، کە فەرموویەتـــی: ((لە پێش ئێوەدا پیاوێك هەبوو، نەوەدو نۆ کەســـی کوشـــت، پیاوکوژەکە پرســـیاری لە کەســـێك کـــردو ئەویش ناردی بـــۆ لای ڕاهیبێکی خواپەرست، کاتێك چوو بۆ لای وتی: نەوەدو نۆ کەسم کوشتووە، ئایا دەتوانم بگەڕێمەوە بۆ لای پەروەردگار؟ ڕاهیبەکە وتی: نەخێر.. ڕاهیبەکەشی کوشتو ژمارەی کوژراوەکانی کرد بە سەد، پاشان پرسیاری دەربارەی زیرەکترین کەسی

سەر زەوی کرد.. بۆ لای پیاوێکی زانایان ناردو پێی وت، سەد کەسم کوشتووە، ئایا دەتوانم تەوبە بکەم‌و بگەڕێمەوە بۆ لای پەروەردگار؟ زاناکە وتی، بەڵێ.. بەڵام بڕۆ بۆ فڵانە شــوێن، لەوێ کۆمەڵە کەســێك پەروەردگار دەپەرســتن‌و تۆش لەگەڵیاندا خوداپەرستی بکەو مەگەڕێوە بۆ شوێنی خۆت، چونکە ئەوێ زەوی‌و شــوێنی خراپەیە، پیاوەکە ڕۆیشت هەتا نیوەی ڕێگەکەی بڕی‌و مردن یەخەی پێگرت‌و فریشــتەی ڕەحمەت‌و فریشتەی ســزا بوو بە ناکۆکییان لە ســەری.. فریشــتەی ڕەحمەت وتی، ئەم پیاوە گەڕایەوە بۆ لای پەروەردگارو تەوبەی کرد.. فریشتەی ســزاش وتی، هەرگیز کارێکی چاکی ئەنجام نەداوە، پاشــان فریشــتەیەك لە شــێوەی مرۆڤدا هات بۆ لایان‌و وتی، پێوانەی نێوان ئــەو زەویەی کە لێــوەی هاتووەو ئەوەی کــە بۆی دەچێت بکــەن، بزانن لە کامیانەوە نزیکە، کاتێك پێوایان لەو شــوێنەوە نزیــك بوو، کە بۆی دەچوو، ئەوسا فریشتەی ڕەحمەت گیانی کێشا)).

لە ڕیوایەتێکی تردا هاتووە، ((پەروەردگار فەرمانی کرد کە ئەو بەشــەیان دوورکەوێتەوەو بەشەکەی تریان نزیك بێتەوە، هەتا وای لێهات تەنها بستێك نزیکــتر بوو لــەو ناوچەیەی کە بۆی دەچــوو، وەك لەو ناوچەیــەی کە لێی هاتبوو)).

خوشــکی ئازیــز، بیر لە گەورەیــی گوناهی ئــەو پیاوە بکــەرەوە!! بەڵام گەڕانەوەو پەشــیمانیەکەی بە ڕاســتی بــوو.. پەروەردگــار ڕەحمی لێکردو بەختەوەری‌و سەرفرازی ڕۆژی دوایی پێبەخشی..

گەڕانەوەی ئافرەتێک..

عیمرانی کوڕی حصین رضي الله عنه دەگێڕێتەوەو دەفەرموێت، ئافرەتێك هات بۆ لای پێغەمبەری خودا ﷺ وتی، دووگیانم بە زیناو پاکم بکەرەوە..

پێغەمبەری خودا ﷺ بانگی یەکێك لە کەس‌وکارەکانی کردو پێی فەرموو، ((بە باشی هەڵس‌وکەوتی لەگەڵ بکەو کاتێك سکەکەی دانا بیهێنەرەوە)).

پاش دانانی ســکەکەی‌و لە شــیر بڕینــەوەی کۆرپەکــەی، بەردبارانکراو

پێغەمبەری خودا ﷺ نوێژی جەنازەی لە سەر کرد، ئیمامی عومەر ﷺ فەرمووی: پێغەمبەری خودا ئایا نوێژی لە سەر دەکەیت، خۆ ئەو ئافرەتە زینای کرد بوو؟!

پێغەمبەری خودا ﷺ لە وەڵامدا فەرمووی: بە ڕاستی ئەو ئافرەتە تەوبەیەکی کرد، ئەگەر ئەو تەوبەیەی بە سەر حەفتا کەس لە خەڵکی مەدینەدا دابەش بکرایە، بەشیدەکردن))..

ئەو ئافرەتە بۆ ئەوەی لە گوناهو تاوان پاك بێتەوە، گیانی خۆی کردە قوربانی..

گەڕانەوە بۆ لای پەروەردگارو دەربڕینی پەشیمانی ڕاستەقینە، لە پەرستشە خۆشەویستەکانە لە لای پەروەردگار.. پەشیمانیو گەڕانەوە بۆ لای پەروەردگار، دەربڕینی زەلیلیو خۆ بە کەم زانینو بە بچوك زانینی بەندەیە بەرامبەر پەروەردگار..

گەورەترین مژدەو سود بۆ ئەو کەسانەی کە پەشیمانن لە تاوانەکانیانو دەگەڕێنەوە بۆ لای پەروەردگاریان، بریتیە لە گۆڕینی خراپەو تاوانەکان بە چاکەو پاداشت، واتە: ئەو خراپەو گوناهانەی ئەنجامتداوە، پەروەردگار بۆت دەگۆڕێت بە پاداشتو دەیانخاتە تەرازووی کردارە چاکەکانتەوە، هەر وەك پەیمانی داوەو دەفەرموێت: ﴿إِلَّا مَن تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَٰلِحًا فَأُوْلَٰٓئِكَ يُبَدِّلُ ٱللَّهُ سَيِّـَٔاتِهِمْ حَسَنَٰتٍ ...﴿٧٠﴾﴾ الفرقان. واتە: (مەگەر ئەو کەسەی کە تەوبە بکاتو باوەڕ بهێنێتو کارو کردەوەی چاکە ئەنجام بدات، ئا ئەو جۆرە کەسانە خوا کارو کردەوە خراپەکانیشیان بۆ دەگۆڕێت بە چاکە)..

سەعیدی کوڕی مسەیەب (ڕەحمەتی خودای لێبێت) دەفەرموێت: لە ڕۆژی دواییدا پەروەردگار بەرامبەر هەر خراپەیەك کە ئەنجامیانداوە، چاکەیەکیان پێدەبەخشێت..

★ خوشکی موسڵمان: زۆرێك لە خوشکان ناگەڕێنەوە بۆ لای پەروەردگارو تەوبە ناکەن، لە دوای تێپەڕ بوونی تەمەنیان نەبێت، هەتا لاوێتیو جوانییان

لە دەســت نەدەن، تەوبەیان بیر ناکەوێتــەوە.. کاتێک پێیان دەڵێیت: بۆ نوێژ ناکــەن؟! ئەی بۆ بەرۆژوو نابن؟! بۆ خۆتان داناپۆشــن و بالاپۆشــی ناکەن بە تاجی ســەرتان؟! لە وەلامدا دەڵێن: جارێ تەمەنمان کەمەو ڕۆژان و ساڵانێکی زۆرمان لە پێشە..

خوشــکەکانم: ئەی نازانن تەوبەو گەڕانەوە بــۆ لای پەروەردگار لە کاتی لاوێتی و لەش ســاغیدا باشــترەو چاکــترە وەک لە کاتی پیری و نەخۆشــیدا.. گەڕانەوە بۆ لای پەروەردگار لە کاتی ســاغی و لەش ســاغیدا، وەک بەخشینی ماڵ و ســامانە لە کاتی ساغیدا، بە پێچەوانەشەوە تەوبە لە کاتی پیریدا، وەک بەخشــینە لە کاتی سەرەمەرگدا، کاتێک کەسێک هیوای بە ژیان نامێنێت، ئەو کاتە دەستی دەچێتە سەروەت و سامانەکەی و دەیبەخشێت..

کاتێک ئارەزووەکانت نەمان، کاتێک جوانیەکەت وەکو گەڵای دار هەڵوەری و قژەکەت ســپی بوو، کاتێک توانات نەما بە ڕوخســاری سەرنج ڕاکێشت لاوان ســەرگەردان بکەیت، ئیتر لە چی تەوبە دەکەیت؟! تەوبە لە کاتێکدا تەوبەی ڕاســتەقینەیەو جێگەی ڕەزامەندی پەروەردگارە، کە توانای ئەنجامدانی ئەو تاوانەت هەبێت و لە ترسی پەروەردگار ئەنجامی نەدەیت..

خوشــکی ئازیز: زۆرێک لە کەسانی پێش ئێمە، لە سەرەمەرگدا پەشیمانی خۆیــان دەربڕیووە.. هەیــان بووە وتوویەتــی: هاوار بە ماڵم چــۆن ڕوو بە پەروەردگار بوەستم؟! خەسارەتمەندی خۆم، دونیا هەڵی خەڵەتاندم و هەموو ڕۆژەکانی تەمەنی لێسەندم..

یەکێکی تریان دەڵێت: براو خوشکەکانم، بە لاوێتیەکەتان هەڵمەخەڵەتێن، چونکە پــیر دەبن.. بە ماڵ و ســەروەت و ســامانتان دڵخــۆش مەبن، چونکە بەجێیدەهێڵــن، وریابن ژیانــی دونیا هەڵتــان نەخەڵەتێنێت، هەروەک منی هەڵخەڵەتاند..

پەروەردگار دەفەرموێــت: ﴿ وَأَنِيبُوٓاْ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُواْ لَهُۥ مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ ٱلْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿٥٤﴾ وَٱتَّبِعُوٓاْ أَحْسَنَ مَآ أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُم مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ ٱلْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ

﴿أَن تَقُولَ نَفْسٌ يَحَسْرَتَىٰ عَلَىٰ مَا فَرَّطتُ فِى جَنبِ ٱللَّهِ وَإِن كُنتُ لَمِنَ ٱلسَّٰخِرِينَ ﴿٥٦﴾ أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ ٱللَّهَ هَدَىٰنِى لَكُنتُ مِنَ ٱلْمُتَّقِينَ ﴿٥٧﴾ أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى ٱلْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِى كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾﴾ الزمر. واتــە: (هەوڵ بدەن هەمیشـەو بەردەوام دڵتـان لە لای خودا بێـتو بگەڕێنەوە بۆ لای پەروەردگارتانو تەسـلیمی ئەو بـن، پێش ئەوەی کە سـزای خـودا یەخەتـان بگرێت لـەوەو دواش سـەرکەوتوو نابنو کەس نابێـت بەرگریتان لێبکات* کۆشـش بکەن، بەردەوام شـوێنی چاکترینی ئەو فرمانانە بکەون کە لە لایەن خوداوە ڕەوانە کراوە بۆتان (بێگومان لە هەموو شـتێکدا چاكو چاکتر هەیە، نوێـژە فەرزەکان ئەنجـام بدرێت چاکە، بەڵام ئەگەر سوننەتەکانو شەونوێژیش بکرێت چاکترە، زەکات بدرێت چاکە، بەڵام بەخشـینی زۆرترو زیاتریش لە زەکات، چاکترە، تۆڵەسـەندن لە کەسێك کە حەقت بە سـەریەوە هەیە ڕێی پێدراوە، بەڵام چاوپۆشیو لێبوردن چاکترە... هتد) پێش ئەوەی سـزاو ئازاری کتوپڕ یەخەتان پێبگرێتو لە کاتێکدا ئێوە هەسـت بە نزیکی سزاکە نەکەن* ئەوەکو یەکێك بڵێت: ئاخو داخو پەشیمانی بۆ ئەو هەموو لادانو نادروسـتیانەی کە کردم، لە فرمانو بەرنامەی خودادا، بێگومان لەو کەسـانەش بووم کە گاڵتەیان بە دینو بەرنامەی خودا دەکردو (ئیماندارانم بە دواکەوتوو کۆنەپەرسـت دەزانی)* یاخـود بڵێت: ئەگەر بە ڕاسـتی خودا هیدایەتو ڕێنموویی بکردمایە، ئەوە من لە ڕیزی پارێزکارانو چاکاندا دەبووم!!* یاخود کاتێك کە سـزاو ئـازار دەبینێت بڵێت: خۆ ئەگەر بێگومـان مۆڵەتێك ببێتو جارێکی تر بگەڕێمەوە بۆ دونیا، ئەوە مەرج بێت لە چاکەکاران بم)..

* خوشکی موسـڵمان: هەندێك جار ئافرەتان پرسیار دەکەنو دەڵێن: ئایا دەبێـتو دەگونجێـت، یەکجار تەوبە بکـەمو لە هەموو گونـاهو تاوانەکانم پەشیمان ببمەوە؟

بەڵێ دەتوانیت، پێویسـتە لە سـەر تۆی موسـڵمان زوو بە زوو لە هەموو گوناهو تاوانەکانت پەشیمان ببیتەوەو تەوبەیەکی ڕاستەقینە بکەیت.. تەوبە

لــە هەموو ئەو گوناهو تاوانانەی کە دەیزانیت‌و کــە نایزانیت، هەروەها لەو تاوانانــەی کە لە بیرتەو ئەوانەی کە لە بــیرت نەماوە، چونکە مرۆڤ زۆرێك لەو تاوانانەی کە ئەنجامی دەدات، بە هۆی تێپەڕبوونی کاتەوە، بیری دەچێت‌و لە یادی نامێنێت..

خوشــکانێکی تر دەڵێن: کاتێك دەمانەوێت بگەڕێینــەوەو تەوبە بکەین، دەزانــین کــە لە ســەر تەوبەکەمان بــەردەوام نابــین‌و دەگەڕێینەوە ســەر ئەنجامدانی!!

لە وەڵامدا پێیان دەڵێین: خوشــکی ئازیز، شــەیتان ئەو خەیاڵاتانەتان بۆ دروست دەکات‌و دەیەوێت لە تەوبە کردن دواتان بخات، بەڵام ڕاستیەك هەیە دەبێــت بیزانن، ئەویە کە مرۆڤی موســڵمان دەبێت هەموو کاتێك چاوەڕێی مــردن بکات‌و لە گەڕانەوەو پەشــیمانی‌و تەوبە کردنــدا پەلە بکات، چونکە لەوانەیــە لە دوای تەوبەکــەت‌و پێش ئەوەی بگەڕێیتەوە ســەر ئەنجامدانی گوناهو تاوان، مردن پەخەت پێبگرێت‌و بمریت، ئەوسا لە ڕیزی تەوبەکاراندا تۆمار دەکرێیت..

خوشکی ئازیز، بۆ ئەوەی نەگەڕێیتەوە سەر تاوان‌و گوناهەکانی پێشووت، پێویســتە بە ڕاستی تەوبە بکەیت‌و پشت بە خودا ببەستیت، ئەگەر بەردەوام بوویت لە سەر تەوبەکەت، ئەوا بزانە کە لە تەوبەکەتدا سەرکەوتوو بوویت‌و پەروەردگــار بە فەزڵی خــوای بەهرەداری کردوویت.. ئەگــەر بە تەوبەکەت، پەروەردگــار لە گوناهەکانی پێشــووت خــۆش بێت.. ئەگەر بــە تەوبەکەت، لــە گوناهەکانت پاك ببیتەوە.. ئەوا تووشــی قازانج‌و ســەرفرازیەکی گەورە بوویت، لەبەر ئەوە پێویستە زۆر وریا بیت‌و سووربیت‌و بەردەوام بیت لە سەر تەوبەکەت..

هۆکارەکانی پەشیمانیو گەڕانەوە بۆ لای خودا..

گەورەترین هۆکارو کار ئاسانی بۆ تەوبەو پەشیمانی، بریتیە لە زانینو ناسینی گەورەییو دەسەڵاتی پەروەردگار، بزانیت هەر کاتێك پەروەردگار بیەوێت، دەتوانێت سزای زۆر بە ئێشو ئازارمان بدات.. پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿ مَّا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿١٣﴾ وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ﴿١٤﴾ ﴾ نوح. واتە: (ئەوە چیتانە ئێوە قەدری خودا نازانن، بۆ ڕێزی بۆ دانانێنو لێی ناترسن* خۆ ئێوە پێشتر نەبوون، هەر خوا خۆی بە چەند قۆناغدا ئێوەی تێپەڕاندو دروستی کردن)..

بیلالی کوڕی سەعد (ڕەحمەتی خودای لێبێت) دەفەرموێت: (سەیری بچوکی تاوانو گوناه مەکە، بەڵکو سەیری ئەوە بکەو بزانە بەرامبەر کێ یاخی بوویتو سەرپێچی کێت کردووە!!).

* خوشکی موسڵمان: هەر کاتێك زۆر بیری گەورەییو دەسەڵاتی پەروەردگارت کرد، ئەوا زووتر پەلەی گەڕانەوە بۆ لای پەروەردگار دەکەیتو لە گوناهەکانت پەشیمان دەبیتەوە..

یەکێکی تر لە هۆکارەکان، ئەوەیە کە باوەڕت وابێت کارکردن بۆ ڕۆژی دواییو بە دەست هێنانی بەهەشت، دەبێتە هۆی سەرفرازیو بەختیاری ژیانی دونیاو دواڕۆژت، چونکە بە دڵنیاییەوە ژیانی دونیا دەبڕێتەوەو خۆشیەکانیشی هاوشێوەی سەرابن..

پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّ وَعْدَ ٱللَّهِ حَقٌّ ۖ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا ۖ وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِٱللَّهِ ٱلْغَرُورُ ﴿٥﴾ ﴾ فاطر. واتە: (ئەی خەڵکینە، دڵنیابن بەڵێنی خودا ڕاستو دروستە(قیامەت بەرپا دەکاتو لە هەموو کەس دەپرسێتەوە) کەوابوو ژیانی ئەم دونیایە سەرتان لێنەشێوێنێتو شەیتان نەتانخەڵەتێنێت، بە ناوی ڕەحمو بەزەیی خوداوە، کە گوایە هەرچی بکەن خودا بە بەزەییەو لێتان خۆش دەبێت).

پێغەمبەری ئازیز ﷺ دەفەرموێت: دونیا لە چاو ژیانی ڕۆژی دواییدا،

وەك ئـــەوە وایە یەكێكتان پەنجەی بكات بە ئاوی دەریایەكدا، با ســـەیر بكات چەندێك لەو ئاوە لەگەڵ دەستیدا دێت!!

عبداللەی كوری عەبـــاس (ڕەزای خودایان لێ بێت) دەفەرموێت: لە ڕۆژی دواییدا دونیا دێنن لە شێوەی كەسێكی پیری ناشیرینی قێزەوونداو بە خەڵكەكە دەوترێت: ئایا ئەم كەسە دەناسن؟!

ئەوانیش دەڵێن: پەنا بە خودا لە ناسینی ئەم كەسە، ئەمە كێیە؟!

لە وەڵامدا پێیان دەوترێت: ئەمە ئەو دونیایە، كە شەڕتان لە سەر دەكردو بە هۆی دونیاوە هاموشۆی یەكترتان نەدەكردو حەسودیتان بە یەكتر دەبردو لە یەكتر تـــووڕە دەبوون، ئەمە ئەو دونیایە، كە شـــانازیتان پێوە دەكردو بە هۆیـــەوە لە خۆتان بایی دەبوون، پاشـــان ئـــەو دونیا ناشـــیرینە فرێدەدرێتە دۆزەخەوە..

پێـــش ئـــەوەی بخرێتـــە دۆزەخـــەوە دەڵێـــت: پەروەردگـــار، ئـــەی كـــوا شـــوێنكەوتووانم؟! كـــوان ئەوانەی بۆ بە دەســـت هێنانی مـــن هەموو ڕێكەو هۆكارێكیان دەگرتەبەر؟!

ئەوو شـــوێنكەوتووانی دونیاش لەگەڵیدا ڕاپێچی دۆزەخ دەكرێن، پەنا بە خودا!!

یەكێكـــی تر لە هۆكارەكانی نەگەڕانەوە بۆ ســـەر تـــاوان و گوناه، ئەوەیە كە بزانیت پێشخســـتنی ســـزای تـــاوان و گوناهەكانمان لە دونیـــادا چاوەڕوان كراوە، بشـــزانە هەر تاقیكردنەوەو بەڵاو نارەحەتیەك كە تووشـــمان دەبێت، بە هۆی تاوان و گوناهـــی خۆمانەوەیە.. پەروەردگاریش دەفەرموێت:﴿ زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ ٱلشَّهَوَٰتِ مِنَ ٱلنِّسَآءِ وَٱلْبَنِينَ وَٱلْقَنَٰطِيرِ ٱلْمُقَنطَرَةِ مِنَ ٱلذَّهَبِ وَٱلْفِضَّةِ وَٱلْخَيْلِ ٱلْمُسَوَّمَةِ وَٱلْأَنْعَٰمِ وَٱلْحَرْثِ ۗ ذَٰلِكَ مَتَٰعُ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا ۖ وَٱللَّهُ عِندَهُۥ حُسْنُ ٱلْمَـَٔابِ ﴿١٤﴾ قُلْ أَؤُنَبِّئُكُم بِخَيْرٍ مِّن ذَٰلِكُمْ ۚ لِلَّذِينَ ٱتَّقَوْا۟ عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّٰتٌ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَٰجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَرِضْوَٰنٌ مِّنَ ٱللَّهِ ۗ وَٱللَّهُ بَصِيرٌۢ بِٱلْعِبَادِ ﴿١٥﴾ ﴾ آل عمران.

واتـــە: (ئارەزووی ئافرەت و بوونی نەوەی نێرینـــەو خاوەنێتی ئاڵتون و زێڕو

زیوی زۆرو ئەســپی چاكو ڕەســەنو (هۆكانــی هاتوچــۆ) هەروەها ماڵاتو زەویوزاری كشتوكاڵ بۆ خەڵكی ڕازێنراوەتەوە، ئەوانە هەمووی نازو نیعمەتی ژیانــی دونیان، خوایش (بۆ چاكان) شــوێنی گەڕانەوەی ڕازاوەو خۆشــی لای خۆی ئامادە كردووە (كە بەهەشــتە)٭ ئــەی محمد ﷺ بەو خەڵكە بڵێ: ئایا هەواڵــی چاكتر لەو نازو نیعمەتانەتان پێ ڕابگەیەنم؟! (ئەویش ئەمەیە كە)، بــۆ ئەوانەی كــە پارێزكارو خودا ناســن، لە لای پەروەردگاریــان باخەكانی بەهەشــت ئامادەیە بۆیان، كــە چەندەها ڕووبار بە ژێــر درەختەكانیداو بە بەردەم كۆشكەكانیدا دەڕوات، هاوڕێ لەگەڵ ژیانی نەبڕاوە لەگەڵ هاوسەرانی پاكیزەداو بە دەم هەســتكردنی بەردەوام بە ڕەزامەندی پەروەردگاری ئازیز، بێگومان ئەو خودایە بینایە بە بەندەكانی)..

معاویەی كوڕی ئەبو ســوفیان (ڕەزای خودایان لێبێت) هەشت سەد هەزار درهەمــی بۆ عائیشــەی دایكی ئیمانداران ناردو لەو كاتەدا عائیشــە (خودای لــێ ڕازی بێت) بەڕۆژوو بوو، هەموو پارەكەی بە ســەر هــەژاران و نەدارانداً دابــەش كردو هیچی بۆ خۆی هەڵنەگرت، یەكێك لە جاریەكان پێی وت: ئەی دایكی ئیمانداران، نەدەكرا درهەمێكی لێهەڵگری بۆ ئەوەی كەمێك گۆشــتمان پێبكڕیایەو بەربانگت پێبكردایەتەوە؟!

لــە وەڵامدا فەرمــوی: كچەكــەم ئەگەر بیرت بخســتمایەتەوە ئــەوا وام دەكرد..

خوشــكەكەم: ســەیركە لە كاتێكدا دایكی ئیمانداران بەڕۆژووەو برســیە، كەچی خۆی لەبیر دەچێتو تەنها درهەمێك لە پارەكە ناگێڕێتەوە!!

ئەمەش هەمووی لە خۆشەویستیایەتی بۆ هەژاران و بێنەوایان و بێوەژنان و بێباوكان.. دڵخۆش دەبێت كاتێك خۆشی دەخاتە ماڵی هەژارێكەوە.. ئاسودەیی رووی تێدەكات، كاتێك دەتوانێت خەندە بگێڕێتەوە بۆ سەر لێوی بێباوكێك.. ئەم كردارانەشــی بۆ ئەوە ئەنجام دەدا سا بەڵكو پەروەردگاری لێیخۆش بێتو بیبەخشــێت.. ئەمــەش ئەوپەڕی خــۆ لەبیرچوونە، ئەو كەســانە ئیمانیان گەیشتبووە حاڵەتێك، فەزڵی خەڵكیان دەدا بە سەر خۆیاندا، بە هیچ شێوەیەك

لە هەوڵی خۆیاندا نەبوون، کە بە داخەوە ئەو حاڵەتە لە ژیانی موسـڵمانانی ئەمڕۆدا زۆر زۆر کەمە..

خوشـکی ئازیز: دەی هەموو ئەو شـتانەی کە لە خۆت زیادن، وەك جل‌و بەرگ‌و خواردن‌و شـتی تر، ببەخشـە بە هەژاران، دەی هەوڵبدە پەیوەندیت لەگەڵ پەروەردگارتدا چاك‌و پتەو بکە، ئەو پەیوەندییەی کە خۆشەویسـتیت بۆ دونیا لاوازی کردووە..

لە پەروەردگارت ڕازی بە..

ڕەزامەنـدی پەروەردگار هیواو ئاوات‌و مەبەسـتی هەموو موسـڵمانێکە.. گەیشتن بەو هیواو ئاواتە گەیشتنە بەوپەڕی پلەی سەرفرازی..

بەڵام گەیشتن‌و بە دەست هێنانی ڕەزامەندی خودای پەروەردگار پێویستی بەوە هەیە، کە بەندەی موسـڵمان بە هەمـوو قەزاو قەدەرێکی پەروەردگاری ڕازی بێت.. ڕازیش بێت پەروەردگاری لە ڕۆژی دواییدا چی پێببەخشێت..

بە داخەوە زۆرێك لە ئافرەتانی ئەم سەردەمە بەو بەشەی پەروەردگار پێی بەخشیوون ڕازی نین‌و ناسوپاسگوزاری دەردەبڕن، هەیانە دەڵێت: خۆزگە ئەو شتە وا نەبووایە، خۆزگە ئەو شتە بەو شێوەیە ببوایە، بۆچی من تووشی ئەم هەمـوو ناڕەحەتیە بووم‌و کەچی فلانە کەس لەوپەڕی باشـیدایە؟! ئەمانەو چەندان گلەیی‌و گازندەو ناسوپاسگوزاری..

ئەو کەسـانە ئـەم وتە جوانـەی ئیمامی عومەریان ﵁ نەبیسـتووە کە دەفەرموێت: هیچ بە لامەوە گرنگ نییە، چۆن ڕۆژ دەکەمەوەو شـەو بە سەر دەبـەم، گرنـگ نیە هەبووبم یان هـەژارو نەبوو، ئەوەی بـە لامەوە گرنگە ئەوەیە کاتێ شەو بە سەر دەبەم‌و ڕۆژ دەکەمەوە موسڵمان‌و ئیماندار بم..

خوشـکەکەم: مادام لەم دونیایەدا ژیان بە سـەر دەبەیت، دڵنیابە تووشی ناڕەحەتی‌و تاقیکردنەوە دەبیت، ئەو تاقیکردنەوانەش تووشی خۆت یان ماڵ‌و منداڵ یان سەروەت‌و سامانت دەبێت، ئا لەو کاتی ناڕەحەتی‌و تاقیکردنەوانەدا دەردەکەوێـت، تـا چ ڕادەیەك ڕازی بە بەشـی پەروەردگار، ئـەو کاتە پلەو

زۆری و کەمی ئیمانەکەت دەردەکەوێت، کاتێك ئارام دەگریت، پلەو پاداشتت دەست دەکەوێت و پەروەردگار لێت ڕازی دەبێت، کاتێکیش تووڕە دەبیت و ناسوپاسگوزاری دەردەبڕیت، سەرەڕای ئەوەی هیچت پێناکرێت گوناهو تاوانی تر دەخەیتە سەر گوناهەکانت..

پەروەردگار بەندەکانی تاقی دەکاتەوە، بۆ ئەوەی بە خۆیاندا بچنەوەو کاروبارەکانیان ڕێك وپێك بێت..

دایکی عەلاء دەفەرمووێت: نەخۆش بووم و پێغەمبەری خودا ﷺ هات سەردانی کردم و فەرمووی: ((ئەی دایکی عەلاء، مژدە بێت و دڵنیابە کاتێك موسڵمانێك نەخۆش دەکەوێت، پەروەردگار گوناهەکانی پێوە ناهێڵێت، هەر وەك ئاگر خڵتەو پیسی زێڕو زیو لادەبات))..

ئەگەر بتزانیایە خودای پەروەردگار چ پاداشتێکی بۆ بەڵاو نارەحەتی و تاقیکردنەوە داناوە، ئەوا ئارامگر دەبوویت و نارەحەت نەدەبوویت..

پێغەمبەری خودا ﷺ دەفەرمووێت: (يَوَدُّ النَّاسُ يَومَ القِيامةِ، أنَّ جُلودَهُم كانَت تُقرضُ بِالمقاريضِ في الدنيا لَما يَرَونَ من ثَوابِ أهلِ البلاءِ). رواه الترمذي.

واتە: (خەڵکی لە ڕۆژی دواییدا، کاتێك پاداشتی ئەو کەسانە دەبینن کە بە بەڵاو نارەحەتی تاقی کراونەتەوە، حەزیان دەکرد پێستی لاشەیان بە مقاش لێبکرایەتەوە)..

لەبەرئەوە ئافرەتانی ژیرو دانا، بەردەوام بە هەموو قەزاو قەدەرێکی پەروەردگاریان ڕازین.. زۆرێك لە ئافرەتان کاتێك خۆشیەکیان تووش دێت، زۆر خۆشحاڵ دەبن، بەڵام بە پێچەوانەوە کاتێك کارێکی چاوەڕاوان نەکراو یان حاڵەتێکی ناخۆشیان تووش دەبێت، نائومێدی ڕوویان تێدەکات، ئەمەش نیشانەیەکە بۆ لاوازی ئیمان و دەریدەخەن کە متمانەی تەواویان بە پەروەردگاریان نیە ((پەنا بە خودا))!!

هەوڵبدە لەو ئافرەتانە بیت کە ڕەزامەندو سوپاسگوزارن لە خۆشی و ناخۆشیدا، لە دەوڵەمەندی و هەژاریدا..

ئەبو هورەیرە ﷺ دەفەرمووێت: چڵە پۆپەو بەرزی ئیمان بریتیە لە ڕازی

بوون و خۆ بە دەستەودان بۆ هەموو قەزاو قەدەرێکی پەروەردگار..

عبداللەی کوڕی مسعود ﷺ دەفەرمووێت: ئەگەر پشکۆ بە زمانم بلێسمەوەو ئەوەی سوتاندی، سوتاندی و ئەوەی هێشتیەوە، هێشتیەوە، پێم خۆشترە لەوەی بە شتێك بڵێم: کە بووە، خۆزگە نەبووایە، یان بە شتێك کە نەبووە بڵێم خۆزگە ببوایە..

بە عومەری کوڕی عبدالعزیزیان وت: ئارەزووی چی دەکەیت؟! فەرمووی: ئەوەی خودای پەروەردگار بڕیاری لە سەر بدات..

پەروەردگار بە پێغەمبەر داودی ﷺ فەرمووو: ئەی داود تۆ دەتەوێت و منیش دەمەوێت، بە دڵنیاییشەوە هەر ئەوە دەبێت کە من دەمەوێت، ئەگەر خۆت بدەیتە دەست ئەوەی کە من دەمەوێت، منت بەسە بۆ ئەوەی کە دەتەوێت، ئەگەر خۆت نەدەیتە دەست ئەوەی کە من دەمەوێت، ئەوا هیلاك و ماندووت دەکەم بە دەست ئەوەوە کە دەتەوێت، پاشانیش هیچ شتێك نابێت، تەنها ئەوە نەبێت کە من دەمەوێت..

خوشکی ئازیز: ئافرەتانی پێشینەی ئێمە گەیشتبوونە ئەوپەڕی پلەی ڕەزامەندی لە قەزاو قەدەری پەروەردگاردا، هەرگیز لە کاتی بەلاو ناڕەحەتیدا سکاڵای خۆیان لە لای کەس نەدەکرد، بەڵام ئەمڕۆ ئافرەتان بەردەوام سکاڵا لە حاڵی خۆیان دەکەن و زۆر جار دەیان بینی ناسوپاسگوزارن و لە حاڵ و ژیانیان ڕازی نین..

هەندێك لە پیاوچاکانی پێشینە دەفەرمون: هەر کەسێك کاتێك بەلاو ناڕەحەتیەکی تووش بێت و ناڕەزایی و سکاڵا دەربڕێت، وەکو ئەوە وایە سکاڵای لە پەروەردگاری هەبێت..

لێرەدا مەبەستمان لە دەربڕینی سکاڵا ئەوەیە کە لە کاتی بەلاو ناڕەحەتیدا ئاخ و حەسرەت دەربڕێت، یان دەربڕینی ناڕەزایی لە لای کەسانێك کە هیچ توانایەکیان نیە لە لادان و دوورخستنەوەی ئەو بەلاو ناڕەحەتیانەدا.. یاخود باس کردنی ئەو ناڕەحەتیانە لە لای دۆست و دراوسێ و کەسانی تر..

هەروەها دەفەرموون: نەکەن هیچ کاتێك سکاڵای خۆتان لە لای غەیری

خودای پەروەردگار بکەن، لەبەر ئەوەی ئەو کەسانەی کە سکاڵای حاڵی خۆتانیان لە لا باس دەکەن، یان دۆستو خۆشەویستن، یان دوژمنو ناحەزن..

کاتێك سـکاڵای خۆتان لە لای خۆشەویسـتو دۆسـتەکانتان باس دەکەن، دڵتەنگیان دەکەنو تووشی غەمو پەژارەیان دەکەن، کاتێکیش سکاڵای خۆتان لە لای ناحەزو دوژمنەکانتان باس دەکەن، خۆشحاڵ دەبنو پێتان پێدەکەنن..

پەروەردگاریش لە قورئانی پیرۆزدا لە زمانی یەعقوب ﴿عليه السلام﴾ ەوە دەفەرموێت: ﴿إِنَّمَآ أَشۡكُواْ بَثِّي وَحُزۡنِيٓ إِلَى ٱللَّهِ وَأَعۡلَمُ مِنَ ٱللَّهِ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٨٦﴾﴾ یوسف. واتە: (بە ڕاسـتی من باسـی سـکاڵاو غەمو پەژارەم هەر بۆ لای خودا دەبەم، ئەوەی من دەیزانم لە لایەن خوداوە (لە نەخشـەو حیکمەتەکانی، لە پێشهاتو ڕووداوەکاندا) ئێوە نایزانن)..

دەی خوشـکی ئازیز، هەوڵبدە هەمیشە جێگەی ڕەزامەندی پەروەردگارت بیتو بە هەموو بەخشـینو لێسـەندنەوەکانی ڕازیو سوپاسـگوزاربەو لەم ئایەتـە پیرۆزەش وردبـەرەوەو هەردەم با لـە پێش چاوەکانت بن، ئەوسـا ئاسودەو کامەرانو بەختەوەری دونیاو دوارۆژ دەبیت..

پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿وَإِن يَمۡسَسۡكَ ٱللَّهُ بِضُرّٖ فَلَا كَاشِفَ لَهُۥٓ إِلَّا هُوَۖ وَإِن يُرِدۡكَ بِخَيۡرٖ فَلَا رَآدَّ لِفَضۡلِهِۦۚ يُصِيبُ بِهِۦ مَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦۚ وَهُوَ ٱلۡغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٠٧﴾﴾ یونس. واتە: (ئەی ئینسان ئەگەر خودا تووشی ناخۆشیو زیانێکت بکات، ئەوە هیچ کەس ناتوانێت فریات بکەوێتو لە سەرتی لابەرێت جگە لەو زاتە، یاخود ئەگەر بیەوێت تووشـی خێرو خۆشییەکت بکات، ئەوە هیچ کەس ناتوانێت بەری فەزڵو بەخششی خودا بگرێت، هەرکام کە بیەوێت لە بەندەکانـی بەهرەمەند دەکات (لە نازو نیعمەتانی بێ شـومار) ئەو زاتە هەمیشە لێخۆشبوو میهرەبانە)..

شاعیرێکیش دەڵێت:

رضيت بمـا قسم الله لـي	وفوضت أمري إلى خالقي
فقد أحسن الله فيما مضى	ويحسن إن شاء فيما بـقى

خوشـــکەکەم ئاگاداربەو هەرگیز مەهێڵە وشەی (خۆزگە) بە سەر زمانتدا بێت، چونکە وشـــەی (خۆزگـــە) دەرگایەك لە دەرگاکانی شـــەیتان دەکاتەوە، هەرگیز ڕێگە بە خۆت مەدە کە بڵێی: خۆزگە فلانە شت وابووایە، یان خۆزگە فلانە شت وانەبووایە..

کۆتایی..

خوشکی ئازیز: وا گەیشتینە کۆتا لاپەڕەکانی ئەم پەڕتووکە..

* هەوڵبدە شـــوێن پێی ئافرەتانی چاکەکار هەڵبگریتو خێزانەکانی پێغەمبەر ﷺو خێزانەکانی هاوەڵە بەڕێزەکان بکەیتە سەر مەشقی ژیانت..

* هەوڵبدە لە دینەکەت شـــارەزا بیتو بنەماکانی بیرو باوەڕو عیبادات فێر بیـــتو گرنگییان پێبدەیت، هەر کاتێك شـــوێنکەوتەی قورئانو ســـوننەتەکانی پێغەمبەری ئازیز بیت ﷺ، ئەوا ئاســـودەییو کامەرانی ڕووت تێدەکاتو زیاتر بە قەزاو قەدەری پەروەردگارت ڕازی دەبیت..

* لەم ڕوانگەیەوە ئەگەر ئافرەتی موســـڵمان هەتا زیاتر شارەزای دینەکەی بێت، زیاتر مافەکانی خۆی لە سەر مێردەکەیو مافەکانی مێردەکەی لە سەریو مـــافی منداڵەکانی فێر دەبێتو دەتوانێـــت جیبەجێیان بکات.. هەروەها زیاتر دەتوانێت بـــە فەرمانەکانی پەروەردگاری هەڵبســـتێتو لە بێفەرمانییەکانی خـــۆی بە دوور بگرێتو بە درێژایی شـــەوو ڕۆژ کارەکانی بە جۆرێك ئەنجام بدات، کە ببێتە هۆی جێگەی ڕەزامەندی پەروەردگاری..

* هەر لەم ڕوانگەیەوە ئافرەتی موسڵمان پێویستە تێبگاتو بزانێت کە ئاینی پیرۆزی ئیســـلام هەر لە سەرەتای لە دایك بوونییەوە چۆن ڕێزی لێگرتووە، هەتا ئەو کاتەی گەورە دەبێتو شـــوو دەکاتو پاشـــان دەبێت بە دایكو لە دواییشـــدا دەبێت بە نەنك..

★ هەروەها پێویستە ئافرەتی موسڵمان فێری ڕاستگۆیی‌و شەرم‌و حەیاو دڵسۆزی‌و خۆ بە کەم زانین‌و ئارامگرتن‌و لە خودا ترسان بێت..

★ بەم شێوەیەش (إنشاء الله) تۆی ئازیز زیاتر لە پەروەردگارت نزیك دەبیتەوەو توێشوویەکی باشیش بۆ ڕۆژی دوایی بە دەست دەهێنیت..

داواکارین لە پەروەردگاری زەوی‌و ئاسمانەکان، کە ئەم کردارەمان تەنها لەبەر خاتری خۆی بێت‌و ببێتە مایەی سوود بۆ هەموو خوشکێکی موسڵمان.. هەروەها ببێتە مایەی سڕینەوەی گوناهو تاوانەکانمان‌و بەرز کردنەوەی پلەو زیادکردنی چاکەکانمان، خودایە ئەم نوسراوە لە ڕۆژێکدا سودی لێ ببینین کە ماڵ‌و منداڵ‌و سامان لەو ڕۆژەدا هیچ سودێکیان نابێت..

ابو مريم
مجدى فتحى السيد إبراهيم
طنطا★ مصر

ناوەڕۆك

پێشەکی ٥
خودا بۆچی دروستی کردوویت؟! ٧
یادی مردن بکەرەوە ١٢
ئایا دەزانی ڕۆح کێشان چەند بە ئازارە؟! ١٦
حەسرەتو پەشیمانی لەسەر جێگەی مردن ١٩
ئەوە حاڵی تۆیە لە گۆڕدا ٢٣
یادی خەوی درێژی ناو گۆڕ بکەرەوە ٣٤
یادی هەستانەوەو دەرچوونی ناو گۆڕ بکەرەوە ٣٧
یادی وەستانی ڕۆژی دوایی بکەرەوە ٤١
یادی تێپەڕ بوون بەسەر پردی «صراط»دا بکەرەوە ٤٨
بەدوای هەڵەو کەمو کوڕییەکانتدا بگەڕێ ٥٩
لە خودای پەروەردگار بترسە ٦٢
چەند هۆکارێك بۆئەوەی لە خودا ترس بیت ٦٥
گەڕانەوەی ڕاستەقینە، توێشووە بۆ ڕۆژی دوایی ٦٨
بکوژی سەد کەس ٧١
گەڕانەوەی ئافرەتێك ٧٢
هۆکارەکانی پەشیمانیو گەڕانەوە بۆ لای خودا ٧٧
لە پەروەردگارت ڕازیبە ٨٠
کۆتایی ٨٤